

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

Liber primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

D. Burchardi

ECCLESIAE VVORMA- CIENSIS EPISCOPI, DE *primatu Ecclesiae, Decretorum* *Liber primus.*

*Quòd in nouo testamento post Christum dominum nostrum à
Petro sacerdotalis coepit ordo. Cap. I.*

IN NOVO AVTEM TESTA- *Ex episto
méto post Christum dominum nostrum, la Ana-
à Petro sacerdotalis coepit ordo, quia cleti pa-
ipfi primò pōtificatus in Ecclesia Chri pæ ad E-
sti datus est, dicente domino ad eum: piscopos
& super hanc pe- Italiae di-
tram ædificabo ecclesiam meã, & por- recta.*

ta inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo cla-
ues regni cœlorum. Hic ergo ligandi soluendi que pote-
stat em primus accepit à domino, primusque ad fidem po-
pulum Dei gratia, & virtute suæ prædicationis adduxit.

*De priuilegio beato Petro domini vice solummodo commisso,
& discretionè potestatis, quæ inter Apostolos fuit. Cap. II.*

ATQUE hoc priuilegiũ beato clauigero Petro, sua *Ex episto
vice solummodo commisit, quòd eius iustè præroga- la Mel-
tium successit sedi, futuris hæreditandum, atque tenen- ciadis pa-
dum temporibus, quomodo & inter beatissimos aposto- pæ. Hispa-
los fuit quædam discretio potestatis. Et licet cunctorum nijs Epi-
par electio foret, beato tamé Petro concessum est, vt alijs scopis di-
præmineret, & eorum quæ ad querelam venirent cau- recta.*
sas, & interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei
ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes
posteri eorum cuncta sibi vendicarent: sed semper maio-
res causæ, sicut sunt Episcoporum, & potiorum curæ ne-

A

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

gociorum ad vnam beati principis apostolorum Petri sedem confluere, vt inde suscipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum, ne quandoque à suo discreparent capite.

Vt summus sacerdos non vocetur Romanus pontifex, sed primæ sedis Episcopus. Cap. III.

Ca. Afri
cano. 6. **V**T primæ sedis episcopus non appelletur princeps sacerdotum, aut summus sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tantum primæ sedis Episcopus.

Quodd bipartitus sit ordo sacerdotum. Cap. IIII.

Ex episto
la Ana-
cleti pa-
pæ missa
omnibus
Episcopis
et reli-
quis sacer-
dotibus,
cap. 18. **S**acerdotum, fratres, ordo, bipartitus est, & sicut dominus illum constituit, à nullo debet perturbari. Scitur autem apostolos à domino esse electos, & constitutos, & postea per diuersas prouincias ad prædicandum dispersos. Quum verò messis cœpit crescere, videns paucos esse operarios, ad eorū adiumentum septuaginta eligi præcepit discipulos. Episcopi verò Apostolorum, presbyteri quoque, septuaginta discipulorum locum tenent. Episcopi autem non in castellis, aut in modicis ciuitatibus debent constitui, sed presbyteri per castella & modicas ciuitates atque villas, debent ab Episcopis ordinari & poni singuli tamè per singulos titulos suos. Amplius quàm isti duo ordines sacerdotum, nec nobis collati sunt, nec apostoli docuerunt.

Vt non laici, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinentur Episcopi. Cap. V.

Ex decr.
Leonis pa-
pæ, titulo
33. **I**N ciuitatibus quarum rectores obierint, de substituendis Episcopis hæc forma seruetur, vt is qui ordinandus est, etiam si bonæ vitæ testimonio fulciatur, non laicus, nec neophitus, nec secundæ coniugis sit maritus, aut qui vnam quidem habeat, vel habuerit, & quam sibi viduam copularit. Sacerdotum enim tam excellens est electio, vt quæ in aliis membris Ecclesiæ non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita.

Vt cum Episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conueniant. Cap. VI.

Ex cõcil.
Africa-
no, ca. 17 **S**ED & illud est statuendum, vt quando ad eligendum Episcopum conuenerimus, si qua contradictio fuerit oborta, quia talia facta sunt apud nos, non præsumat ad

purgandum eum, qui ordināus est, tres episcopi iam, sed postulētur ad numerum supradictorum si haberi possunt duo, in eadem plebe cui ordinandus est, & discutiantur primò personæ contradicētium. Postremò etiam illa quæ obiiciuntur, pertractētur. Et cām purgatus fuerit sub cōspectu publico, ita demum ordinetur. Si hoc cum vestræ sanctitatis animo concordat, roboretur vestræ dignatiōis responsione. Ab vniuersis Episcopis dictū est: satis placet.

Quòd nolentibus clericis vel populis nemo debeat Episcopus ordinari. Cap. VII.

NVLLVS inuitis detur Episcopus, cleri, plebis & *Ex decr. Celestini papa, ca. 18.* ordinis consensus, & desiderium requiratur. Tunc alter de altera eligatur Ecclesia, si de ciuitatis ipsius clericis cui est Episcopus ordināus, nullus dignus, quo deuenire nō credimus, potuerit inueniri. Primū enim illi reprobādi sunt, vt aliqui de alienis Ecclesiis meritò præferantur. Habeat vnusquisque suæ fructum militiæ in Ecclesia, in qua suam per omnia officia transegit ætatem. In aliena stipendia minimè alter obrepat, nec alii debitam alter sibi audeat vendicare mercedem. Sit facultas clericis renitendi, si se viderint prægrauari. Et quos sibi ingeri ex transuerso cognouerint, non timeant refutare, qui si non, debitum præmium, vel liberum de eo qui eos rector est, debent habere iudicium.

Qui Episcopi sunt ordinandi, quòd debeant prius examinari. Cap. VIII.

QVI Episcopus ordināus est, antea examinetur, si *Ex cōcil. Carthaginensi, cap. 1.* natura prudēs est, si docibilis, si moribus tēperatus, si vita castus, si sobrius, si semper sui negotii cauens, si humilis, si affabilis, si misericors, si literatus, si in lege dñi instructus, si in scripturarū sensibus cautus, si in dogmatibus ecclesiasticis exercitatus. Et ante omnia, si fidei documenta verbis simplicibus adserat, id est, patrē, & filium, & spiritū sanctū, vnum dñm esse cōfirmans, totāmq; in trinitate deitatē, coessentialē, & cōsubstantialē, & coæternalē, & cōomnipotētem prædicans, singulāmq; in trinitate personam plenum Deum, & totas tres personas, vnum Deū. Si incarnationem diuinā non in patre neq; in spiritu sancto factā, sed in filio tantū credat, vt qui erat in

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

diuinitate Dei patris filius, ipse fieret in homine hominis matris filius: Deus verus ex patre, homo verus ex matre: carnem ex matris visceribus habens, & animam humanam rationalem: simul in eo vtrunque naturam, id est, hominis & Dei, persona vna, vnus filius, vnus Christus, vnus dominus creaturarum omnium quæ sunt, & authorem, & dominum, & creatorem cum patre & spiritu sancto omnium creaturarum. Qui passus sit vera carnis passione, mortuus vera corporis sui morte, resurrexit vera carnis suæ resurrectione, & vera animæ resumptione, in qua veniet iudicare viuos & mortuos. Querendū etiam ab eo, si noui & veteris testamenti, id est, legis & prophetarū, & apostolorum, vnum eundemque credat authorem & dominum. Si diabolus non per conditionem, sed per arbitrium suum factus sit malus. Querendum etiam ab eo, si credat huius, quam gestamus, & non alterius carnis resurrectionem. Si credat iudicium futurum, & recepturos singulos pro his quæ in hac carne gesserunt, vel pœnas, vel præmia. Si nuptias non improbet. Si secūda matrimonia non condemnet. Si carniū perceptionem non culpet. Si pœnitentibus reconciliatis communicet. Si in baptismo omnia peccata, id est, tam illud originale cōtractū, quàm illa quæ voluntari admitta sunt dimittat, si extra Ecclesiam catholicam vllus saluetur. Quum in his omnibus examinatus, plenitèrque instructus repertus fuerit, tunc ordinetur Episcopus.

Ut Episcopi diligentissimè probentur, antequam ordinentur. Caput IX.

Ex cōcil. Aurelia. cap. 12. **V**T Episcopi iudicio Metropolitanorum, & eorū Episcoporum qui circumcirca sunt, prouehatur ad ecclesiasticam potestatem, hi videlicet, qui plurimo tempore probantur, tam verbo fidei, quàm rectæ conuersationis exemplo.

Quòd populo non liceat per se sacerdotum facere electiones. Cap. X.

Ex cōcil. Bracarē. cap. 1. **N**ON liceat populo electionē facere per se, eorum qui ad sacerdotium prouocatur, sed in iudicio Episcoporum esse debet, vt ipsi eum, qui ordinandus est, probent, si in sermone & fidē, & spiritali vita edoctus sit.

*Quod non habeantur Episcopi, quos nec clerus, nec
populus elegit, nec comprouinciales Episcopi
consecrarunt. Cap. XI.*

NVLLA ratio finit, vt inter Episcopos habeatur, qui *Ca. Leo-*
nec à clericis sunt electi, nec a plebibus expetiti, *nis papæ*
nec à cōprouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iu- *15.*
dicio consecrati. Vnde cum saepe quæstio de malè acce-
pto honore nascatur, quis ambigat, nequaquam & ab istis
esse tribuendum, quod non doceatur fuisse collatū? Si qui
autem clerici ab istis pseudepiscopis in eis Ecclesijs ordi-
nati sunt, quæ ad proprios Episcopos pertinebant, & or-
dinatio eorum cum consensu & consilio præsentium
facta est, potest rata haberi, ita vt in ipsis Ecclesijs perse-
uerent. Aliter autem vana habenda est consecratio, quia
nec loco fundata est, nec autoritate munita.

*Quod nullus ordinari Episcopus debeat, nisi ex
conuentione. Cap. XII*

NVLLVS est ordinandus Episcopus, nisi cōuocatis *Ex cōcil.*
clericis & parochianis, & in vnum consentiētibus. *Aurelia,*

*De illis qui accipiunt regimina Ecclesiarum, & cun-
ctos fastu superbiæ paruipendunt. Cap. XIII.*

QUIDAM assumpta Ecclesia, & rebus diuinis ele- *Origenes*
uantur, & cunctos fastu superbiæ paruipendunt: hi *dicunt.*
canes magis, quàm principes nominantur.

De illis Episcopis, qui superbire incipiunt. Cap. XIII.

Humilis debet esse Episcopus. Gradū enim māsuetu- *Ex dictis*
dinis accipit, non superbiæ. Paulus dicit: Decet hu- *Gregorij*
iusmodi hominē mansuetū esse, non elatum, nec superbū. *papæ, &*

*Quod ordinationes Episcoporum apostolica autoritate à
cunctis prouincialibus fieri debeant. Cap. XV.* *Apostoli
Pauli.*

Ordinationes Episcoporum autoritate apostolica ab *Ex episto*
omnibus qui in eadem fuerint prouincia, sunt cele- *la Anacle.*
brandæ, qui simul conuenientes, scrutinium diligenter *papæ scri*
agant, ieiuniūque cum conuenientibus precibus cele- *pta episco*
brent, & manus cum sanctis Euangelis quæ prædicaturi *pis Italiae*
sunt imponentes, dominica die hora tertia orantes, sa- *ca. nono.*

crâque vnctione exemplo prophetarum & regum, capita eorum more apostolorum & Mofi vngentes, quia omnis sanctificatio constat in spiritu sancto, cuius virtus inuisibilis, sancto est chrismate promulgata, hoc ritu solennem celebrât ordinationem. Quod si omnes simul conuenire minimè potuerint, assensum tamen suis precibus & scriptis præbeant, vt ab ipsa ordinatione animo non desint. Porrò & Hierosolymitarum primus archiepiscopus beatus Iacobus, qui iustus dicebatur, & secundum carnem domini nūcupatus est frater, à Petro, Iacobo & Ioanne apostolis est ordinatus, successoribus videlicet dantes formam eorum, vt minus quàm à tribus episcopis reliquisque omnibus assensum præbentibus nullatenus ordinetur, & cū communi voto ordinatio celebretur.

Ne laicus fiat episcopus ante xxx. annos, & ante anni conuersationem. Cap. XVI.

Ex cõcil. Arala- **E** piscopus verò vel presbyterii honorè, nullus laicus
tensi, ca. accipit. ante anni conuersationem, vel ante triginta annos

7. De laicis non temerè faciendum episcopos. Cap. XVII.

Ex cõcil. Sardicē. **O** S I V S episcopus dixit: Et hoc necessariū arbitror,
si, cap. 13. vt diligentissimè tractetis, si fortè aut diues, aut scho-
lasticus de foro, aut ex administratore Episcopus fuerit
postulatus, vt nō prius ordinetur, nisi antè & lectoris mu-
nere, & officio diaconi, aut presbyteri fuerit perfunctus:
& ita per singulos gradus si dignus fuerit, ascendat ad cul-
men episcopatus. Potest enim per has promotiones, quæ
habebunt utique prolixū tempus probari, qua fide sit, qua
modestia, qua grauitate & verecundia: & si dignus fuerit
probatus, diuino sacerdotio illustretur: quia conueniens
non est, nec ratio vel disciplina patitur, vt temerè & leui-
ter ordinetur, aut episcopus, aut presbyter, aut diaconus,
qui neophytus est maximè cū & magister gentium bea-
tus apostolus Paulus, ne hoc fieret denunciasset & prohi-
buisse videatur, sed hi quorum per longum tempus exami-
nata sit vita, & merita fuerint comprobata.

*Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus de-
beat officium perueniri. Cap. XVIII.*

Ex decr. Celest. pa **O** R dinatos verò quosdā, fratres charissimi episcopos,
qui nullis ecclesiasticis, ordinibus ad tantam dignita-

ris fastigium fuerint instituti, contra patrum decreta, hu *pæ Gal-*
 ius usurpatione, qui se hoc recognoscit fecisse didicimus, *liarū Epi*
 cū ad episcopatum his gradibus quibus frequentissimè *scopis m/s*
 cautū est, debeat perueniri, vt minoribus initiari officiis, *sis, ca. 16*
 ad maiora firmentur. Debet enim antea esse discipulus,
 quisquis doctor esse desiderat, vt possit docere quod didi-
 cit. Omnis vitæ institutio, hac ad id quo tendit se ratione
 confirmat. Qui minimè literis operam dederit, præceptor
 non potest esse literarum. Qui non per singula stipendia
 creuerit, ad meritum stipēdii ordinem non potest perue-
 nire. Solum sacerdotium inter ista rogo vilius est, quòd fa-
 cilis tribuitur, cū difficilius impleatur?

*Vt laicam communionem non accipiat, qui per ambitionem
 episcopatum acceperit. Cap. XIX.*

O SIVS episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extite *Ex cōcil.*
 rit temerarius, vt fortassis talem excusationem ad- *Sardicē-*
 ferens asseueret, quòd literas populi acceperit, cū ma- *si, cap. 2.*
 nifestum sit potuisse plures præmio & mercede corrumpi
 eorum qui synceram fidem non habent, vt clamarent in
 ecclesia, & ipsum petere viderentur episcopum, omnino
 has fraudes damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam in
 fine communionem talis accipiat. Si vobis omnibus pla-
 cet, statuite. Synodus respondit placet.

*Quòd episcopus esse non possit, qui nesciente metro-
 politano consecratus fuerit. Cap. XX.*

ILLVD autē ante omnia claret, quòd eū qui sine con- *Ex cōcil.*
 scientia metropolitani cōstitutus fuerit episcopus, iu- *Arala-*
 xta magnam synodum esse episcopum non debere. *tenſi, cap.*
6.

*Ne Episcopi per symoniacam hæresim, regimi-
 nis locum obtineant. Cap. XXI.*

CAUENDUM & summopere præcauendū ac per virtutē *Ex cōcil.*
 Christi sanguinis interdendum episcopis & regi- *Medensi,*
 bus, & omnibus sublimioribus potestatibus, atque cunctis *cap. 43.*
 fautoribus & electoribus quorumcunque, atque consensu
 ribus, seu ordinatoribus in gradu ecclesiastico, vt nemo
 per symoniacā hæresim, regiminis locū obtineat quacū-
 que factione, calliditate, promissioe, seu cōmoditate: aut

dationem per se, aut per emissam personam, cum spiritus sanctus inter cetera documenta per os dicat Gregorii: Cur non perperdit, quia benedictio illi in maledictionem conuertitur? Et alibi: Dolens, inquit, dico, gemens denuncio, quia sacerdotium quod apud vos intus cecidit, foris diu stare non poterit.

De his qui precio sacram mercati sunt dignitate. Ca. XXII.

*Ex episto
la Gelasii
pape, ca.
5.*

QVOS constiterit indignos meritis, sacram mercatos esse precio dignitatem, conuictos oportet arceri, quia dantem pariter, accipientemque damnatio Symonis, quam sacra lectio testatur, inuoluit.

De eadem re.

Cap. XXIII.

*Ex epist.
Oricuf-
de pape,
cap. 10.*

HOC itaque ad priora coniungimus, ne benedictio per impositionem manus, quae a Deo esse creditur, precio comparetur, quia Symon spiritum sanctum volens precio mercari, apostoli fuit detestatione percussus.

*Quod non oporteat ordinationes Episcoporum
diu differri. Cap. XXIIII.*

*Cap. 25.
Chalced.*

QVONIAM quidam metropolitanorum, quantum comperimus, negligunt commissos sibi greges, & ordinationes Episcoporum facere differunt, placuit sanctae synodo intra tres menses ordinationes Episcoporum celebrari, nisi forte necessitas inexcusabilis praepararet tempus dilationis extendi: quod si hoc minime fecerit, correptioni ecclesiasticae subiacebit. Veruntamen redditus Ecclesiae viduatae penes aconomum eiusdem Ecclesiae integri referuentur.

De ordinationibus Episcoporum diu minime differendis. Ca. XXV.

*Ex decr.
Damasi
pape, ca.
2.*

QVONIAM quidam metropolitanorum fidem suam secundum priscam consuetudinem sanctae sedi apostolicae exponere detrectantes, usum pallii, neque expetunt, neque percipiunt, ac per hoc Episcoporum consecratio viduatis Ecclesiis non sine periculo protelatur, placuit ut quisquis metropolitanus, ultra tres menses consecrationis suae ad fidem suam exponendam, palliumque suscipiendum, ad apostolicam sedem non miserit, com-

missa sibi careat dignitate, sitque licentia metropolitani alijs post secundam & tertiam commonitionem viduatam Ecclesijs cum consilio Romani pontificis ordinando Episcopum subuenire. Si verò consecrandi Episcopi negligentia prouenerit, ut ultra tres menses Ecclesia viduata consistat, communione priuetur, quousque aut loco cedat, aut se consecrandum præbere non differat. Quod si ultra quinque menses per suam negligentiam retinuerit viduatam Ecclesiam, neque ibi, neque alibi consecrationis donum percipiat, imò metropolitani sui iudicio cedat.

Quando quis debeat à vicinis prouinciæ Episcopus ordinari. Cap. XXVI.

OSIVS Episcopus dixit: Si cõtigerit in vna prouincia, in qua plurimi fuerint Episcopi, vnum fortè remanere episcopum, & populi conuenerint, episcopi vicinæ prouinciæ debet illum prius conuenire Episcopum, qui in ea prouincia moratur, & ostendere quod populi petant sibi rectorem, & hoc iustum esse, ut & ipsi veniant, & cum ipso ordinent Episcopum. Quod si conuentus literis tacuerit, & dissimulauerit, nihilque rescripserit. Satisfaciendum esse populis, ut veniant ex vicina prouincia episcopi, & ordinent Episcopum. *Cap. Sar. dicensi. 5.*

Vt Episcopus nõ consecretur sine tribus Episcopis. Ca. XXVII.

NVLLVS episcopus sine metropolitani permisso, nec episcopus metropolitanus, sine tribus episcopis cõprouincialibus præsumat episcopum ordinare, ita ut alii cõprouinciales epistolis admoneantur, ut se suo responso cõsensisse significet. Quod si inter partes aliqua fuerit dubitatio, maiori metropolitano in electione cõsentiatur. *Ex concilio A. ralatensi, cap. 5.*

Vt episcopus non ordinetur minus quàm à tribus, & si fieri possit archiepiscopus ab omnibus cõprouincialibus. Cap. XXVIII.

DE ordinationibus episcoporum super quibus nos cõsulere voluistis, olim in spiritu præcessoris nostri Anacleti quædam iam decreta reperimus. Scimus enim beatissimum Iacobum, qui dicebatur iustus, qui secundum etiam carnem frater domini nūcupatus est, à Petro, Iacobo & Ioanne apostolis, Hierosolymis episcopum esse or- *Ex epist. anicii pæ ecclesijs p Gal liam cõstitutus di recta.*

dinatum. Si autem non minus quam à tribus apostolis tantus vir fuit ordinatus, patet profecto, eos formam instituente domino tradidisse, non minus quam à tribus episcopis, episcopum ordinari debere. sed crescente numero episcoporum, nisi necessitas interuenerit, debent etiã plures augeri. Si autem archiepiscopus obierit, & alter ordinandus archiepiscopus fuerit, omnes eiusdem prouinciæ episcopi ad sedem metropolitanam conueniant, ut ab omnibus ipse eligatur & ordinetur. Oportet autẽ ut ipse qui illis omnibus præesse debet, ab omnibus illis eligatur & ordinetur. Reliqui verò comprouinciales episcopi, si necesse fuerit, cæteris cõsentientibus, à tribus iussu archiepiscopi cõsecrari possunt episcopi, sed melius est si ipse cum omnibus eum qui dignus est, elegerit, & cuncti pariter consecrauerint pontificem. Et licet illud necessitate cogente concessum sit, illud autem quod de archiepiscopi consecratione præceptum atque prædictum est, id est, ut omnes suffraganei eum ordinent, nullatenus immutari licet, quia qui illis præest, ab omnibus episcopis quibus præest, debet constitui. Sin aliter praesumptum fuerit, viribus carere non dubium est, quia irrita erit eius secus acta ordinatio.

De episcopo qui alium sine sua voluntate episcopum ordinauerat. Cap. XXIX.

*Ex epist.
Simplicij
papæ mis-
sa Ioanni
Rauennæ-
si episco.
cap. 1.*

Siquis esset intuitus ad normam ecclesiasticæ disciplinæ, vel si quid apud te sacerdotalis modestiæ teneretur, nunquam plestibiles perpetrarentur excessus. A quibus si nullo te paternarum regularum poteras continere præcepto, saltem sanctæ memoriæ prædecessoris tui fueras reuocandus exemplo, qui cum faciendo presbyterum minus deliquisset inuitum, senserat tamen dignum pro tali usurpatione iudicium. Vbi ista didicisti, quæ in fratrem & coepiscopum nostrum Gregorium, non electione, sed inuidia perpetrasti, quem inexcusabili violentia pertrahi ad te passus es, atque vexari, ut ei honorem tantum, non per animi tranquillitatem sed per amentiam, sicut dicendum est, irrogares? Neque enim talia potuissent fieri, sanitate consilij. Nolumus exaggerare quod gestum est, ne cogamur iudicare quod dignum est. Nam priuilegium meretur amittere, qui permessa sibi abutitur potestate.

De abiectiōe eius quem duo præsumpserint ordinare episcopi. Cap. XXX.

DE abiectiōe eius quem duo præsumpserint ordinare episcopi, in nostris prouinciis placuit de præsumptoribus, ut sicubi contigerit duos episcopos tertium consecrare, & ipse & autores damnabuntur, quòd cautius ea quæ sunt antiquitus statuta seruentur.

De non ordinandis episcopis per vicos & modicas ciuitates. Cap. XXXI.

Licentia verò danda non est ordinandi episcopum, aut in vico aliquo, aut in modica ciuitate, cui sufficit vnus presbyter, quia non est necesse ibi episcopum fieri, ne vilescat nomen episcopi & autoritas. Non debent illi ex alia prouincia inuitati facere episcopum, nisi aut in his ciuitatibus quæ episcopos habuerunt, aut si qua talis aut tam populosa est ciuitas, quæ mereatur habere episcopum. Si hoc omnibus placet. Synodus respondit: placet.

De eadem re. Cap. XXXII.

Illud sanè quod ad sacerdotalem pertinet dignitatem, inter omnia volumus canonum statuta seruari, ut non in quibuslibet locis, neque quibuscunque castellis, & vbi antea non fuerunt episcopi, consecrentur, quum vbi minores sunt plebes, minoresque conuentus, presbyterorum cura sufficiat, episcopalia autem gubernacula, non nisi maioribus populis & frequentioribus ciuitatibus oporteat præsidere, ne quod sanctorum patrum diuinitus inspirata decreta vetuerunt, viculis & possessionibus, vel obscuris & solitariis municipiis tribuatur sacerdotale fastigium, & honor cui debent excellentiora committi, ipse sui numerositate vilescat.

De Vvamba rege Gallorum qui contra canones in quadam villula episcopatum fecerat, quomodo adnullatum est. Cap. XXXIII.

Maioribus institutionibus contraire, & sanctorum patrum decreta couellere, quid aliud est, quàm vinculum societatis Christi abrumpere, & vsurpatæ præceptionis licentia, statum Ecclesiæ dissipare? Prosequente igitur venerabili & sanctissimo viro fratre nostro Stephano Emeretensis sedis episcopo, res nobis nouellæ præsumptio-

Ex cōcil.

Arausi.

cap. 20.

Ex cōcil.

Sardicēsi

cap. 6.

Ex decre.

Leonis pa

pe, ca. 49

Ex cōcil.

Toletano

13. ca. 4.

nis vsurpatione sese intulit pertractanda, tanto communionis nostræ iudicio conuellenda, quanto & prauitatis nostræ noscitur ausu perpetrata. Dixit enim violentia principali se impulsus fuisse, vt in monasterio villulæ, in qua venerabile corpus sanctissimi Puenii cōfessoris debito quiescit honore, nouā episcopalis honoris ordinationem efficeret, & ideo ex indiscreto & facillimo assensu, iniustis Vvambrae principis iusionibus parens, nouam & iniustam illic pontificalis sedis perlectionem induxit, vbi canonica constitutio id fieri omnimoda ratione refellit. Prædictus ille vir prostratus humo medicamine nostri præcepti, & sibi dari veniam petit, & quid potissimū fieri oporteat de persona eius, qui illic ordinatus fuerat, nostri oris sententia decerni poposcit. Sed quia veraciter, imò communiter noueramus prædictum principem consilio leuitatis agentē, nō solum præcepisse vt in prædicto loco aliquis episcopus fieret, sed etiam ita eum obstinationibus definisse, vt in suburbio Toletano in Ecclesia Prætorienfi sanctorum Petri & Pauli episcopum ordinaret, necnon & in aliis vicis, vel villulis similiter faceret: ideo pro tam insolenti huiuscemodi extirpationis licentia, quicquid de hac re haberent canonum instituta, in medium proferri præcepimus. Tunc hæc in ordinē cōstituta, prælecta sunt. In primis exēpla Pauli vbi Tito discipulo, vt episcopos per ciuitates constituere deberet, præcepit. Item ex concilio Nicæno titulo *VIII.* vbi inter cætera præcipitur, vt in ciuitate non videantur duo episcopi esse. Item ex concilio Laodiceno, titulo *VII.* vbi dicit: Non oportet in vicis, & in villulis episcopos ordinari. Item ex concilio Africa, *II.* titulo, vbi Felix episcopus Solemsitanus dixit: Etiam si hoc placet sanctitati vestræ insinuo, vt diœceses, quæ nunquā habuerunt episcopos, non habeant. Diœcesis quæ aliquando habuit, habeat proprium. Secundum autem hanc prosecutionem sanctitatis vestræ est æstimare quid fieri debeat. Geneclētus episcopus dixit: Si placet insinuatio patris & cœpiscopi nostri Felicis, ab omnibus confirmetur. Ab vniuersis episcopis dictum est, placet. Item ex concilio Africa *III.* titulo *II.* vbi dicit, vt non accipiat alterum episcopū plebs, quæ in diœcesi semper subiacuit. Epigenius enim episco-

pus in cætera sic dixit: Nō debere rectorem accipere eam plebem, quæ in diœcesi semper subiacuit, nec vnquã proprium episcopum habuit. Quapropter si vniuerso sanctissimo cœtui placet hoc quod præfatus sum, confirmetur. Aurelius episcopus dixit: Fratris & confacerdotis nostri prosequutioni nō obfisto, sed hoc me & fecisse, & facturum esse profiteor. Item ex concilio Sardicensi, vbi inter cætera præcipitur: Licentia dāda passim non est. Si enim subito aut vicus aliquis, aut modica ciuitas, cui satis est vnus presbyter, voluerit sibi episcopum ordinari, ad hoc vt vilescat nomen episcopi & authoritas, non debent illi ex alia prouincia inuitati, facere episcopum, in quibus locis antea non fuit. Item de sententia eorum qui huiusmodi ordinationes faciunt, vel de his qui contra hæc instituta canonum ordinantur, ex concilio Tauritano, titulo vbi dicit Gestorum quoque seriem conscribi placuit ad perpetuam disciplinam, quod circa octabiu vrsionem, Remigiū, ad Trese episcopu, synodus sancta decreuit. Qui in usurpationem quandam de ordine sacerdotum, ad inuidiã vocabantur. Quod ita his videtur indultū, vt de cætero hac authoritate commoniti, nihil usurpare conentur. Siquidẽ se ab hac causa tali excusatione defenderūt, qua dicerent prius se nō esse conuictos, proinde iudicauit synodus sancta: vt si quis ex hoc fecerit contra instituta maiorū, sciat is qui ordinatus fuerit, sacerdotis se honore priuandum, & ille qui ordinauerit, authoritatem se in ordinationibus vel in conciliis minimẽ retenturum. Nō solūm autem circa memoratum episcopum hæc sententia præualebit, sed & circa omnes, simili errore deceptos, qui ordinationes huiusmodi perpetrarunt. His igitur fortissimis regulis, effectum p̄i operis apponentes, in cōmuni definitione elegimus, vt in loco villulæ supradictę aquis, deinceps sedes episcopalis non remaneat, neque episcopus illuc ultra constituendus existat: Hic tamen Coniuldu, qui contra maiorum decreta illic videtur institutus fuisse episcopus, nullis canonum erit ad condemnationem sui sententia vlciscendus, quia non ambitione, sed principis impulsione constitit ordinatus. Et ideo hoc illi remedium humanitatis concedimus, vt in sedem aliam decidentis cuiuslibet Episcopi traducatur, & prædictus locus sub mo-

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

nastica deinceps institutione mansurus, non Episcopali ultra priuilegio frerus, sed sub abbatis regimine sicut huc usque fuit, erit modis omnibus mancipandus. Iam verò de cætero generale ponentes edictum, si quis contra hæc canonum interdicta venire conatus fuerit, vt in locis illis episcopum eligat fieri, vbi episcopus nunquam fuit, anathema in conspectu omnipotentis Dei incurrat, & insuper tam ordinator quàm ordinatus, gradū sui ordinis perdat: quia non solū antiquorum patrum decreta, sed apostolica ausus est conuellere instituta.

Vt plebs quæ nunquam habuit episcopum, nisi ex consensu, non habeat. Cap. XXXIII.

*Ex cõcil. Africa-
no. ca. 61.* **P**lacuit & illud, vt plebes quæ nunquam habuerūt proprios episcopos, nisi ex concilio plenario vniuscuiusque prouinciæ & primatis, atque consensu eius ad cuius diocesim eadem Ecclesia pertinebat decretum fuerit, minimè accipiant.

Vt nequaquam in duos metropolitanos prouincia diuidatur. Cap. XXXV.

*Concili.
Calcedo.
cap. 12.* **P**eruenit ad nos, quòd quidam præter ecclesiastica statuta facientes, conuolarunt ad potestates, & per pragmaticam formam in duo vnā prouinciā diuiserunt, ita vt ex hoc facto duo metropolitani esse videantur in vna prouincia. Statuit ergo sancta synodus de reliquo nihil ab episcopis tale tentari. Alioquin, qui hoc admissus fuerit, amissioni gradus proprii subiacebit. Quæcunque verò ciuitates literis Imperialibus metropolitani nominis honore subnixæ sunt, honore tantummodo persuantur, & qui Ecclesiam eius gubernat episcopus, saluis scilicet veris metropolis priuilegiis suis.

De illis episcopis, qui non sunt recepti ab illis, ad quos sunt ordinati vel denominati. Cap. XXXVI.

*Ex cõcil.
Ancira.
cap. 17.* **S**I qui episcopi ordinati sunt, nec recepti ab illa parochia in qua fuerant denominati, voluerintq; alias occupare parochias, & vim præsulibus earum inferre, seditiones aduersus eos excitando, hos abiici placuit. Quòd si voluerint in presbyterij ordine vbi prius fuerant, vt pres-

byteri residere, non abiiciantur propria dignitate. Si autem seditiones commouent ibidem constitutis episcopis, presbyterij quoque honor talibus auferatur, fiantq; damnatione notabiles.

De episcopo qui Ecclesiam ad quam ordinatus est, adire neglexerit. Cap. XXXVII.

SI quis episcopus per manus impositionem episcopatum acceperit, & sibi commissum ministerium subire neglexerit, nec acquieuerit ire ad Ecclesiam sibi commissam, hunc oportet communionem priuari, donec susceperit coactus officium, aut certè de eo aliquid integra decreuerit eiusdem prouinciæ synodus sacerdotum.

*Ex concil.
Antioch.
cap. 17.*

De episcopo qui non susceperit officium sibi commissum. Cap. XXXVIII.

SI quis episcopus non susceperit officium sibi commissum hic communionem priuetur, quoadusque consentiat obedientiæ suæ commodans. Si verò perrexerit nec receptus fuerit, non pro sua sententia, sed pro malitia populi, ipse quidem maneat episcopus, clerici verò ciuitatis communionem priuentur, quòd erudiendis inobedientes populis non fuerint.

*Ex concil.
Aralatē.
cap. 6.*

De episcopo vacante, qui Ecclesiam vacantem inuaserit. Cap. XXXIX.

SI quis episcopus vacans, in Ecclesiam non habentem episcopum surripiens populos sine concilio integri ordinis irruerit, etiam si populus quem seduxit desideret illum, alienum eum ab Ecclesia esse oportet. Integrum autem & perfectum concilium dicimus illud, cui metropolitani episcopi interfuerint.

*Ex concil.
Antioch.
cap. 16.
Cōcilium
perfectū
quod sit.*

De episcopo, qui est ordinatus ad ecclesiam, & non est receptus. Cap. XL.

SI quis ordinatus, per contètionem populi, aut pro aliqua ratione, & non pro sua culpa, in parochia, quæ ei fuerit data, receptus non erit, hunc oportet honorem sacerdotii tantummodo contingere, ita ut de rebus Ecclesiæ, in qua conuenit, sibi nihil præsumat. Sustineat autem quicquid de eo sanctum concilium iudicauerit.

*Ex concil.
Aureliā.
cap. 10.*

*De his qui promouentur ad episcopatum.
nec recipiuntur. Cap. XLI.*

Ex cōcil. Antio- che. cap. 18. **S**I quis episcopus ordinatus, ad parochiam minimè, cui est electus, accesserit, non suo vitio, sed quòd eum aut populus vetet, aut propter aliam causam, non tamen eius vitio perpetrata: Hic & honoris sit & ministerij participes, dummodo nihil molestus Ecclesiæ rebus existat, vbi ministrare cognoscitur. Quem etiam obseruare cōueniet, quicquid synodus perfecta, prouinciae iudicando decreuerit.

Quòd authoritas congregandarum synodorum apostolicae sedi commissae sit priuata potestate. Cap. XLII.

Cap. Isidori. 8. **S**YNODORUM verò congregandarum authoritas apostolicae sedi, priuata commissae est potestate. Nec vllam synodum generalem ratam esse legimus, quae eius non fuerit authoritate congregata vel fulta. Hæc canonica testatur authoritas, hæc historia ecclesiastica roborat, hæc sancti patres confirmant.

Quòd bini conuentus episcopales singulis annis fieri debeant. Cap. XLIII.

Ex decret. Leonis papae ad Rusticum Episcopum Narbonen. cap. 37. **D**E conciliis autem episcopalibus non aliud indicimus, quàm sancti patres salubriter ordinauerunt, vt scilicet bini conuentus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querelis, quae inter diuersos Ecclesiæ ordines nasci assolent, iudicetur. Ac si fortè inter ipsos qui praesunt de maioribus, quod absit, peccatis causa nascatur, quae prouinciali nequeat examine definiri, fraternitatem tuam de totius negocii qualitate metropolitanus curabit instruere: vt si coram positis partibus, nec tuo fuerit resopita iudicio, ad nostram cognitionem quicquid illud est, transferatur.

De synodis quo tempore sint habendae. Cap. XLIIII.

Ex cōcil. Antio- che. cap. 20. **P**ROPTER utilitates ecclesiasticas & absolutiones earum rerum, quae dubitationem controuersiamque recipiunt, optimè placuit, vt per singulas quasque prouincias bis in anno episcoporum concilia celebrentur. Semel quidem post tertiam septimanam festi Paschalis, ita vt in quarta septimana quae consequitur, id est, medio Pentecostes cōueniat synodus, metropolitano comprovinciales episco-

pos admonete. Secūda verò synodus fiat Idibus Octobris, id est, XV. die mensis Octobris, quem per Beretheon Græci nominant. In ipsis autem conciliis adsint presbyteri, diaconi, & omnes qui se læsos existimant, & synodi experiantur examen. Nullis verò liceat apud se celebrare concilia, præter eos, quibus metropolitana iura videtur esse commissa.

De synodo congreganda. Cap. XLV.

Peractis omnibus quæ ad correctionem nostri ordinis in hoc concilio promulgata sunt, placuit definire, ut omni anno ad peragenda celebritatem concilij in metropolitana sede, tempore, quo principis vel metropolitani electio definierit, deuotis semper animorum studiis conferamus, nec quibuslibet requisitis occasionibus dissentiamus, sed in præparato die quo indictum fuerit, adunatis in metropolitana sede omnibus prouinciæ pontificibus, concilium, Deo præsule, celebretur. Quisquis autem Episcopum, excepta inuitabili causa, vel necessitate, de peragendo se concilio absentauerit, per vnus anni spaciū erit communionem plectendus. Quod si deinceps absque celebratione concilij, anni vnus metas transferit, omnium in communionem pontificum eiusdem prouinciæ sententiam obnoxius retinebit, id est, si nulla sibi impediēte principis potestate, vel infirmitate aut inuitabili causa, sed solius propriæ voluntatis libitu sese ad celebrandum concilium non collegerit.

*Ex cōcil.
Auernē.
cap. 15.*

*De archiepiscopo, qui tempore pacis ultra biennium synodum
annunciare neglexerit. Cap. XLVI.*

QUOD si intra biennium diuinitus temporū tranquillitate concessa admonitis comprouincialibus à metropolitana synodus indicta non fuerit, & metropolitanus ipse prouocationes tardauerit, anno integro Missas facere nō præsumat. Quod si euocati & non corporali infirmitate detenti, adesse sua abusione desperant, simili sententiæ subiacebunt.

*Meldēsī.
cap. 3.*

*De Episcopis ad synodum vocatis, ut venire
non contemnant. Cap. XLVII.*

QUOD non oporteat episcopos ad synodum vocatos omnino contemnere, sed protinus ire & docere, & discere ea, quæ ad correctionem Ecclesiæ,

*Ex cōcil.
Laodicēsi
cap. 40.*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

vel reliquarum pertinent rerum. Seipsum verò qui contempserit, accusabit, nisi fortè per aegritudinem ire nò possit.

Quales epistolæ à metropolitano sint fratribus dirigendæ. Cap. LXVIII.

Ex cõcil. Terraco nensi, ca. 13. **E** Pistolæ tales per fratres à metropolitano sunt dirigendæ, vt nò solù de cathedralibus Ecclesiæ presbyteris, verùm etiã de diocesanis ad conciliũ trahant, & aliquos de filiis Ecclesiæ secularibus secum adducere studeant.

De eadem re. Cap. XLIX.

Ex cõcil. Agath. cap. 36. **S**I metropolitanus Episcopus ad cõprouinciales Episcopos epistolam direxerit, in quibus eos, aut ordinationem alicuius fratris, aut ad synodum inuiter, postpositis omnibus, excepta graui infirmitate corporis, aut præceptione regia, ad constitutam diem adesse non differat. Qui si defuerint, sicut prisca canonum præcepit auctoritas, vsque ad proximam synodum charitate fratrum, & Ecclesiæ communi priuentur.

De episcopo qui synodo adesse neglexerit. Cap. L.

Ex cõcil. Spalensi, cap. 10. **S**I quis autem Episcoporum synodo adesse neglexerit, aut cõtium fratrum, antequam concilium dissoluatur, crediderit deserendum: alienum se à fratrum communiōne cognoscat, nec eum recipi liceat, nisi in sequenti synodo fuerit absolutus.

De Episcopo, qui per aegritudinem ad synodum venire non potuerit. Cap. LI.

Ex decr. Felicis papæ, ca. 11. **Q**UOD si agrotans fuerit Episcopus, aut aliqua eũ grauis necessitas detinuerit pro se legatum ad synodum mittat: suscepturus salua fidei veritate, quicquid synodus statuerit.

De episcopis ad synodum vocatis, & venire, & missos suos mittere dedignantibus. Cap. LII.

De synodo apud Althei habita, cap. 10. **P**Lacuit sanctæ synodo episcopos, qui vocati de Saxonia ad sanctum concilium non venerunt, nec secundum canones sacros missos suos vel vicarios direxerunt, graui increpatione obiurgare, & pro culpa inobedientiæ increpare Vnde iterum eos fraternam charitate ad cõdictũ concilium inuitamus & vocamus, Quòd & si hoc, quod nò

optamus, pro nihilo duxerint, & venire noluerint, iustaque rationem inobedientiae suae reddere detrectauerint, apostolica auctoritate interdicat eis Petrus sancti Petri & papae missus, vna cum sancta synodo, missas celebrare, quousque Romam veniant, & coram papa, & sancta Ecclesia dignam reddiderint rationem.

Conciliū vniuersale non nisi necessitate faciendū. Cap. LIII.

Placuit vt non sit vltra fatigandis fratribus vniuersalis necessitas, sed quoties exegerint causae communes, id est, si totius Africae vndeunque relate ad hanc sedem fuerint literae, congregandam esse synodum in ea prouincia, vbi opportunitas persuaferit. Causae autem quae communes non sunt, in suis prouinciis iudicentur.

Vt Episcopi posteriores se prioribus suis non praferant. Cap. LIIII.

Episcopi vero per singulas prouincias obseruent, ne posteriores se superioribus suis praferant, nec eis inconsultis, nisi quantum ad propriam pertinet parochiam, aliquid agant. Sed omnes de communibus eorum causis, consonam sententiam proferant, & determinent, quoniam aliter actae, nullas vires habebunt, nec ecclesiasticae reputabuntur.

Vt Episcopi sui ordinis tempus obseruent, alter alteri honorem praebentes. Cap. LV.

Item placuit, vt conseruato metropolitani Episcopi primatu, caeteri episcoporum secundum sui ordinationis tempus, alius alii sedenti deferat locum.

De Episcoporum ordine, vt qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre. Cap. LVI.

Valentianus Episcopus dixit: Si permittit bonum patientiae vestrae, prosequor ea quae praeterito tempore in Ecclesia Carthaginensi gesta sunt, & subscriptionibus fratrum firmata claruerunt, etiam hoc nos seruaturos esse profiteor. Sed illud scimus, inuiolatam semper mansisse ecclesiasticam disciplinam, vt nullus fratrum prioribus suis se aliquando auderet antepone, sed officiis charitatis id semper exhibitum est prioribus, quod ab insequentibus gratanter semper acciperetur.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De rebus dubijs in concilijs episcoporum
emergentibus. Cap. LVII.*

*Ex epist.
Bonifa-
cy papae,
ad episco-
pos Gal-
lic.* **S**I inter episcopos eiusdem concilii dubitatio emerferit de ecclesiastico iure, vel de aliis negociis: primùm metropolitanus eorum cum aliis quibusdam in concilio considerans rem iudicet. Et si non acquiescat vtraque pars iudicatis, tunc primas illius regionis inter ipsos audiat, & quod ecclesiasticis canonibus, & legibus nostris consentaneum sit, hoc definiat, & nulla pars valeat calculo eius contradicere.

*Vt episcopi in synodo residentes, quæ ad emendationem
vitæ pertineant, primùm emendent. Cap. LVIII.*

*Ex cõcil.
Auernē
si, cap. 1.* **I**N primis placuit, vt quoties secundum statuta patrum sancta synodus congregatur, nullus episcoporum aliquã prius causam suggerere audeat, quàm ea quæ ad emendationem vitæ, ad seueritatem regulæ, ad animæ remedia pertinent, finiantur.

*De metropolitano si comprouincialem episcopum in
sua causa audire distulerit. Cap. LIX.*

*Ex decr.
Alexan-
dri papae* **S**I metropolitanus à quocunque comprouinciali episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, & eum audire distulerit, in proxima synodo negocii sui habeat licentiam exercendi: & quicquid propter iustitiam à comprouincialibus suis fuerit statutum, debet custodiri.

Vt episcopi in ista iudicia semper dydicent. Cap. LX.

*Ex cõcil.
Romen-
si,
cap. 19.* **V**T episcopi & iudices iudicia discernant, quia sunt quædam iudicio mundi, quædam iudicio Dei reseruanda. Scriptum est enim: Nolite iudicare ante tempus, quoadusque veniat dominus, qui & illuminabit absconditâ tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo. Et illius memores sint: In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini & vos.

*Vt canonum statuta ab omnibus ritè custodiantur, & nullus
ea suo sensu dydicare præsumat. Cap. LXI.*

*Ex cõcil.
Medes-
i, cap. 11* **C**Anonum statuta sine præiudicio ab omnibus custodiatur, & nemo in actionibus, vel in iudiciis eccle-

fiasticis suo sensu, sed eorum autoritate ducatur. In exponendis, etiam, vel prædicandis, diuinis scripturis, sanctorum catholicorum patrū, & probatissimorum sensum quisque sequatur in quorum scripturis, vt beatus dicit Hieronymus, fidei veritas non vacillet.

De dissidentibus episcopis. Cap. LXII.

DISSIDENTES episcopos, si non timor Dei, synodus reconciliet. *Ex cōcil. Carthagi. ca. 25.*

De inflatione metropolitanorum & fastu, & de episcopis ac reliquis clericis, qui leduntur à metropolitano. Cap. LXIII.

SI autem aliquis metropolitanorum inflatus fuerit, & sine omnium comprouincialium præsentia, vel consilio episcoporum alias causas agere, nisi eas tantum quæ ad propriam suam pertinent parochiam, aut eos grauare voluerit, ab omnibus districtè corrigatur, ne talia præsumere audeat. Si verò incorrigibilis, ei que inobediens apparuerit, ad hanc apostolicam sedem cui omnia episcoporum iudicia terminare præcepta sunt, eius contumacia referatur, vt vindicta de eo fiat, & cæteri timorē habeant. Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incommoditatem, vel itineris asperitatem, graue ad hanc sedem eius causam deferre fuerit, tūc ad eius primatem eius causa deferatur, & penes ipsum huius sanctæ sedis autoritate iudicetur. Similiter si aliquis episcoporum metropolitanū suspectum habuerit, apud primatem dioceseos, aut apud hanc apostolicam sedem audiatur.

Vt plebes alienas alius episcopus non vsurpet. Cap. LXIII.

PLacuit vt à nullo episcopo vsurpentur plebes alienæ, nec aliquis episcoporum supergrediatur, in diocesi collegam suam. *Ex cōcil. Carthaginēsi, ca. 19.*

Vt nullus metropolitanus absque omnium comprouincialium episcoporum præsentia aliquorum audiat causas. Cap. LXV.

CAETERUM, fratres, saluo in omnibus Romanæ ecclesie priuilegio, nullus metropolitanus absque cæterorum omnium comprouincialium episcoporum instantia, *Ex epist. Iginij pæ cun-*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

Etis fidelibus missa cap. 2. aliquorū audiat causas: quia irritę erunt aliter actę, quā in conspectu eorum omnium ventilatę. Et ipse si fecerit, coërceatur à fratribus.

Ut nullus primas vel metropolitanus aliquid agat de Ecclesiis, vel parochijs comprouincialium Episcoporum, & de ipsorū causis siue eorum consilio omnium, & nec ipsi aliquid agant siue eius cōsilio, nisi quantum ad proprias pertinet parochias. Cap. LXVI.

Ex epist. Calist. pape episcopi p Gal lia consti tutis missa, ca. 13. **N**ullus autem primas vel metropolitanus diocesam Ecclesiam vel parochianum, aut aliquid, eius parochię præsumit excōmunicare, vel diiudicare aliquid, vel agere absque eius consilio vel iudicio: sed hoc obseruet, quod ab apostolis ac patribus & prædecessoribus nostris est statutum, & à nobis confirmatum: Id est, si quis metropolitanus Episcopus, nisi quod ad suam solummodo propriam pertinet parochiam, sine consilio & voluntate omnium comprouincialium Episcoporum extra aliquid agere tentauerit, gradus sui periculo subiacebit, & quod egerit irritum, habeatur & vacuum. Sed quicquid de comprouincialium cōepiscoporum causis, eorūque ecclesiarum & clericorum, atque secularium necessitatibus agere aut disponere necesse fuerit, hoc cum omnium consensu comprouincialium agatur pontificum, non aliquo dānationis factu, sed humillima & concordī administratione, sicut dominus ait, Non veni ministrari sed ministrare. Et alibi: *Qui maior est vestrum, erit minister vester, & reliqua.* Similiter & ipsi comprouinciales episcopi cum eius consilio, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, agant, iuxta sanctorum constituta patrum, vt vno animo, vno ore, concorditer sancta glorificetur Trinitas in secula. Nullus primas, nullus metropolitanus, nullusque reliquorum episcoporum alterius adeat ciuitatem, aut ad possessionem accedat, quę ad eum non pertinet, & alterius Episcopi est parochia. super cuiusquam dispositione, nisi si vocatus ab eo cuius esse dinoscitur, vt quiddam ibi disponat. vel ordinet. aut iudicet. si sui gradus honore potiri voluerit. Sin aliter præsumperit, damnabitur: & non solum ille. sed cooperantes, eisque consentientes, quia sicut ordinatio, ita eius & iudicatio, & aliarum rerum dispositio prohibetur.

De contentione parochie. Cap. LXVII.

Q Vicunque Episcopus alterius Episcopi diocesim *Ex cōcil. Auernē.* per XXX. annos sine aliqua interpellatione possederit, quamuis secundum ius legis eius videatur esse diocesis, admittenda non est contra eum actio repositenda: sed hoc intra unam parochiam, extra verò nullo modo: ne dum diocesis defenditur, prouinciarum termini confundantur.

Vt Episcopi qui negligunt loca sua à vicinis episcopis, vt se corrigant, admoneantur. Cap. LXVIII.

I Tem placuit, vt quicumque negligunt loca ad suam cathedram pertinentia in catholicam vnitatem lucrari, conueniantur à diligētibus vicinis episcopis, vt id agere non morentur. Quod si intra sex menses à die conuentionis non effecerint, qui potuerit eas lucrari, ad ipsum pertineant: ita sanè, vt si ille ad quem pertinuisse videbatur, probare potuerit, magis illius electam negligentiam ab hæreticis, vt impunè ibi sint, & suam diligentiam fuisse præuentam, vt eo modo eius cura sollicitior vetaretur: cū hoc iudices episcopi cognouerint, suæ cathedræ loca restituant. Sanè si episcopi intra quos causa versatur, diuersarum sunt prouinciarum, ille primas det iudices, vicinus prouincia est locus de quo contenditur. Si autem ex communi placito vicinos iudices elegerint: aut vnus eligatur, aut tres: aut si tres elegerint, aut omnium sententiæ sequantur, aut duorum.

De duobus Episcopis altercantibus de parochia cuiusdam basilicæ. Cap. LXIX.

I NTER memoratos fratres nostros, Fulgentium Astigitanum, & Honorium Cordubensem Episcopos, discussio agitata est, propter parochiam basilicæ cuiusdam quam horum alter Celtacensem, alter Reginensem asseruit. Et quia inter vtrasque partes hæc actio vendicata est, cuius quauis vetusta retentione, nullū iuris præiudicium adferret: ideòque ne indubiū vltra inter eos nostra deuocaretur sententia, prolatis canonibus synodalia decreta perlecta sunt, quorū authoritas præmonet, ita oportere inhiberi cupiditatē, vt ne quis terminos alienos usurpet. Ob hoc placuit inter alternas partes inspectiōis viros mittēdos, ita vt diocesis possidētis, si tamē basilicā veteri-

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

bus signis limes prouisus monstraauerit, Ecclesia cuius est
ius retentionis, sit eternū dominū. Quod & si limes le-
gitimus eandem basilicam non concludit, & tamen longi
temporis probatur obiecta præscriptio, appellatio præsen-
tis episcopi non valebit: quia illi tricennalis obiectio si-
lentium imponit. Hoc etiam & secularium principū edi-
cta præcipiunt, & præsulū Romanorum decreuit autho-
ritas. Sin verò infra metas tricennalis temporis, extra a-
lienos terminos basilicæ iniusta retentio reperitur, repe-
tentis episcopi iuri sine mora restituetur.

De episcopis qui contendunt de parochijs suis. Cap. LXX.

Ex cõcil. Africa - no. ca. 75 **P**lacuit vt quicumque episcopi plebes quas ad suā, ca-
thedram ælimant pertinere non ita repetūt, vt cau-
sas suas episcopis iudicantibus agant sed alio retinēte ir-
ruerint, siue nolentibus, siue volentibus plebibus, causæ
suæ detrimentum patiantur. Et quicumque iam hoc fece-
runt, si nondam est inter episcopos finita contentio, sed
adhuc inde contendunt, ille inde discedat quem constite-
rit prætermisissis iudiciis ecclesiasticis irruisse, nec sibi qui-
que blandiatur, si à primatē vt retineat literas impetra-
rit: sed siue habeat literas, siue non habeat, cōueniat eum
qui tenet, & eius literas accipiat, vt eum appareat pacifi-
cè tenuisse Ecclesiam ad se pertinentem. Si autē ille ali-
quam quæstionem retulerit, per episcopos iudices causa
finiatur, siue quos eis primates dederint, siue quos ipsi
vicinos ex consensu delegerint.

*Vt in altera parochia clericos alterius diocesis episcopus
nullatenus ordinet. Cap. LXXI.*

Ex cõcil. Antio- che. cap. 22. **E**piscopus alienam ciuitatem, quæ nõ est illi subiecta,
non adeat, nec ad possessionem accedat, quæ ad eum
non pertinet, nec ordinationem ibi facere præsumat: nisi
ferte cum consilio & voluntate episcopi regionis. Si quis
autem tale aliquid facere tentauerit, irrita sit eius ordi-
natio, & ipse coërceatur à synodo.

*Vt nullo modo de parochia ad aliam Episcopus
transseat. Cap. LXXII.*

Ex eodem cap. 21. **E**PISCOPVS ab alia parochia nequaquã migret ad
aliam: nec sponte sua prorsus infiliens, nec vi coactus

à populis, nec ab episcopis necessitate compulsus. Maneat autem in Ecclesia quam primitus à Deo sortitus est, nec inde transmigret, secundum pristinum terminum de hac re constitutum.

De presumptione alienæ diœcesis. Cap. LXXIII.

SI quis episcopus non rogatus de alia prouincia in aliã *Ex epist. Bonifacij papæ.* venerit, præsumptiuè irruens ad ordinationem, & constitutionem clericorum, & ad ea quæ ad illũ non pertinent, importunus existat, vacua sint & inania omnia, quæ ab eo fuerint constituta. Ipse autem digna increpatione excommunicetur, & abominetur à sancto concilio.

Ne episcopus sua ciuitate despecta, ambitus causa ad aliam transeat. Cap. LXXIII.

SI quis autem episcopus ciuitatis suæ mediocritate despecta, administrationem loci celebrioris ambierit, & ad maiorem se plebem quacunque ratione transtulerit, à cathedra quidem pellatur aliena, sed carebit & propria: vt nec illis præsideat quos per auaritiam concupiuit, nec illis quos per superbiam spreuit. Suis igitur terminis quisque contentus sit, nec supra mensuram iuris sui affectet augeri. *Ex decre. Leonis papæ. ca. 38*

Vt ab episcopis aliena parochia minimè peruadatur. Cap. LXXV.

EPiscopo non licere alienam parochiam propria relictã peruadere, licet cogatur à plurimis, nisi fortè quæuis eum rationabilis causa compellat, tanquam qui possit ibidem constitutis plus lucri conferre, & in causa religionis aliquid profecto prospicere. Et hoc non à semetipso pertinet, sed multorum episcoporum iudicio, & maxima supplicatione perficiat. *De canonibus apost. tit. 14*

De eadem re. Cap. LXXVI.

Sacerdotes verò vice Christi legatione funguntur in Ecclesia, & sicut ei sua est coniuncta sponsa, id est, Ecclesia, sic episcopis iunguntur Ecclesiæ, vnicuique proportionem suam: & sicut vir non debet negligere vxorem suam, sed diligere, & castè custodire, & amare, atque prudenter regere: ita & episcopus debet Ecclesiã suam. Et velut vxor quæ sub manu est viri, obedire debet viro suo, eumque *Ex epist. Enaristij papæ, fratribus per Aegyptũ directa. cap. 4.*

amare, & diligere: potius etiam Ecclesia episcopo suo in omnibus obedire, eumque amare, & diligere ut animam suam debet: quia illud fit carnaliter, istud spiritaliter. Et sicut vir non debet adulterare uxorem suam: ita nec episcopus Ecclesiam suam, id est, ut illam dimittat, ad quam consecratus est, absque inevitabili necessitate, aut apostolica vel regulari mutatione, & alteri se ambitus causa coniungat. Et sicut uxori non licet dimittere virum suum, ut alteri, vivente eo, matrimonio se societ, ut eum adulteret, licet fornicatus sit vir eius, sed iuxta Apostolum, aut viro suo debet reconciliari, aut manere innupta: ita Ecclesiae non licet dimittere episcopum suum, aut ab eo se segregare, ut alterum eo vivente accipiat: sed aut ipsum habeat, aut innupta maneat, id est, ne alterum episcopum suo vivente accipiat, ut fornicationis, aut adulterij crimen incurrat. Nam si adulterata fuerit, id est, si se alteri episcopo iunxerit, aut super se alterum episcopum adduxerit, aut esse fecerit, vel desiderauerit, per acerrimam poenitentiam, aut suo reconcilietur episcopo, aut innupta permaneat.

De mutatione episcoporum.
Caput LXXVII.

Ex epist. Antheri papae episcopis per Heticam atque Tolitanam prouinciã constitutis missa, cap. 14.

DE mutatione ergo episcoporum unde sanctam sedem apostolicam consulere voluistis, scitote eam communi utilitate atque necessitate fieri licere, sed non libitu cuiusquam aut dominatione. Petrus sanctus magister, & princeps apostolorum de Antiochia utilitatis causa translatus est Romam, ut ibidem potius proficere posset. Eusebius quoque de quadam parua ciuitate, apostolica autoritate translatus est Alexandriam. Similiter Felix de ciuitate in qua ordinatus erat electione ciuium, propter doctrinam & bonam vitam quam habebat, communi episcoporum & reliquorum sacerdotum ac populorum consilio translatus est Ephesum. Non enim transit de ciuitate ad ciuitatem, qui non suo libitu, aut ambitu hoc facit, sed utilitate quadam, aut necessitate, aliorum hortatu, & consilio potiorum transfertur. Nec transfertur de minori ciuitate ad maiorem,

qui hoc non ambitu, nec propria voluntate facit, sed aut via propria sede pulsus, aut necessitate coactus, aut utilitate loci, aut populi, non superbè, sed humiliter ab aliis translatus & inthronizatus est: quia homo videt in facie, Deus autem in corde. Et dominus per Prophetam loquitur, dicens: Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt. Non ergo mutat sedem, qui non mutat mentem, nec mutat ciuitatem, qui non sua sponte, sed consilio & electione aliorum mutatur. Non igitur migrat de ciuitate ad ciuitatem, qui non auaritiæ causa spontè dimittit suam: sed. vt iam dictum est, aut pulsus à sua, aut necessitate coactus, aut electione, aut exhortatione sacerdotum & populorum translatus est ad alteram ciuitatem. Nam sicut episcopi habent potestatem ordinare regulariter episcopos, & reliquos sacerdotes: sic quoties utilitas, aut necessitas exposcerit, supradicto modo & mutare, & inthronizare potestatem habent.

De eadem re. Cap. LXXVIII.

Episcopus aut presbyter vxorem propriam nequaquam sub obtentu religionis abiiciat. Si verò reiecerit, excommunicetur. Sed si perseuerauerit, deiiciatur. *Ex cano. nibus a- posto.*

Item ex eodem. Cap. LXXIX.

Osius episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quàm perniciosa corruptela funditus eradicanda est, ne cui liceat episcopo de ciuitate sua ad aliam transire ciuitatem. Manifesta est enim causa, pro qua hoc facere tentat: quum nullus in hac re inuentus sit episcopus, qui de maiore ciuitate ad minorem transfret. Vnde apparet auaritiæ ardore eos inflammari, & ambitioni seruire, & vt dominationes agant. Si omnibus placet, huiusmodi pernicies sæuius & austerius vindicetur, vt nec laicam communionem habeat qui talis est. Responderunt vniuersi: placet. *Ex cõcil. Sardicēsi. Cap. 1.*

De episcopo qui in sua fuerit persecutus Ecclesia, quòd ad aliam ei sit fugiendum.

Cap. LXXX.

Ex decre. Calist. pa. episcopi per Gallia cōstitutis missis. cap. 15. **S**I quis episcopus fuerit persecutus in sua Ecclesia, fugiendum illi est ad alteram, ei que sociandum, dicente domino: Si persecuti vos fuerint in vna ciuitate, fugite in alia. Si autem vtilitatis causa fuerit mutandum, non per se hoc agat, sed fratribus inuitantibus, & auctoritate huius sanctae sedis faciat, non ambitus causa, sed vtilitatis.

De episcopo qui principalem cathedram suae Ecclesiae negligit. Cap. LXXXI.

Ex cōcil. Rotoma. cap. 16. **V**T non liceat episcopo principalem cathedram suae parochiae negligere, & aliam Ecclesiam in sua diocesi magis frequentare.

De episcopis qui sedes suas negligunt, & in possessionibus suis longe positis diu morantur. Cap. LXXXII.

Ex cōcil. Sardicēsi. cap. 15. **O**Sius episcopus dixit: Quia nihil praetermitti oportet, sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate resident, in qua videntur episcopi esse constituti, vel certe paruam rem illic habeant: alibi autem idonea praedia habere noscuntur, vel affectionem proximorum quibus indulgeant. Hactenus permitti eis oportet, vt accedant ad possessiones suas, & disponant vel ordinent fructum laboris sui, vt post quatuor dies dominicos, id est, post tres hebdomadas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur, aut si est proxima ciuitas in qua est presbyter, ne sine Ecclesia videantur facere diem dominicum, illuc accedant, vt neque res domesticae per absentiam eorum detrimentum sustineant, & non frequenter veniendo ad ciuitatem in qua episcopus moratur suspicionem iactantiae & ambitionis euadant. Vniuersi dixerunt placere sibi.

Vt episcopus singulis annis parochiam suam circumeat. Cap. LXXXIII.

Ex cōcil. Spalensi. cap. 4. **V**T singulis annis vnusquisque episcopus parochiam suam circumeat, populumque confirmet ac doceat, & ea quae vitanda sunt prohibeat, & ea quae agenda sunt, vtiliter agere suadeat.

De episcopis qui raro aut nunquam per seipso plebes sibi commissas visitant. LXXXIIII.

Ex cōcil. Meldēsi. cap. 5. **V**T episcopi qui plebes sibi creditas, aut raro, aut nunquam per seipso visitant iuxta ordinem euangeli-

cum & apostolicum atque ecclesiasticum, cum dominus Mosidicat: Speculatorem dedi te domui Israël, & audies ex ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me, &c. à com-
prouincialibus episcopis, acrius corripiantur.

Vt episcopi presbyteros suos de ministeriis illorum diligenter discutiant. Cap. LXXXV.

PLacuit nobis atque conuenit, vt episcopi per singulas *Ex cōcil. Braggat. cap. 2.*
Ecclesias & diœceses euntes, primùm discutiant clericos, quomodo ordinem baptismi teneant vel missarum, & qualiter quæque officia in Ecclesia peragant. Et si rectè quidem inuenerint, Deo gratias: Sin autem minimè, docere debent ignaros.

Vt episcopus cum paucis suam parochiam circumueat. Cap. LXXXVI.

Cum episcopus suam diœcesim visitat, nulli præ multitudinem onerosus existat, nec vnquam quinquagenarium numerum euectionis excedat, aut amplius quàm *Ex cōcil. Toletano cap. 5.*
vna die per vnquamque basilicam remorandi licentiam habeat.

Si episcopus parochiam suam visitare nequiuerit, viros probabilis vitæ pro se mittat. Cap. LXXXVII.

Quod si episcopus, aut languore detentus, aut aliis *Ex eodē. cap. 6.*
occupationibus implicatus visitationem diœceseos explorare nequiuerit, presbyteros probabilis vitæ, aut diaconos mittat, qui reditus basilicarum & reparationes, & ministrantium vitam inquirant.

Qualem ministrum episcopus iuxta se habere debeat. Cap. LXXXVIII.

VT quisque episcopus talem iuxta se pro viribus habere decertet, qui iuxta syncerissimum & purissimum sensum catholicorum patrum, fide & obseruatione mandatorum Dei, seu & prædicationis doctrina, presbyteros plebiũ assiduè instruat & informet, ne domus Dei viui, quæ est Ecclesia, sine lucerna verbi diuini remaneat. Sed & idem talis existat, quem amor pecuniæ non vexet, aut reprehensibilis contemptibilem reddat. Hinc est, quod quum Moses querelam in conspectu Dei poneret, non se posse portare tantum onus, quod ei fuerat impostum, audiuit à domino: Congrega mihi LXX. viros de senioribus Israël, quos tu nosti quod senes populi sint ac

magistri, & auferam de spiritu tuo, tradamque eis ut sustentent tecum onus populi, & non tu solus graueris. Quid in Mose, nisi summum sacerdotium? Quid in LX X. viris, nisi presbyteros accipimus? Quod autem dominus auferat de spiritu Mose, traditque eis, patenter ostendit, quod hi qui ab episcopo in conspectu Dei vocati sunt, ut secum onus populi sustentent, eadem velle, & in partito sibi onere totis viribus cooperari. Hoc enim significat, quod non alium, sed eiusdem Mose spiritum accipiunt.

De episcopo ne laicum ponat sibi vicarium.
Cap. LXXXIX.

Ex concil. Braggay. cap. 9. **N**Oua actione didicimus, quosdam ex nostro collegio contra mores ecclesiasticos, laicos habere in rebus diuinis constitutos œconomos. Proinde pariter tractantes eligimus, ut vnusquisque nostrum secundum Chalcedonensium patrum decreta, ex proprio clero œconomum sibi constituat. Indecorum est laicum vicarium esse episcopi, & seculares in Ecclesia iudicare. In vno eodemque officio, non debet dispar esse professio. Quod etiam in lege diuina prohibetur, dicente Mose: Non arabis in bove simul & asino, quod est, homines diuersæ professionis in officio vno non sociabis. Vnde oportet nos, & diuinis libris & sanctorum patrum obedire præceptis, constituentes, ut hi qui in administrationibus Ecclesiæ pontificibus sociantur, discrepare non debeant, nec professione, nec habitu: nec cohærere & coniungi possunt, quibus & studia & vota diuersa sunt. Si quis autem episcopus post hæc ecclesiasticam rem ad laicalem procuracionem administrandam elegerit, aut sine testimonio œconomi gubernanda crediderit: verè ut contemptor canonum & fraudator ecclesiasticarum rerum, non solum Christo de rebus pauperum iudicabitur reus, sed etiam & concilio manebit obnoxius.

Vt in circuitione episcopi omnes, qui sunt in parochia singularum matricum, exceptis infirmis, ad synodum eius venire debeant. Cap. XC.

Ex concil. Rotoma. 13. ca. 11. **C**VM episcopus suam diocesim circuit, archidiaconus vel archipresbyter eum præire debet vno aut duobus diebus per parochias quas visitaturus est. Et plebe con-

uocata, annunciare debet proprii pastoris aduentum. Et ut omnes, exceptis infirmis, ad eius synodum die denominata imprætermisè occurrant, & omnimodis ex auctoritate sanctorum canonum præcipere, & minaciter denunciare debet, quòd si quis absque graui necessitate defuerit, proculdubio à communione Christiana sit repellendus. Deinde accitis secum presbyteris, qui in illo loco seruitium debent exhibere episcopo, quicquid de minoribus & leuioribus causis corrigere potest, emendare satagat, ut pontifex veniens nequaquam in facilioribus negociis fatigetur, aut sibi immorari amplius necesse sit ibi, quàm expensa sufficiat. Ait enim dominus ad Moysen, de huiusmodi cooperatoribus: Ut tecum, inquit, sustentent onus populi, & non tu solus graueris. Et beatus Ioannes Baptista aduentum domini præcucurrat prædicando, dicens: Pœnitentiam agitte, &c. Et item: Parate viam domino. Siquidem episcopus vicem Christi agere videtur, & ideo cum gaudio timore, & summa reuerentia à plebibus sibi subiectis suscipiendus est: ut illis cum laude dicatur, quod Apostolus discipulis dicit, Testimonium, inquit, vobis perhibeo, quòd ita suscepistis me sicut angelum Dei, sicut dominum Iesum.

Decretalis constitutio Eutychni papæ quid episcopi in synodo querere debeant. Cap. XCI.

Episcopus in synodo residens, post congruam allocutionem, septem ex plebe ipsius parochiæ, vel eo amplius, prout viderit expedire, maturiores, honestiores, atque veraciores viros, in medium debet euocare. Et allatis sanctorum pignoribus, vnumquemque illorum tali sacramento constringat.

Iusiurandum synodale. Cap. XCII.

Amodo in antea, quicquid nosti, aut audisti, aut postmodum inquisiturus es, quod contra Dei voluntatem & rectam Christianitatem, in ista parochia factum sit, aut futurum erit, si in diebus tuis euenerit, tantum, ut ad tuam cognitionem quocunque modo perueniat, si seis aut tibi indicatum fuerit synodalem causam esse, & ad ministerium episcopi pertinere, quod tu nec propter amorem, nec propter timorè, nec propter præmiù, nec propter pa-

*Ex decre.
Eutychni
papæ
cap. 9.*

*Ex eodem
decret.*

rentelam vllatenus cales episcopum, aut eius missum cui hoc inquirere iusserit, quando cunque te ex hoc interrogauerit: sic te Deus adiuuet & istę sanctorum reliquię.

Iuramentum ceterorum. Cap. XCIII.

Ex eodē. **I**stud sacramentum quod iste iurauit de synodali causa, quod tu illud ex te ita obseruabis, in quantum sapis, aut audisti, aut ab hac die in antea inquisiturus es, sic te Deus adiuuet, &c.

Post datum sacramentum episcopus illos qui iurauerunt ita alloquatur. Cap. XCIII.

Ex eodē. **V**idete fratres vt domino reddatis iuramentę vestra: non enim homini iurastis, sed Deo creatori vestro. Nos autem, qui eius ministri sumus, non terrenam substantiam vestram concupiscimus, sed salutem animarum vestrarum requirimus. Cauete ne aliquid abscondatis, & ex alterius peccato vestra fiat damnatio.

Prima interrogatio episcopi aut eius missi.

Ex eodē. **E**st in hac parochia homicida, qui hominem aut spontanea volutate, aut cupiditatis, aut rapacitatis causa, aut casu, aut nolens, aut coactus, aut pro vindicta parentum, aut in bello, aut iussu domini, aut proprium seruum occiderit?

Interrogatio II.

Est aliquis parricida, aut fratricida, qui patrem, matrę, sororem, fratrem, auunculum aut aliquem parentem interfecerit?

Interrogatio III.

Est aliquis qui presbyterum, aut diaconum, aut aliquę clericorum occiderit, vel aliquo membro detruncauerit?

Interrogatio IIII.

Est aliquis vel aliqua, qui infantem proprium oppreserit, vel vestimentorum pondere suffocauerit, & si hoc factum est ante baptismum, aut post baptismum, aut si infans infirmatus per negligentiam parentis absque baptismo obierit?

Interrogatio V.

Est aliquis vel aliqua qui alterius partum excusserit.

vel si ipsa foemina propria voluntate suum partu vel conceptum excusserit, & abortiuum fecerit?

Interrogatio VI.

Est aliqua foemina quae in fornicatione concipiens, timens ne manifestaretur, infantem proprium, aut in aqua proiecerit, aut in terra occultauerit, quod morht dicunt?

Interrogatio VII.

Est aliquis qui vxorem suam absque lege, aut certa probatione interfecerit?

Interrogatio VIII.

Est aliqua foemina quae virum suum, vel aliquem hominem per herbas venenatas, vel mortiferas potiones interfecerit, vel alium hoc facere docuerit?

Interrogatio IX.

Est aliquis vel aliqua qui hoc fecerit, vel alium facere docuerit, vt vir non possit generare, aut foemina concipere?

Interrogatio X.

Est aliquis qui proprium seruum extra iudicem occiderit, & aliqua foemina quae ancillam propriam, necauerit, furore zeli inflammata?

Interrogatio XI.

Est aliquis qui diabolo impellente semetipsum occiderit?

Interrogatio XII.

Est aliquis qui in bello publico homines vulnerauerit, & nescit si de illo vulnere aliquis perierit? Et si alicui imputatur quod hominem occiderit, & ipse hoc denegauerit?

Interrogatio XIII.

Est aliquis qui in consilio fuerit, vt homo interficeretur, & non fuit in facto, & tamen per eius consilium & exhortationem interfectus est?

Interrogatio XIII.

Est aliquis qui truncationes manuum, pedum, linguarum, & testiculorum fecerit, & oculos alterius eruerit?

Interrogatio XV.

Est aliquis coniugatus, qui cum alterius vxore adulterium perpetravit, vel vxor cum alterius viro?

Interrogatio XVI.

Est aliquis vxorem habens, qui concubinam simul habuerit ancillam propriam, aut aliam foeminam?

G

D. BURGHARDI EPIS. VVORMAC.

Interrogatio XVII.

Est aliquis qui uxorem legitimam dimiserit, & alteri se coniunxerit, & aliam in coniugium acceperit?

Interrogatio XVIII.

Est aliqua mulier quæ virum proprium dimiserit, & alteri se coniunxerit?

Interrogatio XIX.

Sunt aliqui interueniente repudio, qui ab inuicem sint separati, & sic maneant?

Interrogatio XX.

Est aliquis qui absque consensu vxoris, derelicto legitimo coniugio in monasterium intrauerit?

Interrogatio XXI.

Est aliquis qui suam cõiugem quamuis culpabilem sine episcopi iudicio reliquerit?

Interrogatio XXII.

Est aliqua mulier, quæ cõscio viro suo fornicata fuerit?

Interrogatio XXIII.

Est aliquis vxore carens, qui cum alterius coniuge fornicatus fuerit: aut si qua mulier non habens virum cum alterius marito?

Interrogatio XXIII.

Est aliquis non habens uxorem, qui cum fœmina quæ virum non habet fornicatus fuerit?

Interrogatio XXV.

Est aliqua laica virgo, quæ mœchata fuerit cū adolescēte?

Interrogatio XXVI.

Est aliquis qui desponsatam puellam non duxerit, & fidem sponsaliorum fregerit?

Interrogatio XXVII.

Est aliquis qui alterius sponsā rapuerit, & sibi sociauerit?

Interrogatio XXVIII.

Est aliquis qui quācunq; fœminā, virginē, aut viduā per raptū traxerit, & sociauerit sibi in matrimoniū: & si aliqui sunt, qui in hoc consentientes & adiuuantes fuerint?

Interrogatio XXIX.

Est aliquis qui cum Iudæa, vel si Iudæus, vel paganus cū aliqua Christiana mœchatus fuerit?

Interrogatio XXX.

Est aliquis qui sanctimoniam, vel viduam Deo sacra-

tam rapuerit, & in coniugium sumpserit, vel ipsis consentientibus cum eis fornicatus fuerit?

Interrogatio XXXI.

Est aliquis qui v iuente marito, coniugem illius adu-
raste accusatur, & eo in proximo defuncto eandem sum-
psisse dinoscitur?

Interrogatio XXXII.

Est aliqua mulier quæ dicat quòd vir eius non possit cū
ea coire, & ob hanc causam dissidium quærit, & alium vi-
rum velit accipere?

Interrogatio XXXIII.

Est aliquis qui cū cōmatre spiritali mœchatus fuerit,
vel eam in matrimonium acceperit, similiterque cū filiola
quam ex sacro fonte susceperit, aut ante episcopū tenuit?

Interrogatio XXXIIII.

Est aliquis qui propinquam & cōsanguineam suam in
matrimonium accepit, aut cum ea fornicatus est?

Interrogatio XXXV.

Est aliquis qui irrationabiliter, id est, contra naturam
cum masculis, & mutis misceatur animalibus?

Interrogatio XXXVI.

Est aliqua mulier quæ lænocinium fecerit?

Interrogatio XXXVII.

Est aliquis qui in sua domo consentit cum propriis an-
cillis, vel genitiariis suis adulteria perpetrari?

Interrogatio XXXVIII.

Interrogandum si aliquis fur, aut sacrilegus sit in eadem
plebe, qui ecclesias Dei infregerit, vel aliquid de Ecclesia
furatus sit, aut publicè rapuerit, vel latenter surripuerit:
aut si aliquis rapax, & raptor, & dānator Ecclesiæ dei est?

Interrogatio XXXIX.

Interrogandum si aliquis periurus sit, aut si sciens, &
pro cupiditate terrena peierauerit: & si nesciēs, aut si co-
actus iussu senioris, aut pro membris, aut pro vita redimē-
da: aut si aliquis scienter nō solūm peierauerit, sed etiam
alios in periurium duxerit?

Interrogatio XL.

Interrogandum si aliquis scienter contra aliquem fal-
sum testimoniū protulerit, & quale damnum aliquis per
hanc testificationem habuerit.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

Interrogatio XLI.

Interrogandum si aliquis hominem liberū aut seruū alterius, aut peregrinū, aut aduenticiū furatus fuerit, aut eum blandientē, seduxerit & vendiderit, & extra patriā in captiuitatem duxerit: aut si aliquis Iudæo vel pagano Christianū mancipium vendiderit, aut si ipsi Iudæi Christiana mancipia in suo seruitio habeant, vel vendant?

Interrogatio XLII.

Interrogandum si aliquis sit magus, ariolus, aut incantator, diuinus, aut sortilegus: vel si aliquis vota ad arbores, vel ad fontes, vel ad lapides faciat, aut ibi candelam seu quodlibet munus deferat, veluti ibi quoddam numen sit, quod bonum, aut malum possit inferre?

Interrogatio XLIII.

Perscrutandum si aliquis subulcus, vel bubulcus, siue venator, vel cæteri huiusmodi diabolica carmina dicat super panem, aut super herbas, aut super quædam nefaria ligamenta, & hæc aut in arbore abscondat, aut in biuio, aut in triuio proiciat, vt sua animalia liberet à peste & clade, & alterius perdat?

Interrogatio XLIIII.

Perquirēdū si aliqua fœmina sit, quæ per quædam maleficia, & incantationes, mentes hominū se immutare posse dicat, id est, vt de odio in amorē, aut de amore in odiū cōuertat, aut bona hominū, aut damnet, aut surripiat? Et si aliqua est quæ se dicat cum dæmonū turba in similitudinē mulierū trāsformata certis noctibus equitare super quasdam bestias, & in eorum cōsortio annumeratam esse?

Interrogatio XLV.

Interrogandum si aliquis sanguinem morticinum, aut dilaceratum à bestia comederit?

Interrogatio XLVI.

Est aliquis qui iurauit quod Deo contrarium est, vt fratri nunquam reconcilietur, quod est peccatum vsque ad mortem?

Interrogatio XLVII.

Est aliquis qui bibit de liquore in quo mustela, vel mus, siue aliquod immundum animal necatum est?

Interrogatio XLVIII.

Est aliquis qui ieiuniū quadragesimale, vel quatuor tē-

porū, siue Letania maioris, vel Rogationū, siue indictum ab episcopo ieiuniū pro quacūq; plaga nō obseruauerit?

Interrogatio XLIX.

Est aliquis qui bibit, aut māducauit, aut portauit super se quo existimauerat se Dei iudiciū puertere posse?

Interrogatio L.

Est aliquis qui in Calēd. Ianuarii aliquid fecerat, quod à paganis inuentum est, & dies obseruauit, & lunā, & mēses, & horum effectiua potentia aliquid sperauerat in melius, aut in deterius posse conuerti?

Interrogatio LI.

Est aliquis quodcunque opus inchoans, qui a'iquid dixerat, aut quacunque magica arte aliud fecit, nisi vt Apostolus docet, omnia in nomine domini facienda? Neque enim demones in nostrum adiutorium debemus inuocare, sed Deum, in collectione similiter herbarum medicinalium, symbolum & orationem dominicam dicere oportet, & nihil aliud?

Interrogatio LII.

Quærendum etiam si mulieres in lanificiis suis, vel in ordiendis telis aliquid dicant, aut obseruent, nisi vt supra dictum est, omnia in nomine domini?

Interrogatio LIII.

Est aliquis qui oblationes, id est, eleemosynam parentum defunctorum iniuste retineat?

Interrogatio LIIII.

Est aliquis qui supra mortuum nocturnis horis carmina diabolica cantaret, & biberet, & manducaret ibi, quasi de eius morte gratularetur, & si alibi mortui in vigiliis nocturnis, nisi in Ecclesia custodiantur?

Interrogatio LV.

Est aliquis qui nō communicet, vel tribus temporibus in anno, id est, in Pascha, Pētecoste, & Natali domini, nisi pro mortiferis criminibus, & episcopi vel sacerdotum iudicio, à communione fuerit remotus?

Interrogatio LVI.

Est aliquis qui in die dominica, vel in præcipuis festiuitatibus, quicquam operis faciat: & si ad Matutinas & ad Missam, & ad vespas, his diebus imprætermisē, omnes occurrant?

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

Interrogatio LVII.

Est aliquis excommunicatus, qui pro nihilo duxerit excommunicationem: & si aliquis cū excommunicato communicauerit?

Interrogatio LVIII.

Est aliquis qui modum pœnitentiæ sibi iniunctum non custodierit?

Interrogatio LIX.

Est aliquis qui patrem aut matrem inhonorauerit, aut percusserit, aut maledixerit?

Interrogatio LX.

Est aliquis qui vomitum post acceptam Eucharistiam per ebrietatem fecerit?

Interrogatio LXI.

Est aliquis qui suam decimationem Deo & sanctis eius retraxerit?

Interrogatio LXII.

Est aliquis tam peruersus & Deo alienus, vt saltem dominica die ad Ecclesiam non venerit?

Interrogatio LXIII.

Si porcarii, & alii pastores dñica die ad Ecclesiam non veniāt, & missas nō audiūt, similiter in aliis festiuitatib⁹?

Interrogatio LXIIII.

Est aliquis qui ad confessionem non veniret, vel vna vice in anno, id est, in capite Quadragesimæ, & pœnitentiā pro peccatis suis non susciperet?

Interrogatio LXV.

Est aliquis qui assiduā ebrietatem sectetur, Apostolo dicente: neque enim ebriosi regnum Dei possidebunt?

Interrogatio LXVI.

Est aliquis qui cōtēpto suo presbytero, in aliā parochiā iret ad ecclesiā, & ibi cōmunicaret, & suā decimā daret?

Interrogatio LXVII.

Inquirendum de mendicis, qui per parochiam discurrunt: & si vnusquisque pauperem de familia sua pascat?

Interrogatio LXVIII.

Interrogandum si, in vnaquaque plebe decani sint per villas cōstituti, viri veraces, & dñm timentes, qui ceteros admoneāt, vt ad Ecclesiam pergāt, ad Matutinas, ad Missam, & ad Vesperā, & nihil operis in diebus festis faciāt:

& si horum quisquam transgressus fuerit, statim presbytero annūciat, similiter de luxuria, & omni opere prauo?

Interrogatio LXXIX.

Est aliquis qui bannum episcopi, aut presbyteri sui, & excommunicationem paruipendit?

Interrogatio LXX.

Perquirendum si parochiani presbytero suo debitum honorem impendant, aut si est aliquis qui eum verbo, vel facto inhonoraret, & eius monita sperneret?

Interrogatio LXXI.

Est aliquis qui peregrino, aut viatori hospitium cōtradixerit?

Interrogatio LXXII.

Inquirendum est, quas festiuitates colant?

Interrogatio LXXIII.

Interrogandum si patrini filioliis suis, symbolum, & orationem dominicam insinuent, aut insinuari faciant?

Interrogatio LXXIII.

Perquirendum si IIII. aut V. vel plures interfecerint hominē?

Interrogatio LXXV.

Est aliquis qui cōtradicit episcopo aut eius ministris, ne coloni aut serui pro cōmissis criminibus virgis nudi cendantur?

Interrogatio LXXVI.

Interrogandum si aliquis peregrinum, qui de sua patria propter paganorum infestationem, vel persecutionem fugit, hac de causa quia in domo eius mansit, & diebus aut annis loco mercenarij illi seruiuit, pro proprio seruo velit habere, & vendere, aut dare alicui præsumat?

Interrogatio LXXVII.

Est aliquis qui iniusta mensura suam annonam, aut vinum vendat, quum dominus dicat: Aequus sit tibi modius, & æquus sextarius?

Interrogatio LXXVIII.

Denunciandum etiam quàm magnum piaculum sit vsuras exigere, & de alieno fœnore velle ditescere, & quod sacri canones tales ab Ecclesia eiici præcipiant.

Interrogatio LXXIX.

Est aliquis qui propter cupiditatem Iudæum vel paganim interfecerit?

Interrogatio LXXX.

Est aliquis insaniens qui aliquem hominem occiderit?

C iiij

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

Interrogatio LXXXI.

Est aliquis qui arborē succideret, & dū operi necessario insisteret, aliquis subtus arborē deueniens, improuisè opprimeretur?

Interrogatio LXXXII.

Est aliquis qui cōiurationes & cōspiraciones sectaretur?

Interrogatio LXXXIII.

Est aliquis qui ecclesiā aut clericū fatigare præsūperit?

Interrogatio LXXXIII.

Inquirendum de refugis, & perfidis clericis & laicis.

Interrogatio LXXXV.

Percontandum de confratriis & fraternitatum societatibus qualiter in parochia agantur.

Interrogatio LXXXVI.

Interrogandum si cantica turpia, & risum mouentia, aliquis circa Ecclesiam cantare præsumat.

Interrogatio LXXXVII.

Perquirendum si aliquis Ecclesiam intrans, fabulis vacare consuevit, & nō diligenter auscultat diuina eloquia, & si antequam Missa finiatur, de Ecclesia exierit?

Interrogatio LXXXVIII.

Interrogandum si oblationem, id est, panem & vinum viri & fœminæ ad Missas offerant, & si non viri coniuges offerant, pro se suisq; omnibus vt in canone continetur?

Vt episcopi libros gentilium non legant. Cap. XCIV.

*Ex cōcili.
Cartha.
cap. 16.*

VT episcopi libros gentilium non legant: hæreticorum autem pro necessitate & tempore.

Vt episcopi, prout vulgus intelligere possit, secundum proprietatem communis linguæ illorum prædicationem temperent. Cap. XCVI.

*Ex concil.
Remensi,
cap. 11.*

VT episcopi Sermones & Homelias sanctorum patrum, prout omnes intelligere possint, secundum proprietatem communis linguæ prædicare studeant.

Reprehensio episcopi in pulpito paganos libros exponentis, eo quod cū Iouis laudibus Christi laudes non conueniant. Cap. XCVII.

*Ex reg.
ad Deside-
riū episc.
Gallie
cap. 84.*

QUum multa nobis bona de vestris fuissent studiis nunciata, ita cordi nostro est nata lætitia, vt negare ea, quæ sibi fraternitas vestra concedenda poposcerat, minimè pateremur. Sed post hoc peruenit ad nos, quod sine verecundia memorare nō possumus, fraterni-

tatem tuam Grámaticam, & illa difficiliora quibusdam exponere. Quam ré ita molestè suscepimus, ac sumus vehementer aspernati, vt ea quæ prius dicta fuerunt, in gemitum & tristitiam verteremus: quia in vno ore cum Iouis laudibus, Christi laudes esse non possunt. Et quæ graue nefandumq; sit episcopis canere, quod nec laico religioso conueniat. Et quamuis dilectissimus filius noster Candidus presbyter postmodum veniens, hac de re subtiliter requisitus negauerit, atq; vos conatus fuerit excusare: de nostro tamen adhuc animo non recessit: quia quantum execrabile est hoc de sacerdote enarrari, tanto vtrum ita necesse sit districta & veraci oportet satisfactione cognosci. Vnde si post hoc euidenter hæc quæ ad nos perlata sunt falsa esse claruerint, neq; vos nugis & secularibus literis studere cõstiterit, & Deo nostro gratias agamus, qui cor vestrum maculari blasphemis nefandorum laudibus non permisit, & de concedendis quæ poscitis securi iam & sine aliqua dubitatione tractemus.

Quantum discrimen imminet pastoribus qui veritatem Christi prædicare negligunt. Cap. XCVIII.

VAe enim erit nobis, qui huius ministerij onus susceptum habemus, si veritatẽ saluatoris nostri Iesu Christi, quã Apostoli prædicauerunt, prædicare neglexerimus. Vt erit nobis, si filitio veritatẽ opprefferimus, qui erogare numulariis iubemur, id est, Christianos populos imbue-
re & docere. Quid in ipsius Christi futuro dicturi sumus examine, si sermonis eius veritatẽ cõfundimur prædicare? Quid erit de nobis, quum de commissis nobis animabus, & de officio suscepto rationem iustus iudex Christus Deus noster districtam exegerit?

Quod episcopum oporteat sine intermissione Ecclesiam suam docere & amare. Cap. XCIX.

EPiscopum verò oportet opportunè & importunè atque sine intermissione Ecclesiam suam docere, eamq; prudenter regere & amare, vt à vitiis se absteineat, vt salutem cõsequi possit æternam. Et illa cum tanta reuerentia eius doctrinam debet suscipere, eamq; amare & diligere, vt legatum Dei & præconem veritatis, quia testante veritate, quodcunque ligauerit super terram, erit ligatum & in cœlo & quodcunque soluerit super terram, erit solutum & in cœlis.

*Ex decre.
Marci pa-
pe Aegy-
ptiorum epi-
scopis mis-
sis. cap. 3.*

*Cap. Eua-
risti pape
5. omni-
bus per
Aegyptum
fratribus
missum.*

*De ignorantia omnibus maximè sacerdotibus
vitanda. Cap. C.*

Ex cõcil. Toletano 5. cap. 25. **I**gnorantia mater cunctorum errorum, maximè in sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim legere sancta scriptura admonet, Paulo apostolo dicente ad Timotheum: Intende lectioni, exhortationi. Doctores semper se permanere in his sciant. Igitur sacerdotes scripturas sanctas & canones meditentur, vt omne opus eorum in prædicatione & doctrina consistat, atque ædificent cunctos, tam fidei scientia, quàm operum disciplina.

Vt episcopus dissidentes concordare cõpellat. Cap. CI.

Ex cõcil. Cartha. cap. 26. **S**tudèdú est episcopo vt dissidètes fratres, siue clericos, siue laicos ad pacè magis, quàm ad iudiciũ hortetur. *Vt in die dominica rerum dyudicationes non fiant. Cap. CII.*

Ex concil. Spalensi. cap. 2. **V**T nullus episcopus, vel infra positus, die dominico causas iudicare præsumat. *De domestica & interiori conuersatione episcoporum. Cap. CIII.*

Ex concil. Aureliã. cap. 5. **D**ecreuit sancta synodus domesticam & interiorem episcopi conuersationem totius reprehensionis atque suspicionis impenetrabilem fieri debere, vt iuxta Apostolum prouideamus bona, non solùm coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Oportet igitur vt cubicalo episcopi & secretioribus quibuslibet obsequiis synceræ opinionis sacerdotes & clerici assistant, qui vigilantem, orantem, sacra eloquia scrutantem episcopum suum iugiter attendant, eiusque sanctæ conuersationis testes, imitatores, & ad Dei gloriã prædicationis existât. *Vt episcopus quasi hospes se cõtineri debeat. Cap. CIIII.*

Ex dictis August. **E**piscopus quasi hospes fieri debet, & priuatam domũ nõ habeat, sed quasi hospes esse debet, vt Christus ait: Filius hominis non habet vbi caput suum reclinet.

Vt episcopi frequenter Missas celebrèt. Cap. CV.

Ex cõcil. Arausico, cap. 3. **S**tatuimus, vt non tantùm dominicis diebus, & præcipuis festiuitatibus episcopi Missas celebrent, sed quum possibile fuerit, quotidiana quoque sacrificia frequentent, nec fastidiant.

Ne episcopus precio corruptus alterius clericum ordinare præsumat. Cap. CVI.

OMnibus ministris ecclesiasticæ dignitatis interdicitur, ut nullus quocunque munere aut favore corruptus, clericum alterius parochiæ latentè ac furtiuè ad ordinationem subintroducere præsumat. Quod si fecerit, iuxta Chalcedonense decretum, is qui mediator extitit, si clericus est, proprio gradu decidat, si laicus aut monachus, anathematizetur.

Ut episcopus clericos alterius parochiæ nullatenus ordinet. Cap. VII.

Episcopus non constituat presbyteros aut diaconos aliter subiectos episcopo, nisi fortè cum consilio & voluntate ipsius. Si quis autem tale aliquid agere tentauerit, irrita sit eius ordinatio, & ipse coërceatur à synodo.

Ut nullus episcopus in alterius episcopi parochia ad promotionem ministerij accedere præsumat. Cap. CVIII.

Nullus episcopus ex alia prouincia audeat ad aliam transgredi, & ad promotionem ministerij aliquos in Ecclesiis ordinare, licèt consensum videantur præbere nonnulli, nisi literis tam Metropolitanis, quàm ceterorum, qui cum eo sunt, episcoporum rogatus adueniat, & sic ad actionem ordinationis accedat. Si verò nullo vocante inordinato more deproperet super aliquibus ordinationibus, & ecclesiasticis negociis ad eum non pertinentibus componendis: irrita quidem quæ ab eo geruntur existant. Ipse verò incompositi motus sui, & irrationabilis audaciæ subeat ultionem, ex hoc iam damnatus à sancto concilio.

Ne episcopus alterius Ecclesiæ clericum audacter inuadere attentet. Cap. CX.

Si quis episcopus clericum ad alium pertinentem audacter inuadere, & in sua Ecclesia ordinare tentauerit, non consentiente episcopo à quo discessit, is qui regulæ mâcipatur, ordinatio huiusmodi irrita comprobetur.

De non præsumendis illicitis ordinationibus. Cap. CX. Ex epist.

Relatio nos vestræ dilectionis instruxit, & gestorum series plenius intimauit. Gaudetium Offiniensis Ecclesiæ sacerdotem contra statuta canonum ac nostra præcepta ordinationes illicitas perpetrasse. Quarum illi totam penitus auferri præcipimus potestatem. Scripsimus enim ad

Simplicii pap. misc. Egiptio Florètio, & Seue. epis. ca. 1.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

Seuerum fratrem & coepiscopum nostrum, vt, si necesse fuerit, ipse in suprascripta Ecclesia, consideratis patrum regulis, hoc fungatur officio, quo ille abusus esse conuictus est: ita vt hi qui illicitè ab eodem sunt prouecti, ab ecclesiasticis ministeriis remoti sint.

De episcopo caco, qui per presbyterum suum, presbyterum & diaconos duos ordinauerat. Cap. CXI.

*Ex cõcil.
Bragga.
cap. 5.*

AD cognitionem nostri examinis Gabrensis diaconi relatu peruenit de quibusdam ipsius Ecclesie clericis, quorum dum vnus ad presbyterij, duo ad Leuitarum ministerium consecrarentur, episcopus autem eorum oculorum dolore detentus, fertur manum suam super hos tantum posuisse, & presbyterum quendam illis contra ecclesiasticum ordinem benedictionem dedisse. Qui licet propter tantam presumptionis audaciam poterat accusatus iudicio presentis damnari, si adhuc in corpore positus, non fuisset mortis vocatione preuentus: sed quia iam ille examini diuino relictus est, humano iudicio accusari non potest: hi qui supersunt, & ab eo non consecrationis titulum, sed ignominiam potius eulogium perceperunt, ne sibi licentiam talis usurpatio faciat, decreuimus vt gradum sacerdotis, vel Leuitici ordinis quem peruersè adepti sunt depositi æquo iudicio abutatur. Tales enim merito iudicati sunt remouendi, quia prauè inuenti sunt constituti.

Quòd non oporteat episcopum per pecuniam quempiam ordinare. Cap. CXII.

*Ex cõcil.
Chalced.
Cap. 2*

SI quis episcopus per pecuniam fecerit ordinationem, & sub precio redegerit spiritus sancti gratiam que non potest vendi, ordinaueritque per pecuniam episcopum, aut presbyterum, aut diaconum, vel quemlibet ex his qui connumerantur in clero: proprii gradus periculo subiacebit. & qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione proficiet, sed alienus sit à dignitate. Si quis verò mediator datis vel acceptis extiterit: si quidem clericus fuerit, proprio gradu decedat: si verò monachus, aut laicus, anathematizetur.

Quòd munus etiam sit à lingua vitandū. Cap. CXIII.

*Ex dictis
Gregorii
papæ.*

SVnt nonnulli qui nummorum quidem præmia ex ordinatione non accipiunt, tamen sacros ordines pro humana gratia largiuntur. Hi nimirum quod gratis accipiunt,

gratis non tribuunt: quia fauoris nummū de impenso officio sanctitatis experunt. Vnde cū virū iustum describeret Elaias, ait: Qui excutit manus suas ab omni munere: quia aliud est munus ab obsequio, aliud munus à manu, aliud munus à lingua. Munus ab obsequio, est subiectio indebitè impensa. munus à manu, pecunia est. munus à lingua, fauor: Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in diuinis rebus non solū vllam pecuniam, sed etiam humanam gratiam non requirit.

Vt non valeat sententia episcopi, nisi clericorum suorum præsentia firmetur. Cap. CXIII.

IRrita erit sententia episcopi, nisi clericorum suorum præsentia confirmetur. *Ex cōcil. Cartha.*

Vt episcopus secundum redditum Ecclesiarum numerum clericorum faciat. Cap. CXV.

NE passim episcopus multitudinem clericorum faciat, sed secundum meritum, vel redditum Ecclesiarum numerus moderetur. *Ex cōcil. Spalensi, cap. 1.*

De episcopis peregrinis. Cap. CXVI.

DE episcopis peregrinis qui in urbem solent venire, quos veraciter episcopos scimus esse, placuit eis locū dari vt offerant. *Ex cōcil. Aralateni, cap. 20.*

Vt leuitate vagantes episcopi, ad propria redire compellantur. Cap. CXVII.

Cvm sacerdotis dignitas aliis videatur dignitatibus eminere, ita quisquis ea ornatus est, cunctis se imitandum debet ostēdere, vt exemplo sui nulli nocere, sed vitam potius valeat componere subiectorū. Nam si actus dissentiāt à nomine, quanto pontificatus ipse plus erigit, tanto magis abdicat. Itaque Menatem quendam episcopum, qui illuc de dioceseos nostræ ordinatione profectus est, in tanta se leuitate didicimus exhibere, vt & nobis de eo maior sit verecundia, & illi episcopatus nomen non sit in honore, sed onere. Quod quia pudori nobis est, de eo illa cognoscere, quæ in aliarum prouinciarum omnino reprehendimus sacerdotibus, fraternitas vestra eum illic immorari amplius non permittat, sed ad nos quantocyus reuerti compellat. Ac magis inuenta per omnia occasione transmittat, vt sub ea qua dignum est obseruantia refrenant.

Ex regist. Gregor. papa. ad Siagrium episcopū Augu- studunū, cap. 12 2.

tus, seculares mores ad sacerdotalem studeat conuertere dignitatem. Nam satis noxium atque perniciosum est, vt imitatione ipsius, qui ædificari si debuerat destruantur. In qua re non solum ille culpabilis, sed etiam qui non restiterit inuenitur. Nam consentire videtur erranti, qui corrigenda, vt refecari debeant, non concurrit. Quia verò quidam Theodorus episcopus de diocesi reuerendissimi fratris nostri Constantij Mediolanensis Ecclesie episcopi, disciplinam, vt dicitur, euitans, illuc venisse firmatur: hortamur vt & isto diligentius requisito, ad episcopum suum vestra fraternitas retrasmittat. Et quia, sicut legitur, qui abiicit disciplinam infelix est, nulla eum illic excusatione patiamini retinere, quatenus & hi, qui leuitatis eorum vitio possunt decipi, liberentur, & de ipsis habere mercedem, ne in hac stultitia pereant, valeatis.

Quam diu episcopus in aliena ciuitate remoretur. Cap. CXVIII.

*Ex cõcil.
Sardinēsi
cap. 14.*

OSIVS episcopus dixit: Et hoc quoque statuere debetis, vt ex aliqua ciuitate cum aduenerit ad aliam ciuitatem, & ambitioni magis quam deuotioni sermonem, voluerit in aliena ciuitate multo tempore residere: Fortè enim euenit episcopum loci non esse tam instructum, neque tam doctum: is verò qui aduenit incipiat contemnere eum, & frequenter facere sermonem, vt dehonestet & infirmit illius personam, ita vt ex hac occasione non dubitet relinquere assignatam sibi Ecclesiam, & transeat ad alienam. Define ergo tempora: quia & non recipi episcopum inhumanum est, & si diutius resideat, perniciosum est. Nemini autem superiori concilio fratres nostros constituisse, vt si quis laicus in ea, in qua commoratur, ciuitate, quatuor dominicos dies, id est, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si hæc circa laicos constituta sunt, multo magis episcopum nec licet, nec decet, si nulla sit tam grauis necessitas quæ detineat, vt amplius à superscripto tempore absens sit ab Ecclesia sua. Vniuersi dixerunt placere sibi.

De suscipiendis episcopis qui persecutionem patiuntur. Cap. CXIX.

*Ex eodē
cap. 22.*

OSIVS episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio etiam hoc placuit, vt si ali-

quis vim perpeffus est, & iniquè expulfus, pro difciplina & catholica confeflione, vel pro defenfione veritatis, effugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quàm diu aut redire poffit, aut iniuria eius remedium acceperit: Quia durum eft eum qui perfecutionem patitur non recipi, etiam & larga beneuolentia & humanitas ei eft exhibenda. Omnis fynodus dixit: Vniuerfa quæ conftituta funt, catholica Ecclefia in vniuerfo orbe diffusa cuftodiet. Et fubfcripferunt qui conuenerant.

De illis qui fe dicunt efle epifcopos.

Caput CXX.

SVNT in quibusdam locis Scotti & alij erronei, qui fe *ex cõcil. Remenfi, cap. 43.* dicunt epifcopos efle, & multos negligentes abfque licentia dominorum fuorum fiue magiftrorum, presbyteros & Diaconos ordinant. Quorum ordinationem, quia plerunque in fymoniacam incidit hærefim, & multis erroribus fubiacet, modis omnibus irritam fieri debere, omnes vno confenfu decreuimus.

Qualiter pepigrini epifcopi recipiantur.

Cap. CXXI.

Iouinus excellentiffimus vir filius nofter per Illyricum *Ex regi. Gregorii pap. vniuerfis epifcopis per Illyricum, cap. 42.* fcriptis fuis nobis indicaffedignofcitur, ad fe facris apicibus deftinatis iuffum fuiiffe epifcopos quos è propriis locis hoftilitatis furor expulerat, ad eos epifcopos qui nũc quoque in locis propriis degunt, pro fuffetatione ac fipendiis præfentis vitæ efle iungendos. Et licet ad hoc fraternitatem veftream iuffio principalis admoneat, habemus tamen maius horum mandatum æterni principis, quo ad hæc terribilius peragenda compellimur, vt non dico fratres & coepifcopos noftros, fed ipfos etiam quos nobis contrarios patimur, quum oportunitas poftulat, in conferendis fubfidiiis neceffitatum carnalium diligamus. Oportet ergo vos ad hanc rem, & cœlefti primitus principi obedientes exiftere, & imperialibus etiã iuffionibus confentire, quatenus fratres coepifcoposq; noftros, quos & captiuitatis & diuerfarum neceffitatum anguftiæ comprimunt, debeat confelandos, conueniendosq; vobifcũ in ecclefiafticis fu-

stentationibus libenter suscipere: non quidē vt per eom-
munionem episcopalis throni dignitatem, sed vt ab Ec-
clesia iuxta possibilitatem sufficientia debeant alimenta
percipere. Sic enim & proximum in Deo, & Deum in
proximo diligere comprobamur. Nullam quippe eis nos
in vestris Ecclesiis auctoritatem tribuimus, sed tamen eos
vestris solaciis contineri, summopere hortamur.

*De episcopis vel presbyteris ignotis, vt ante probationem
synodale ministrare nō permittatur. Cap. CXXII.*

*Ex cōcil.
Rotoma.
cap. 8.*

STatuimus secundum canonicam cautelam, omnes vn-
decunque superuenientes ignotos episcopos, vel pres-
byteros, ante probationem synodalem in ecclesiasticum
ministerium non admittere.

*Vt episcopus hostilitate expulsus, ad aliam vacantem
transseat Ecclesiam. Cap. CXXIII.*

*Ex regu.
S. Grego.
ad Agnel-
lum epif.
cap. 135.*

Pastoralis officij cura nos admonet, destitutis Ecclesiis
propriis cōstituere sacerdotes, qui gregē dominicum
pastorali debeant solitudine gubernare. Propterea te
Ioannem ab hostibus captiuitate Lisitanæ ciuitatis epi-
scopum, in Squillicina Ecclesia Cardinalem necesse du-
ximus constituere sacerdotem, vt & susceptam semel ani-
marum curam intuitu futuræ retributionis impleas, &
licet à tua, hoste imminente depulsus sis, aliam quæ pasto-
re vacat debeas Ecclesiam gubernare: ita tamen, vt si ci-
uitatem illam ab hostibus liberam effici, & domino pro-
tegente ad priorem statum contigerit reuocari, in eam,
in qua & prius ordinatus es, Ecclesiam reuertaris. Sin au-
tem prædicta ciuitas continua captiuitatis calamitate
premitur, in hac in qua & à nobis incardinatus es, debeas
Ecclesia permanere.

*De episcopis quod omnes homines eis iure obedire
debeant. Cap. CXXIII.*

*Ex decre.
Clemētis
papa, ca.
15.*

OMnes principes terræ & cunctos homines episcopis
obedire, & capita sua submittere, eorumque audi-
tores existere præcipiebat, vt omnes pariter fideles, &
cooperatores legis Dei monstrarentur, ne de eis dicatur:
Confundentur & erubescant omnes qui pugnant aduer-
sum te, & erunt quasi non sint, & peribunt viri qui con-
tradidunt tibi. Quæres eos & non inuenies viros rebelles
tuos, erunt quasi non sint, & veluti consumptio hominis

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De Episcopis qui se à fratrum adiutorio
subtraxerint. Cap. CXXIX.*

*Ex decr.
Alexan
dri pap.
cap. 30.
omnibus
episcopis
missis.*

QVI autem ex vestro collegio fuerit, & ab auxilio vestro se subtraxerit, magis schismaticus quam sacerdos esse probabitur. Ecce, inquit Propheta, quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnu. Illi verò non in vnum habitant, qui à fratrum se solatio subtrahunt, & quod deterius est, fratribus insidias præparant, aut laqueos ponunt. Itè post pauca: Nos ergo qui discipuli domini, & dici, & esse cupimus, portare crucè domini, & compati fratribus debemus, & non quascunq; eis insidias aut foueas præparare: quia talionè meretur, qui fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius rei gratia vobis dominus commisit Ecclesiam suam, vt pro omnibus laboretis, & cunctis oppressis opem ferre non negligatis. Vnde & dominus per Prophetam loquitur, dicens: Hæc dicit dominus: Iudicate mane iudiciũ, & eruite vi oppressos de manu caluniãtis, ne fortè egrediatur quasi ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extinguat. Vos ergo qui in summa specula à domino cõstituti estis, attendere eos, & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant, ne simul cum eis pereatis.

*De episcopis qui se quasi canino dente inuicem
corroserint. Cap. CXXX.*

*Ex eisdẽ
ad eosdẽ,
cap. 18.*

SI verò, quod absit, discordes fueritis, & canino dente vos derodere cœperitis, non solùm eos non superabitis, sed & vobisipsi nocebitis, atque ab eis superabimini, & nocenter fortè peribitis.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant. Cap. CXXXI.

*Ex decr.
Bonif. cõj
pape.*

Sicut omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo est: ita omnis qui odit proximũ, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernitur quis, ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non facit iustitiam, ex Deo non est, & non diligit fratrem suum. Quoniam hæc est annunciatio quam ab initio audistis, vt diligatis alterutrum. Et post paululum: Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida, non habet vitã æternam in se

bellantis aduersum te. Omnes ergo qui eis contraeunt, ita damnatos & infames vsque ad satisfactionem monstrabat: & nisi conuerterentur, à liminibus Ecclesiae alienos esse praecipiebat.

Quod episcopi clauis sint Ecclesiae, & habeant potestatem claudere caelum, & aperire portas eius. Cap. CXXV.

Sanctam ergo Ecclesiam immaculatam omnes seruare debere euangelizabat, cuius clauis episcopos esse dicebat. Ipsi enim habent potestatem claudere caelum, & aperire portas eius, quia clauis caeli facti sunt. Amouere autem eos neminem debere docebat quia oculi domini sunt, & qui eos tangit, tangit pupillam oculi eius. Et quanta poena dignus sit, qui eos scandalizat, ipsum dominum docuisse dicebat, ubi ait: Qui scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Quod episcopus dominus ad glorificandum se elegerit, & q omnes principes terrae eis obedire oporteat, & capita sua submittere. Cap. CXXVI.

Ad glorificandum se, & diuina mandata seminanda & euangelizanda episcopos dominus elegit, & non ut prohibeantur, aut perturbentur aiebat. Quoniam qui eos laedit, eum laedit, cuius legatione funguntur. Praedicare eos assidue, & mandata domini sine intermissione annunciare rogabat. Opera eorum bona coram hominibus monstrare, & conscientiam bonam coram deo habere insinuabat.

De episcopis quod se inuicem diligere debeant. Cap. CXXVII.

Episcopos ergo vice apostolorum gerere dominum docuisse dicebat, & reliquorum discipulorum vicem tenere presbyteros debere insinuabat: & si quis aliquem ex his scandalizaret, grauissimam sibi poenam inferri debere praedicabat. Custos se inuicem diligere, & adiuuare debere, & neminem ab adiutorio fratris se subtrahere instruebat.

Vt episcopus episcopum alium non conculcet. Cap. CXXVIII.

Vt nullus Episcopus alium episcoporum conculcet, eumque calumniari vel iniuriari praesumat. Quod si fecerit, gradus sui periculo subiacebit.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De Episcopis qui se à fratrum adiutorio
subtraxerint. Cap. CXXIX.*

*Ex decr.
Alexan
dri pap.
cap. 30.
omnibus
episcopis
missis.*

QVI autem ex vestro collegio fuerit, & ab auxilio vestro se subtraxerit, magis schismaticus quam sacerdos esse probabitur. Ecce, inquit Propheta, quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnu. Illi verò non in vnum habitant, qui à fratrum se solatio subtrahunt, & quod deterius est, fratribus insidias præparant, aut laqueos ponunt. Itè post pauca: Nos ergo qui discipuli domini, & dici, & esse cupimus, portare crucè domini, & compati fratribus debemus, & non quascunq; eis insidias aut foueas præparare: quia talionè meretur, qui fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius rei gratia vobis dominus commisit Ecclesiam suam, vt pro omnibus laboretis, & cunctis oppressis opem ferre non negligatis. Vnde & dominus per Prophetam loquitur, dicens: Hæc dicit dominus: Iudicate mane iudiciũ, & eruite vi oppressos de manu caluniãtis, ne fortè egrediatur quasi ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extinguat. Vos ergo qui in summa specula à domino cõstituti estis, attendere eos, & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant, ne simul cum eis pereatis.

*De episcopis qui se quasi canino dente inuicem
corroserint. Cap. CXXX.*

*Ex eisdẽ
ad eosdẽ,
cap. 18.*

SI verò, quod absit, discordes fueritis, & canino dente vos derodere cœperitis, non solùm eos non superabitis, sed & vobisipsi nocebitis, atque ab eis superabimini, & nocenter fortè peribitis.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant. Cap. CXXXI.

*Ex decr.
Bonif. cõj
pape.*

Sicut omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo est: ita omnis qui odit proximũ, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernitur quis, ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non facit iustitiam, ex Deo non est, & non diligit fratrem suum. Quoniam hæc est annunciatio quam ab initio audistis, vt diligatis alterutrum. Et post paululum: Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida, non habet vitã æternam in se

bellantis aduersum te. Omnes ergo qui eis contraeunt, ita damnatos & infames vsque ad satisfactionem monstrabat: & nisi conuerterentur, à liminibus Ecclesiae alienos esse praecipiebat.

Quòd episcopi clauis sint Ecclesiae, & habeant potestatem claudere caelum, & aperire portas eius. Cap. CXXV.

SANCTAM ergo Ecclesiam immaculatam omnes seruare debere euangelizabat, cuius clauis episcopos esse dicebat. Ipsi enim habent potestatem claudere caelum, & aperire portas eius, quia clauis caeli facti sunt. Amouere autem eos neminem debere docebat quia oculi domini sunt, & qui eos tangit, tangit pupillam oculi eius. Et quanta poena dignus sit, qui eos scandalizat, ipsum dominum docuisse dicebat, ubi ait: Qui scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Quòd episcopus dominus ad glorificandum se elegerit, & q omnes principes terrae eis obedire oporteat, & capita sua submittere. Cap. CXXVI.

AD glorificandum se, & diuina mandata seminanda & euangelizanda episcopos dominus elegit, & non ut prohibeantur, aut perturbentur aiebat. Quoniam qui eos laedit, eum laedit, cuius legatione funguntur. Praedicare eos assidue, & mandata domini sine intermissione annunciare rogabat. Opera eorum bona coram hominibus monstrare, & conscientiam bonam coram deo habere insinuabat.

De episcopis quòd se inuicem diligere debeant. Cap. CXXVII.

EPISCOPUS ergo vice apostolorum gerere dominum docuisse dicebat, & reliquorum discipulorum vicem tenere presbyteros debere insinuabat: & si quis aliquem ex his scandalizaret, grauissimam sibi poenam inferri debere praedicabat. Custos se inuicem diligere, & adiuuare debere, & neminem ab adiutorio fratris se subtrahere instruebat.

Vt episcopus episcopum alium non conculcet. Cap. CXXVIII. Ex concil.

VT nullus Episcopus alium episcoporum conculcet, eumque calumniari vel iniuriari praesumat. Quod si fecerit, gradus sui periculo subiacebit.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De Episcopis qui se à fratrum adiutorio
subtraxerint. Cap. CXXIX.*

*Ex decr.
Alexan
dri pap.
cap. 30.
omnibus
episcopis
missis.*

QVI autem ex vestro collegio fuerit, & ab auxilio vestro se subtraxerit, magis schismaticus quam sacerdos esse probabitur. Ecce, inquit Propheta, quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnu. Illi verò non in vnum habitant, qui à fratrum se solatio subtrahunt, & quod deterius est, fratribus insidias præparant, aut laqueos ponunt. Itè post pauca: Nos ergo qui discipuli domini, & dici, & esse cupimus, portare crucè domini, & compati fratribus debemus, & non quascunq; eis insidias aut foueas præparare: quia talionè meretur, qui fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius rei gratia vobis dominus commisit Ecclesiam suam, vt pro omnibus laboretis, & cunctis oppressis opem ferre non negligatis. Vnde & dominus per Prophetam loquitur, dicens: Hæc dicit dominus: Iudicate mane iudiciũ, & eruite vi oppressos de manu caluniãtis, ne fortè egrediatur quasi ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extinguat. Vos ergo qui in summa specula à domino cõstituti estis, attendere eos, & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant, ne simul cum eis pereatis.

*De episcopis qui se quasi canino dente inuicem
corroserint. Cap. CXXX.*

*Ex eisdẽ
ad eosdẽ,
cap. 18.*

SI verò, quod absit, discordes fueritis, & canino dente vos derodere cœperitis, non solùm eos non superabitis, sed & vobisipsi nocebitis, atque ab eis superabimini, & nocenter fortè peribitis.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant. Cap. CXXXI.

*Ex decr.
Bonif. cõj
pape.*

Sicut omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo est: ita omnis qui odit proximum, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernitur quis, ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non facit iustitiam, ex Deo non est, & non diligit fratrem suum. Quoniam hæc est annunciatio quam ab initio audistis, vt diligatis alterutrum. Et post paululum: Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida, non habet vitã æternam in se

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

alterius. Et quis est qui alterius iudicet seruum? Nā si ista non patiuntur homines, nec Deus Deorū, & dominus dominantium hęc vllatenus patitur. Vnde & per prophetas sibi testes esse dicebat: per quos dominus loquitur dicēs: Ecce excoxi te, sed non quasi argentum: elegi te in camino paupertatis. Propter me, propter me faciam, vt nō bla-
phemem, & gloriam meam alteri non dabo.

*Nimis timendum & prauidentum ne offendantur
episcopi. Cap. CXXXIIII.*

*Cap. Eua-
risti pap.
6. omni-
bus per
Aegyptū
fratribus
missum.* **N**imis timenda est fratres hęc sentētia, & prauidē-
dum vobis, ne offendatis eos, qui tantam a domino
potestatem habent. Et ideo potius obaudiendi, diligen-
di, & summopere sunt venerandi, & non detrahendi, vel
lacerandi, aut eiiciendi, sed portandi & amandi, ipso di-
cēte domino: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit,
me spernit. Ideo hęc vobis & omnibus fidelibus scribi-
mus, fratres, vt ab his vos caueatis, & posteris vestris non
malum sed bonum exemplū relinquatis, quoniam iniuria
episcoporū ad Christum pertinet, cuius vice funguntur.

*De episcopis qui ab omnibus suis criminantur, vt eorum
criminatio non recipiatur. Cap. CXXXV.*

*Ex epist.
Calist. pa-
pa, ca. 1.* **C**alixtus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Roma-
nę, Benedicto fratri & coepiscopo, salutē in Christo.
Criminationes verō contra doctōrē nemo suscipiat: quia
nō oportet filios patres reprehēdere, nec seruos dominos
lacerare. Filij ergo sunt doctōrum omnes quos instruunt:
& sicut filii patres carnales, sic & hi patres debēt dilige-
re spiritales. Non enim bene viuunt, qui nō rectē credūt,
aut patres reprehēdunt, vel detrahunt suis. Doctōres er-
go, qui & patres vocantur, magis portandi, quā repre-
hendendi sunt, nisi in recta fide errauerint. Nullus ergo
doctōrum per scripta accusetur, nec nisi fideli & legiti-
mo, qui etiam irreprehensibilem vitam ac conuersationē
ducāt, accusatori respondeat. Quia indignum est, vt do-
ctōr stulto & indocto, atque reprehensibiliter viuenti re-
spondeat iuxta stultitiam suam, dicente scriptura. Non
respondeas stulto iuxta stultitiam suam. Non bene viuūt,
qui non rectē credit. Nihil mali vult, qui fidelis est. Si quis

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De Episcopis qui se à fratrum adiutorio
subtraxerint. Cap. CXXIX.*

*Ex decr.
Alexan
dri pap.
cap. 30.
omnibus
episcopis
missis.*

QVI autem ex vestro collegio fuerit, & ab auxilio vestro se subtraxerit, magis schismaticus quam sacerdos esse probabitur. Ecce, inquit Propheta, quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnu. Illi verò non in vnum habitant, qui à fratrum se solatio subtrahunt, & quod deterius est, fratribus insidias præparant, aut laqueos ponunt. Itè post pauca: Nos ergo qui discipuli domini, & dici, & esse cupimus, portare crucè domini, & compati fratribus debemus, & non quascunq; eis insidias aut foueas præparare: quia talionè meretur, qui fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius rei gratia vobis dominus commisit Ecclesiam suam, vt pro omnibus laboretis, & cunctis oppressis opem ferre non negligatis. Vnde & dominus per Prophetam loquitur, dicens: Hæc dicit dominus: Iudicate mane iudiciũ, & eruite vi oppressos de manu caluniãtis, ne fortè egrediatur quasi ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extinguat. Vos ergo qui in summa specula à domino cõstituti estis, attendere eos, & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant, ne simul cum eis pereatis.

*De episcopis qui se quasi canino dente inuicem
corroserint. Cap. CXXX.*

*Ex eisdẽ
ad eosdẽ,
cap. 18.*

SI verò, quod absit, discordes fueritis, & canino dente vos derodere cœperitis, non solùm eos non superabitis, sed & vobisipsi nocebitis, atque ab eis superabimini, & nocenter fortè peribitis.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant. Cap. CXXXI.

*Ex decr.
Bonif. cõj
pape.*

Sicut omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo est: ita omnis qui odit proximum, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernitur quis, ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non facit iustitiam, ex Deo non est, & non diligit fratrem suum. Quoniam hæc est annunciatio quam ab initio audistis, vt diligatis alterutrum. Et post paululum: Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida, non habet vitã æternam in se

manentem. Ecce homicida probabiliter esse declaratur, qui à fraterna societate diuiditur. Nam & si manus nō moueat ad occidendū: pro eo tamen quia immitis est ad nocendum, iam à Deo homicida tenetur. Viuit ille, & iste iā interfecto conuincitur. Cū igitur his præceptis beatus Apostolus Paulus consona prædicatione, concordet, dicens, Sol non occidat super iracundiam uestrā. & Nolite locum dare diabolo, relatæ sunt nobis quorundam sacerdotum personæ in tantâ obstinationis efferbuisse discordiam, vt non solū illos ab ira occasus solis non reuocet, sed ne annoxa quidem transactio temporum, ad bonū charitatis reclinet. Quippe in quorū cordibus ita sol iustitiæ Christus occubuit, vt ad lumen charitatis redire vix possint. Horum igitur & similibus discordantiū fratrum oblationes, iuxta antiqui canonis definitionē nullo modo recipiendas esse censemus. Personis tamen discordantiū id speciali definitione præcipimus, vt antequam eos reconciliatio vera innectat, nullus eorū accedere ad altare domini audeat, vel gratiam communionis sanctæ percipiat: sed geminato tempore per pœnitentiam compensabunt, quo discordiæ seruierunt. Quod si vnus eorum alio contemnite ad satisfactionem charitatis cucurrerit, ex eo tempore iam pacificus intra Ecclesiam recipietur, ex quo ad concordiam festinasse conuincitur: sententia tamen superiori seruata, vt tempus quod in iram expendit, geminatum in pœnitentiæ satisfactione persoluat.

Vt nullus de episcopo suo querelam faciat, nisi prius eum de eadem sæpe interpellet. Cap. CXXXII.

SI quis erga episcopum, vel actores Ecclesiæ quamlibet querelam habere iustam crediderit, non prius primates, aut alios adeat iudices, quàm ipsos à quibus se læsum aestimat, conueniat familiariter: non semel, sed sæpissimè: vt ab eis aut suam iustitiam accipiat, aut excusationem. Si autem secus egerit, ab ipsis & ab aliis cōmunionem priuetur, tanquā apostolorum, aliorūque patrum contēptor.

Ex decr. Alexandri papæ, omnibus orthodoxis missis cap. 2.

Vt episcopi à solo domino sint dydicandi. Cap. CXXXIII.

EPiscopos autem à solo domino iudicandos aut remouendos, & non ab aliis esse dicebat: quia sui sunt, non

Ex decr. Clemētis pa. ca. 38

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

alterius. Et quis est qui alterius iudicet seruum? Nā si ista non patiuntur homines, nec Deus Deorū, & dominus dominantium hęc vllatenus patitur. Vnde & per prophetas sibi testes esse dicebat: per quos dominus loquitur dicēs: Ecce excoxi te, sed non quasi argentum: elegi te in camino paupertatis. Propter me, propter me faciam, vt nō bla-
phemem, & gloriam meam alteri non dabo.

*Nimis timendum & prauidentum ne offendantur
episcopi. Cap. CXXXIIII.*

*Cap. Eua-
risti pap.
6. omni-
bus per
Aegyptū
fratribus
missum.* **N**imis timenda est fratres hęc sentētia, & prauidē-
dum vobis, ne offendatis eos, qui tantam a domino
potestatem habent. Et ideo potius obaudiendi, diligen-
di, & summopere sunt venerandi, & non detrahendi, vel
lacerandi, aut eiiciendi, sed portandi & amandi, ipso di-
cēte domino: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit,
me spernit. Ideo hęc vobis & omnibus fidelibus scribi-
mus, fratres, vt ab his vos caueatis, & posteris vestris non
malum sed bonum exemplū relinquatis, quoniam iniuria
episcoporū ad Christum pertinet, cuius vice funguntur.

*De episcopis qui ab omnibus suis criminantur, vt eorum
criminatio non recipiatur. Cap. CXXXV.*

*Ex epist.
Calist. pa-
pa, ca. 1.* **C**alixtus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Roma-
nę, Benedicto fratri & coepiscopo, salutē in Christo.
Criminationes verō contra doctorē nemo suscipiat: quia
nō oportet filios patres reprehēdere, nec seruos dominos
lacerare. Filij ergo sunt doctorum omnes quos instruunt:
& sicut filii patres carnales, sic & hi patres debēt dilige-
re spiritales. Non enim bene viuunt, qui nō rectē credūt,
aut patres reprehēdunt, vel detrahunt suis. Doctores er-
go, qui & patres vocantur, magis portandi, quā repre-
hendendi sunt, nisi in recta fide errauerint. Nullus ergo
doctorum per scripta accusetur, nec nisi fideli & legiti-
mo, qui etiam irreprehensibilem vitam ac conuersationē
ducāt, accusatori respondeat. Quia indignum est, vt do-
ctor stulto & indocto, atque reprehensibiliter viuenti re-
spondeat iuxta stultitiam suam, dicente scriptura. Non
respondeas stulto iuxta stultitiam suam. Non bene viuūt,
qui non rectē credit. Nihil mali vult, qui fidelis est. Si quis

manentem. Ecce homicida probabiliter esse declaratur, qui à fraterna societate diuiditur. Nam & si manus nō moueat ad occidendū: pro eo tamen quia immitis est ad nocendum, iam à Deo homicida tenetur. Viuit ille, & iste iā interfecto conuincitur. Cū igitur his præceptis beatus Apostolus Paulus consona prædicatione, concordet, dicens, Sol non occidat super iracundiam uestrā. & Nolite locum dare diabolo, relatæ sunt nobis quorundam sacerdotum personæ in tantâ obstinationis efferbuisse discordiam, ut non solum illos ab ira occasus solis non reuocet, sed ne annoſa quidem transactio temporum, ad bonū charitatis reclinet. Quippe in quorū cordibus ita sol iustitiæ Christus occubuit, ut ad lumen charitatis redire vix possint. Horum igitur & similibus discordantiū fratrum oblationes, iuxta antiqui canonis definitionē nullo modo recipiendas esse censemus. Personis tamen discordantiū id speciali definitione præcipimus, ut antequam eos reconciliatio vera innectat, nullus eorū accedere ad altare domini audeat, vel gratiam communionis sanctæ percipiat: sed geminato tempore per pœnitentiam compensabunt, quo discordiæ seruierunt. Quod si vnus eorum alio contemne ad satisfactionem charitatis cucurrerit, ex eo tempore iam pacificus intra Ecclesiam recipietur, ex quo ad concordiam festinasse conuincitur: sententia tamen superiori seruata, ut tempus quod in iram expendit, geminatum in pœnitentiæ satisfactione persoluat.

Ut nullus de episcopo suo querelam faciat, nisi prius eum de eadem sæpe interpellet. Cap. CXXXII.

SI quis erga episcopum, vel actores Ecclesiæ quamlibet querelam habere iustam crediderit, non prius primates, aut alios adeat iudices, quàm ipsos à quibus se læsum aestimat, conueniat familiariter: non semel, sed sæpissimè: ut ab eis aut suam iustitiam accipiat, aut excusationem. Si autem secus egerit, ab ipsis & ab aliis cōmunionem priuetur, tanquā apostolorum, aliorumque patrum contēptor.

Ut episcopi à solo domino sint dydicandi. Cap. CXXXIII.

EPiscopos autem à solo domino iudicandos aut remouendos, & non ab aliis esse dicebat: quia sui sunt, non

*Ex decr.
Alexan-
dri papæ,
omnibus
orthodo-
xis missis
cap. 2.*

*Ex decr.
Clemētis
pa. ca. 38*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

alterius. Et quis est qui alterius iudicet seruum? Nā si ista non patiuntur homines, nec Deus Deorū, & dominus dominantium hęc vllatenus patitur. Vnde & per prophetas sibi testes esse dicebat: per quos dominus loquitur dicēs: Ecce excoxi te, sed non quasi argentum: elegi te in camino paupertatis. Propter me, propter me faciam, vt nō bla-
phemer, & gloriam meam alteri non dabo.

*Nimis timendum & prauidentum ne offendantur
episcopi. Cap. CXXXIIII.*

*Cap. Eua-
risti pap.
6. omni-
bus per
Aegyptū
fratribus
missum.*

Nimis timenda est fratres hęc sentētia, & prauidē-
dum vobis, ne offendatis eos, qui tantam a domino
potestatem habent. Et ideo potius obaudiendi, diligen-
di, & summopere, sunt venerandi, & non detrahendi, vel
lacerandi, aut eiiciendi, sed portandi & amandi, ipso di-
cēte domino: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit,
me spernit. Ideo hęc vobis & omnibus fidelibus scribi-
mus, fratres, vt ab his vos caueatis, & posteris vestris non
malum sed bonum exemplū relinquatis, quoniam iniuria
episcoporū ad Christum pertinet, cuius vice funguntur.

*De episcopis qui ab omnibus suis criminantur, vt eorum
criminatio non recipiatur. Cap. CXXXV.*

*Ex epist.
Calist. pa-
pa, ca. 1.*

Calistus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Roma-
nę, Benedicto fratri & coepiscopo, salutē in Christo.
Criminationes verō contra doctorē nemo suscipiat: quia
nō oportet filios patres reprehēdere, nec seruos dominos
lacerare. Filij ergo sunt doctorum omnes quos instruunt:
& sicut filii patres carnales, sic & hi patres debēt dilige-
re spiritales. Non enim bene viuunt, qui nō rectē credūt,
aut patres reprehēdunt, vel detrahunt suis. Doctores er-
go, qui & patres vocantur, magis portandi, quā repre-
hendendi sunt, nisi in recta fide errauerint. Nullus ergo
doctorum per scripta accusetur, nec nisi fideli & legiti-
mo, qui etiam irreprehensibilem vitam ac conuersationē
ducāt, accusatori respondeat. Quia indignum est, vt do-
ctor stulto & indocto, atque reprehensibiliter viuenti re-
spondeat iuxta stultitiam suam, dicente scriptura. Non
respondeas stulto iuxta stultitiam suam. Non bene viuūt,
qui non rectē credit. Nihil mali vult, qui fidelis est. Si quis

fidelis est, videat ne falsa loquatur, aut cuiquã infidias ponat. Fidelis homo semper fideliter agit, & infidelis callidè infidiatur, atque fideles & piè ac iustè viuètes perdere nititur, quia similis similem sibi quærit. Infidelis verò homo, mortuus est in corpore viuète. Econtra sermones fidelis hominis, vitam custodiunt auditorum. Doctorè enim catholicum, & præcipuè domini sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet machinatione aut cupiditate violari, dicente scriptura sancta: Post concupiscencias tuas non eas, & à voluntatè tua auerteris.

Episcopos à suis ouibus non reprehendendos, nisi in fide errauerint. Cap. CX, XXVI.

DOCTOR autem vel pastor Ecclesiæ, si à fidelibus exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus. Sed pro reprobis moribus magis est tolerandus, quàm distrigendus, quia rectores Ecclesiæ à domino sunt iudicandi, sicut ait Propheta: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos discernit. Vnde oportet vnumquèque fidelè, si viderit aut cognouerit plebes suas aduersus pastore suum tumescere, aut clerum detractionibus vacare, hoc vitium pro viribus extirpare, prudentèrque corrigere fatagat: nec eis in quibuscunque negociis misceri, si incorrigibiles apparuerint, antequam suo reconcilientur doctori, præsumat: quoniã tam sacerdotes, quàm reliqui fideles omnes summam debent habere curam de his qui pereunt, quatenus eorum redargutione, aut corrigatur à peccatis, aut, si incorrigibiles apparuerint, ab Ecclesia separentur.

De eadem re. Cap. CXXXVII.

Ipsi autem episcopi si exorbitauerint, ab istis, non sunt reprehendendi, vel arguendi, sed portandi, nisi in fide errauerint. Hi ergo super hos sunt, non illi super istos: quoniam maior à minore non argui, nec iudicari potest. Nullus se extollat erga doctores ac magistros suos: quia discipulus super magistrum nec esse debet, nec potest. Nullus velit dici sanctus antequam sit, sed prius sit, vt verius dicatur. Præcepta domini, doctorumque ac magistrorum factis quotidie adimplere, & in Christi nomine pro inimicis orare oportet,

Ex epist. Anacleti papæ, scripta oribus Christi sacerdotibus, cap. 1.

Ex decr. Clemētis pap. cap. 17.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

De eadem re. Cap. CXXXVIII.

Ex episto. Eusebii papa, ca. 20. **N**ecessesse enim est vt rectores à subditis timeantur, ab ipsisque corrigantur, vt humana formidine peccare metuant, qui diuina iudicia non formidant. Deteriores quippe sunt, qui doctorum vitam, moresque corrumpunt, his qui substantias aliorum prediaque diripiunt. Ipsi quidem ea quae extra nos licet nostra sint auferunt, nostri quoque detractores, & morum corruptores nostrorum, siue qui aduersum nos armantur, proprie nos ipsi decipiunt, & ideo iuste infames sunt, & merito ab Ecclesia extorres fiunt.

De eadem re. Cap. CXXXIX.

Ex decre. Gaii papa, ca. 7. **O**ves verò quae pastori suo commissae fuerint, eum nec reprehendere, nisi à recta fide exorbitauerit, debent, nec vllatenus accusare possunt: quia facta pastorum eorum gladio ferienda non sunt, quanquam rectè reprehendenda videantur.

De infamatis & dilaceratis episcopis, & à ciuitatibus proprijs pulsis. Cap. CXL.

Ex decre. Euarist. papa omnibus per Aegyptii fratribus missis, ca. 18. **A**viduimus enim quosdam à vobis infamatos & dilaceratos episcopos, à ciuitatibus proprijs pulsos, qui alibi episcopi constitui non possunt, nisi in ciuitatibus non minimis, & alios in eis, ipsis viuentibus, constitutos. Ideo haec vobis scribimus, vt sciatis hoc non licere, sed proprios reuocari, & integerrimè restitui debere. Illos verò qui adulterina fœditate suas sponfas, quas & vxores eorum praefixo tenore esse intelligimus, tenent, eiici vt adulteros, atque infames fieri, eosque ab ecclesiasticis honoribus arceri iubemus. Si autem aduersus eos aliquam querelam habueritis, his peractis inquirendum erit, & autoritate huius sanctae sedis terminandum.

Vt episcopus non dijudicetur qui suis rebus est expoliatus. Cap. CXLI.

Ex decre. Felicis papa episco. per Aegyptiu missis cap. 10. **N**vllus enim episcopus qui suis est rebus expoliatus, aut à se de propria vi aut terrore pulsus, ante quam omnia sibi ablata legibus restituantur, & ipse pacifice annum vel plus suis fruatur honoribus, sedi que propriae sit regulariter restitutus, iuxta canonicam institutionem accusari, vocari, iudicari, aut damnari potest.

De eadem re. Cap. CXLII.

Nullus enim episcoporum, dum suis fuerit rebus ex-
 poliat, aut à sedē propria qualibet occasione pul-
 sus, debet accusari: aut à quoquam ei potest crimen obji-
 ci, priusquam integerrimè restauretur, & omnia, quæ ei
 ablata quocunque sunt ingenio, legibus redintegrentur:
 & ipse propriæ sedis & pristino statui regulariter redda-
 tur: ita, ut omnes possessiones, & cuncta sibi iniuste subla-
 ta, atque fructus omnes, ante conceptam accusationem,
 primates & synodus episcopo, de quo agitur, funditus re-
 stituant. Quia hoc non solū ecclesiasticæ, sed etiam secu-
 li leges fieri prohibent: neque aliquis eorum, aut eccle-
 siarum autorum, vel defensorum ad aliquos prius accusa-
 ri debet, quàm ipse charitatiuè, bis aut ter ab eis, qui se-
 lasos æstimant, vel eos pro aliquibus erratibus corripere
 cupiunt, conueniatur: ut ab eis aut familiarem emen-
 dationem, aut iustam percipiat excusationem. Quod
 qui præsumpserit, liminibus arceatur Ecclesiæ, vsque ad
 condignam satisfactionem.

*Ex decre.
 Stepha.
 papæ om-
 nibus epi-
 scopis mis-
 sis, cap. 6.*

De eadem re. Cap. CXLIII.

His taliter consideratis, atque cum reliquorum episco-
 porum decretis, tanquam omnium curam gerentes,
 propter sedis propriæ apicem decernimus, ut nemo pon-
 tificum aliquem suis rebus expoliatū episcopum, aut à se-
 de pulsum, excommunicare aut iudicare præsumat: quia
 non est priuilegium quo expoliari possit iam nudatus. Si
 quis autem aliter agere præsumpserit, sciat censuram hu-
 ius sedis cum omnibus mēbris suis sibi nō defuturā, & si-
 cut egerit, ita recipiet. Si bene, bñ. Si graue, graue. Si pes-
 simè, pessimè. Quoniā dignus est operarius mercede sua.

*Ex decre.
 Sixti pa-
 pæ Hispa-
 niæ episco-
 pis missis,
 cap. 6.*

*Ut episcopi criminati liberè apostolicam appellent
 sedem, & pleraque alia circa iudicium
 obseruanda. Cap. CXLIII.*

Ut omnes episcopi qui in quibusdā grauioribus pul-
 santur, vel criminantur causis, quoties necesse fuerit,
 liberè apostolicā appellent sedē, atque ad eam quasi ad ma-
 trē confugiāt, ut ab ea, sicut semper fuit, piè fulciātur, de-
 fendantur, & liberentur. Cuius dispositioni, omnes maio-
 res ecclesiasticas causas, & episcoporum iudicia, antiqua a-
 postolorum eorumque successorū atque canonum autoritas

*Ex decre.
 Iulij pa-
 pæ Oriē-
 talib. epi-
 scopis mis-
 sis, ca. 18.*

D iij

referuauit. Quoniã culpatur episcopi, quia aliter erga fra-
 tres egerint, quã eiusdẽ sedis papæ fieri placuerit: placuit
 vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua
 causa episcopus licetẽr appellet, & adeat apostolicæ sedis
 pontificẽ, qui aut per se, aut per vicarios suos, eius retra-
 ctari negociũ procuret. Et dũ iterato iudicio põtifex cau-
 sam suã agit, nullus alius in eius loco subrogetur, ponat-
 ur, aut ordinetur episcopus. Quoniã quanquã cõprouin-
 cialib⁹ episcopis accusati causam põtificis scrutari liceat,
 nõ tamen definiri incõsulto Romano põtifice permissum
 est: cum beato Petro apostolo, nõ ab alio quã ab ipso di-
 ctum sit domino: Quæcũq; ligaueris super terrã, erunt li-
 gata & in cœlis: & quæcunq; solueris super terram, erunt
 soluta & in cœlis. Si quis putauerit se à proprio metropo-
 litano grauari, apud primatẽ diœceseos, aut penes aposto-
 licæ vniuersalis Ecclesiæ papam iudicetur. Accusatores &
 accusationes quas leges seculi nõ affiscunt, & nos vnani-
 miter submouemus, ne fiat indistricta probatione impie-
 tas, cũ recta sit iudicij in electione sententia. Si quis erga
 episcopum vel actores Ecclesiæ se propriũ crediderit ha-
 bere negocium, non prius adeat iudices, quã ad eos re-
 currat charitatis studio: vt familiari colloquio comuni-
 ti, ea sanare debeant, quæ in querimoniam deducuntur.
 Quod si aliter egerit, communionẽ priuetur. Nemo pon-
 tificũ deinceps aliquẽ episcopũ suis expoliatũ rebus, aut
 à sede pulsum, excõmunicare aut iudicare præsumat: quia
 nõ est priuilegium, quo spoliari possit iam nudatus. Pari
 tenore decernimus non credi accusatori, qui absente ad-
 uersario causam suggererit, ante vtriusq; partis discussio-
 nem: nec accusatores nec testes suscipi, qui non sunt ido-
 nei. Placuit si accusatus vel damnatus episcopus appella-
 uerit Romanum pontificem, id statuendum, quod ipse ius-
 tẽ censuerit. Et omnes qui aduersus patres armantur, in-
 fames esse censemus: neque eos qui cum inimicis morantur,
 ad accusationem vel ad testimoniũ recipiendos. Placuit
 vt semper in accusatione clericorum primò persona,
 fides, vita, & conuersatio blasphemantium perscrutetur.
 Nam fides omnes actus hominis præcedere debet: quia
 dubius in fide, infidelis est. Nec eis omnino esse creden-
 dum, qui veritatis fidem ignorant, nec rectæ conuersa-

tionis vitam ducunt : quoniam tales facilè & indifferenter lacerant, & criminantur rectè & piè viuentes. Ideo suspicio erum discutienda est primò & corrigenda. Neque accusatoribus suspectis, vel de inimicorum domibus prodeuntibus credendum.

Episcopus si ab aliquo pulsatur, per episcopos iudices causa finatur. Cap. CXLV.

SI quis episcopus à quoquam impetitur, vel ille aliquam questionem retulerit, per episcopos iudices causa finatur: siue quos eis primates dederint, siue quos ipsi vicinos ex consensu elegerint. *Ex cōcil. Spalensi, cap. 8.*

De episcopis iudicibus quos communis consensus elegerit. Cap. CXLVI.

Iudices autem episcopos, quos communis consensus elegerit, non liceat quemquā prouocare: & quisquis probatus fuerit pro cōtumacia nolle obtemperare iudicibus. cū hoc primæ sedis episcopo fuerit probatū, det literas, vt nullus ei cōmunicet episcoporū, donec obtēperet. *Ex eodē cōc. ca. 9.*

Vt episcopi comprounciales peregrina iudicia non patiantur. Cap. CXLVII.

Peregrina verò iudicia, salua in omnibus apostolica autoritate, generali sanctione prohibemus. Quia indignum est vt ab exteris iudicetur, qui prouinciales & à se electos debet habere iudices, nisi fuerit appellatū. Vnde oportet, si aliquis episcoporum super certis accusetur criminibus, vt ab omnibus audiatur qui sunt in prouincia episcopis: quia non oportet accusatum alicubi quàm in foro suo audiri. *Ex decre. Fabiani papæ Hilario episcopo missis, ca. 26.*

De episcopo criminato, si iudicem suspectum habuerit. Cap. CXLVIII.

SI quis verò episcopus iudicem suspectum habuerit, & viderit se ingrauari, liberè sedem apostolicam appellet. Appellantem autem non habeat afflictio vlla, aut detentionis iniuriosæ custodia, sed liceat appellatori cōuiciantum causam appellationis remedio subleuare: licet etiam in causis criminalibus appellare, nec appellandi vox denegetur ei, quem in supplicium sententia destinarat. *Ex decre. eiusdē ad eundē episcopū missis, ca. 27.*

Si quis episcopus in crimine detentus fuerit, & non potest plurimos congregare, à XII. episcopis audiatur. Cap. CXLIX.

Ex concil. Cartha. cap. 12. **F**elix episcopus dixit : Suggesto secundum statuta veterum conciliorum, ut si quis episcopus, quod non optamus, in reatum aliquem incurrerit, & nimia necessitas ei fuerit non posse plurimos congregare: ne in crimine remaneat, à XII. episcopis, & presbyter à sex episcopis, cum proprio suo episcopo audiatur, & diaconus à tribus.

De episcopo criminato si episcopi comprouinciales in eius criminatione dissenserint. Cap. CL.

Ex concil. Antioche. cap. 14. **S**i quis episcopus de certis criminibus diiudicatur, & contingat de eo comprouinciales episcopos disside- re, cum iudicatus ab aliis innocens creditur, reus ab aliis aestimatur, propter huius ambiguitatis absolutionem sanctæ synodo placuit, ut metropolitanus episcopus à vicina prouincia iudices alios conuocet, qui controuersiam tollant, & ut per eos simul, & per comprouinciales episcopos quod iustum fuerit visum approbetur.

Ut episcopis nullus laicus crimen imponere possit. Cap. CLI.

Ex decre. Syluest. papa, cap. 1. **I**n consensu & subscriptione omnium constitutum est, ut nullus laicus episcopo, vel alicui in ordinibusposito, crimen aliquod possit inferre. Et ut presbyter non aduersus episcopum, non diaconus aduersus presbyterum, non subdiaconus aduersus diaconum, non acolytus aduersus subdiaconum, non exorcista aduersus acolytum, non lector aduersus exorcistam, non ostiarius aduersus lectorem, det accusationem aliquam. Et non damnetur præsul, nisi in LXX. duobus idoneis testibus.

Quod inimici accusatores esse non possint. Cap. CLII.

Ex decre. Anacleti papa, omnibus episcopis missis, ca. 37. **A**ccusatores autem & testes esse non possunt, qui in proximo facti sunt inimici, ne irati nocere cupiant, ne læsi vlcisci se velint. In offensis igitur, accusatorum & testium affectus quærendus est, & non suspectus.

Ut episcopi accusatorum episcoporum iudices esse debeant. Cap. CLIII.

Ex decre. Damasi papa, cap. 3. **A**ccusatorum episcoporum iudices esse decernimus episcopos sapientes, rectè & iustè volentes. Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit apud patriarchas vel primates, & quot testibus conuinci debeat. Cap. CLIIII.

Patriarchæ verò vel primates accusatū discutientes episcopum, non ante sententiā proferant finitiuam, quàm apostolica fultus autoritate, aut reum se ipse confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos conuincatur testes, qui minores nō sint numero, quàm illi discipuli fuerunt, quos dominus ad adiumentum apostolorum eligere præcepit.

De patriarchis & primatibus. Cap. CLV.

In illis verò ciuitatibus in quibus olim apud Ethnicos primi flamines eorum, atq; primi legis doctores erant, episcoporum primates poni, vel patriarchas, qui reliquorum episcoporum iudicia, & maiora, quoties necesse foret, negocia in fide agitent, & secundum domini voluntatem sicut sancti constituerunt apostoli, ita vt ne quis iniuste periclitaretur definirent.

De vocatione accusati episcopi. Cap. CLVI.

Vocatio enim ad synodū, iuxta decreta patrum canonica, eius qui impetitur, rationabilib⁹ scriptis per spatium fieri debet congruum atque canonicum. Quia nisi canonicè vocatus fuerit suo tempore, & canonica ordinatione: licet venerit ad conuentum, in quacunque necessitate, nisi spontè voluerit, nullatenus suis respondebit insidiatoribus, quoniam nec seculi leges hoc permittunt fieri, quanto magis diuinæ?

Et primates de accusato episcopo non ante sententiam proferant damnationis, quàm aut reum seipsum confiteatur, aut canonicè per innocentes testes conuincatur. Cap. CLVII.

Primates quoque accusatum discutientes episcopum, non ante sententiam proferant damnationis, quàm apostolica fretus autoritate, aut reum seipsum confiteatur, aut per innocentes & canonicè examinatos regulariter testes conuincatur. Aliter censemus irritā esse & iniustam episcoporum dānationē, & idcirco à synodo retractandā: ita vt oppressis ab omnibus in cunctis subueniatur causis.

Qualis primas esse vel quid agere debeat. Cap. CLVIII.

Concilium verò catholicorum episcoporum admodum præcipite, vt primatem nō ex ordine loci, postpositis vitæ meritis, faciat, quoniam apud dominum non

Ex decr. Zepheri ni papæ. omnibus per Siciliam constitutis episcopis missis, cap. 2.

Ex decr. Clemētis pap. ca. 9

Ex epist. Damasi papæ, ad Stephan. & ad concil. Africæ.

Ex epist. Felicis papæ. Paterno episcopi missis, cap. 4.

Ex re. ad Gēnadiū Patriciū et Exarchum Africæ.

gradus elegantior, sed vitæ melioris actio comprobatur. Ipse verò primas, non passim, sicut moris est, per villas, sed in vna, iuxta eorum electionem, ciuitate resideat.

Vt episcopi singularum gentium sciant quis inter eos sit primus. Cap. CLIX.

*Ex epi-
stol.*

*Anacle-
ti pape,
omnibus
episcopis
missa.*

BEati etiam apostoli inter se statuerunt, vt episcopi singularum scirent gentium, quis inter eos primus esset: quatenus ad eum potior eorum sollicitudo pertineret. Nam & inter beatos apostolos quædam fuit discretio. Et licet omnes essent apostoli, Petro tamen à domino est concessum, & ipsi inter se id ipsum voluerunt, vt reliquis omnibus præfesset apostolis Cephass, id est, vt Petrus principatū teneret apostolatus. Qui & eandem formā suis successoribus & reliquis episcopis tenendam tradiderunt. Et non solum hoc in nouo testamento est constitutum, sed etiam in veteri fuit. Vnde scriptum est: Moses & Aaron in sacerdotibus eius, id est, primi inter eos fuerunt. Et quamuis ita sit ordinatum, nemo tamen quod suum est querat, sed quod alterius. Vnde ait Beatus apostolus Paulus: Vnusquisque placeat proximo suo in bonum ad ædificationem. Et sicut ipse saluator suis ait discipulis: Qui maior est vestrum, erit minister vester. Et reliqua.

Vt episcopus accusatus non cõmuniõne priuetur, nisi die statuta venire noluerit. Cap. CLX.

*Ex cõcil.
Cartha.
cap. 19.*

AVrelius episcopus dixit: Quisquis episcoporum accusatur, ad primatem prouinciæ ipsius causam deferat accusator, nec à communionem suspendatur cui crimen intenditur, nisi si ad causam suam dicendam electorum iudicium die statuta literis euocatus, minimè occurrerit, hoc est, infra spatium mensis ex ea die, qua eum literas accepisse confiterit. Quod si aliquas veras necessitatis causas probauerit, quibus eum occurrere non potuisse manifestum sit, causæ suæ dicendæ intra alterum mensem, integram habeat facultatem. Verum post mensem secundum non communicet, donec examinetur. Si autem ad consiliū vniuersale infra anni spatium occurrere noluerit, vt vel ibi causa eius terminetur, ipse in se damnationis sententiam dixisse iudicetur. Tempore sanè quo non communicat, nec in sua Ecclesia vel parochia cõmunicet. Accusator autem eius, si nunquam diebus causæ dicendæ defuerit, à cõmuniõne non re-

moueat. Si verò aliquando defuerit, subtrahens se restituito in communione episcopo, ipse remoueat à communione accusator: ita tamen vt nec ipsi adimatur facultas causæ peragenda, si se ad diem occurrere non noluisse, sed non potuisse probauerit. Illud verò placuit, vt, cùm agere cœperit in episcoporum iudicio, si fuerit accusatoris persona culpabilis, ad arguendum non admittatur, nisi proprias causas non tamen ecclesiasticas afferere voluerit.

De Maximo episcopo variis criminibus infamato, & ad synodum sæpius vocato, qui venire & se excusare neglexerat. Cap. CLXI.

Bonifacius episcopus, Patrolo, Remigio, Maximo, Hilario, Seuero, Iuliano, Castorio, Leontio, Constantino, Ioanni, Mótano, Marino, & cæteris episcopis per Gallias, & per septem prouincias constitutis. Valentina nos clerici ciuitatis adierunt, proponentes libellum & crimina quæ Maximû tota prouincia asserit commisisse. Delegata toties cognitione, illum constituta semper subterfugisse iudicia, nec confusum conscientia festinasse, vt si esset innocens exterminatis omnibus purgaretur: quæ toties decreta ex nostrarû quoque chartarû instructione cognouimus. Qui econtrario probauit de se illa quæ dicta sunt, quia ad ea confutanda, quum essent innumera, à decessoribus meis prouincialis est delegata cognitio. Conuentus etiam dicitur vitasse, & minimè adesse voluisse: & nullus dubitat quòd ita iudicium nocens subterfugit, quemadmodum vt absoluat qui est innocens quærit: Sed astuta cauillatio eorum qui versutus agendum credunt esse consiliis, nunquam innocentia nomen accipiet. Confitetur enim de omnibus, quisquis se subterfugere iudiciû dilationibus putat. Veniet tamen aliquando ille qui talis perhibetur in medium. Nec prodest illi toties latuisse, toties subterfugisse, quem sui actus, & commissa, quocunque fugerit, ea quæ obiciuntur illi, si vera sunt, crimina persequuntur. Debueram quidem iam nunc dignam pro eius accusatis in nostro iudicio actibus, qui cognitionem & decretum iudiciû sepè declinando credit illudendum, dare sententiã. At ne aliquid præcoqui forsitan iudicaret, & sibi qui absens est, licèt sit quæsitus à nobis, reseruatum esse nihil diceret, malimus intercedere tempore data differri, quum hoc etiam eius

*Ex epist.
Bonifacii
papæ, ad
episcopos
Galliarum.*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

accusatores assererent. De cuius intentionibus & moribus sit secretum maximum, tanto magis damnanda committere, quanto tardius se constituto iudicio praesentaret. Quem manichaeorum inuolutum caligine arguunt, turpique secta olim. Ita quum non posset abluere animum sordida improbatione, obiectaque ei gesta synodalia proferentes, & commissis inuolutum vndiq; flagitiis, nullum ei saniratis habuisse respectum, quem furore suo & insana temeritate ad secularium quoque iudiciu tribunali subditum quaestioni, quod in vili quoque persona turpissimum est, obiicerent. Peruenisse eum ad homicidij damna asserunt, gestis prolatis in medium. Et hunc talem post tanta tali que commissa, episcopatus adhuc sibi nomen in suis latibus vindicare, in propriae ciuitatis infamiam, nimis doloribus conqueruntur, & sanctum nomen vindicando sibi velle polluere. Ideoque fratres charissimi, quia audiendus hic praesentare se noluit, nec conuictus forsitan ab accusantibus se defendere possit: digna tandem aliquando praesentatus episcopali iudicio pronuntiationis congrue ferri sententia iudicamus. Quamquam illi quum edocta fuerint, sciamus huius nominis non esse iacturam, qui pudorem nunquam habuisse sacerdotij perhibetur, & locum suum nec modico quidem tempore custodisse, dilationem dedimus, & decreuimus vestram debere intra prouinciam esse iudicium, & congregare synodum ante diem Calendarum Nouembrium, vt si adesse voluerit praesens, si confidit ad obiecta respondeat: si adesse neglexerit, dilationem sententiae de absentia non lucretur. Nam manifestum confiteri eum de crimine, qui indulto & toties delegato iudicio, purgandi se occasione non vtitur. Nihil enim interest, vtrum in praesenti examine omnia quae dicta sunt comprobentur: quum ipsa quoque pro confessione procurata toties constet absentia. Nos autem per omnes prouincias literas dirigemus, ne excusationem sibi ignorationis obtendat, vt ad prouinciam venire cogatur, & illic se constituto praesentare iudicio. Quicquid autem vestra charitas de hac causa duxerit decernendum, quum ad nos relatum fuerit, nostra, vt condecet, necesse est autoritate firmetur.

De episcopo inculpato qui ad synodum vocatus, venire contempserat. Cap. CXII.

Richvinum episcopum qui contra sanctorum cano-
num sanctiones Strazburgensem Ecclesiam inuasit, *De syno- do apud Altheim habita. cap. 10.*
quam ad sanctam synodum per literas nostras inuitauimus, & venire contemnens, nec vicarium suum misit, autoritate sancti Petri, ego Ioannes vicarius apostolici, ex praecepto sanctae praesentis synodi iniungendo vocamus iterum, & praecipimus quatenus ad concilium, id est, May Moguntiae indictum a Metropolitano episcopo suo, ad praesentiam venerabilis Herigeri archiepiscopi & confratrum suorum veniat, suae inobedientiae & peruersitatis ibidem iustam rationem redditurus. Sin autem negligenter & hoc agere paruipenderit, abtineat se a proprio gradu, donec Romam veniens, coram domino papa, & sancta Ecclesia reddat rationem.

Qui primates sint, qui Metropolitani.
Caput. CLXIII.

Primates illi & non alij sint, quam qui in Nicæna synodo sunt constituti. Reliqui vero, qui metropoles tenent sedes, archiepiscopi vocantur & non primates: salua in omnibus apostolicae sedis dignitate, quae ei ab ipso domino est concessa, & postea a sanctis patribus roborata. *Ex cap. concil. Niceni, quae addita sunt a Felice papa.*

Quod neganda sit accusatis licentia criminandi priusquam se crimine exuerint, & familiaribus atque sponte confessis, & qui hesternodie, aut perendie, aut ante fuerunt inimici.

Caput. CLXIII.

ET neganda est accusatis licentia criminandi priusquam se crimine quo premuntur exuerint: quia non est credendum contra alios eorum confessioni qui criminibus implicati sunt, nisi se prius probauerint innocentes: quoniam periculosa est, & admitti non debet rei aduersus quemcunque confessio. Familiares vero & sponte confessi, atque sceleribus irretiti, non debent admitti, nec hi, qui hesternodie aut perendie, aut antea fuerunt inimici. *Ex decret. Stephani papae omnibus episcopis missis, ca. 11.*

De criminationibus aduersus doctores non suscipiendis, & de peregrinis iudiciis. Cap. CLXV.

ET licet haec possit generaliter dicta sufficere, ut vel declinemus errata vel custodiamus catholica: ab apostolis *Eusebii pap. c. 17*

tamen eorumque successoribus nouimus constitutum, criminationes aduersus doctores non debere suscipi, nec peregrina iudicia fieri, neque quenquam alterius iudicis, quam sui sententia debere constringi.

Vt aduersus doctorem accusationes nemo suscipiat. Cap. CLXVI.

Ex cõcil. Spalensi, cap. 3. **A**ccusationes aduersus doctorem nemo suscipiat: quia non potest humano condemnari examine, quem Deus suo iudicio reseruauit.

Ex epist. Felicis papæ Aegyptiorum episcopis missa, cap. 1. *Vt nemo episcopum apud seculares accuset. Cap. CLXVII.*

VT nemo episcopum penes seculares arbitros accuset, sed apud summos primates.

De episcopis in iudicium seculare non vocandis. Cap. CLXVIII.

Ex episto. Bonifacii papæ ad episcop. Gallia. **N**ullus episcopus, neque pro ciuili, neque pro criminali causa, apud quemuis iudicem, siue ciuilem. siue militare, producat, vel exhibeat. Magistratus enim qui hoc iubere ausus fuerit, amissione cinguli condemnatione plectetur.

Vt non accusetur episcopus à criminosis. Cap. CLXIX.

Ex episto. Felicis papæ supra dictis episcopis missa, ca. 18. **Q**uoties episcopus super certis accusatur criminibus, si tales fuerint accusatores qui iustè & canonicè recipi debeant, synodo legitima in suo tempore congregata, ab omnibus canonicè audiatur qui sunt in prouincia episcopis. Quòd si legitimi non fuerint accusatores, non fatigetur episcopus: quia sacerdotes ad sacrificandum vocari debent, non ad litigandum: nec illi qui throni Dei vocantur, prauorum hominum insidiis debent turbari, sed liberè Christo famulari.

Quòd nullus episcopus extra suam prouinciam ad iudicium inuuetur. Cap. CLXX.

Ex decre. Iulii papæ, Oriëntali. epif. missis, cap. 18. **N**ullus episcopus extra suam prouinciã ad iudicium deuocetur: sed vocato eo canonicè in loco cõgruo, tempore synodali, ab omnibus comprouincialibus episcopis audiatur: quia concordem super eum canonicamque debent proferre sententiam: quia si hoc minoribus, tam

clericis, quàm laicis concessum est, quantò magis de Episcopis seruari còuenit? Nam si ipse metropolitanum, aut iudices suspectos habuerit, aut infestos senserit, apud primatem diœceseos, aut apud Romanæ sedis, pontificè iudicetur.

De accusatoribus & testibus Episcoporum.

Cap. CLXXI.

OMNES ergo qui in recta fide suspecti sunt, in accusationem sacerdotum, & eorum super quorum fide non hæsitatur, minimè recipiãtur, & in testimonio dubij habeantur. Infirmari ergo oportet eorum vocem, de quorum fide dubitatur: nec eis omnino est credendum, qui rectam fidem ignorant. Quærendum ergo est in iudicio, cuius sit conuersationis ac fidei is qui accusat, & is qui accusatur, quoniam hi qui non sunt rectæ conuersationis ac fidei, & quorum vita est accusabilis, non permittendi sunt eos accusare: & quorum fides, vita, & libertas nescitur, & viles personæ in eorum non recipiantur accusatione. Rimanæ verò sunt accusatorum enucleatim personæ, quæ sine scripto difficilè, per scriptum autem nunquam recipiantur: quia per scripturam nullus accusari potest: sed propria voce & præsentate eo, què accusare voluerit, suam quisque agat accusationem, nec, absente eo què accusare voluerit, quisquã accusator credatur. Similiter testes per quacunque scripturã testimonium nõ dicant, nec de aliis causis vel negociis testimonium dicant, nisi de his, quæ sub præsentate eorũ acta esse noscuntur. Accusatoris verò con sanguinei aduersus eos testimonium, nec dicant, nec eorum familiares, vel de domibus eorum prodeuntes: sed si voluerint, & in inuicem consenserint, inter se parentes testificentur, & non in alios: nec accusatores vel testes suspecti recipiantur: quia propinquitatis & familiaritatis ac dominationis affectio veritatem impedire solet.

De eadem re.

Cap. CLXXII.

Accusatores autem episcoporum & testes, super quibus rogastis, absque vlla infamia, aut suspitione, vel manifesta macula & vera fide pleniter instructi esse debent: & tales quales ad sacerdotium eligere diuina iubet authoritas. Quoniam sacerdotes, vt antiquorũ tradit au-

*Ex decretis
Calisti. papa
papa episcopi
papa Gal
liam con-
stituitis,
cap. 17.*

*Ex decretis
Damasi
papa Ste
phano &
vniuersis*

E

episcopis thortas, criminari non possunt, nec in eos testificari, qui
Africa ad eundem non debent, nec possunt prouehi honorem.

missis, ca.
10.

Quae sint infames personae. Cap. CLXXIII.

Ex epist.
Stephani
papae ad
Hilariū.

INFAMES autem esse eas personas dicimus, quae pro aliqua culpa notantur infamia, id est, omnes qui Christianae legis normam abiiciunt, & statuta Ecclesiastica contemnunt. Similiter fures, sacrilegos, & omnes capitalibus criminibus irretitos, sepulchrorum quoque violatores, & apostolorum atque successorum eorum religiosa sanctorum patrum statuta libenter violantes: & omnes qui aduersus patres armantur, qui in omnimundo infamia notantur. Similiter & incestuosos, homicidas, periuros, raptos, maleficos, beneficos, adulteros, de bellis fugientes, & qui indigna sibi petunt loca tenere, aut facultates Ecclesiae abstrahunt iniuste, & qui fratres calumniantur, aut accusant, & non probant: vel qui contra innocentes principum animos ad iracundiam prouocant, & omnes anathematizatos, vel pro suis sceleribus ab Ecclesia expulsos, & omnes quos ecclesiastica vel seculi leges infames pronunciant: nec seruos ante legitimam libertatem, nec poenitentes, nec dygamos, nec eos qui curiae deseruiunt, vel qui non sunt integri corpore, aut sanam non habent mentem vel intellectum, aut inobediētes sanctorum decretis existunt. Hi omnes nec ad sacros gradus debent prouehi, nec isti, nec liberti, neque suspecti, neque rectam fidem, vel dignam conuersationem non habentes, summos sacerdotes possunt accusare.

De Episcopo accusato, & ab accusatoribus recipiendis, & vocatione. Cap. CLXXIII.

Ex decr.
Felicitis pa
papae episco
pis p Gal
liam cōsti
tutis mis
sis, ca. 9.

SI quis episcopus ab illis accusatoribus, qui recipiendi sunt, fuerit accusatus: postquam ipse ab eis charitatiuē conuentus fuerit, ut ipsam causam emendet, & eam corrigere noluerit: non olim, sed tunc ad summos primates causam eius canonicē deferatur. Qui in congruo loco infra ipsam prouinciam tempore congruo, id est, autumnali, vel aestiuo, concilium regulariter conuocare debent, ita, ut ab omnibus eiusdem prouinciae episcopis mihi audiatur. Quo & ipse regulariter conuocatus, si eum aut infirmitas, aut alia grauis necessitas non detinuerit, adesse debet: quia

vltra prouinciæ terminos. accusandi ante licentia nõ est, q̄ audiētia rogetur. Quod si quoquo modo præsumptum fuerit, statuerunt, vt, antequam & proprius locus, & sua omnia ei legibus redintegrentur, nullatenus à quoquam accusetur, aut criminetur: & nisi spõtè elegerit, cuiquam pro talibus respondeat. Sed postquam vt præfixum est, restitutus fuerit, & sua omnia ei legibus redintegrata sunt, dispositis ordinatisque suis, magnum spatium tractandi causam ei concedatur. Et postea si necesse fuerit, regulariter vocatus veniat ad causam: & si iniuste visum fuerit, accusantium propositionibus sustentatione fratrum respondeat. Nulla enim permittit ratio, dum ad tēpus eius bona, vel Ecclesiæ, atque res ab æmulis aut à quibuscūque detinentur, vt aliquid illi obiici debeat, nec quicquam potest ei quomodolibet maiorum, vel minorum obiici, dum Ecclesiis vel rebus aut potestatibus caret suis.

De damnatione Episcoporum accusantium Episcopum, absque auctoritate apostolicæ sedis.

Cap. CLXXV.

SI quis ab hodierna die & deinceps Episcopum præter huius sanctæ sedis sententiam dānare, & à propria pel- lere sede præsumperit, sciat se irrecuperabiliter esse dā- natum, & proprio perpetim carere honore: eosque qui absque huius sedis sententia sunt eiekti, vel damnati, huius sanctæ sedis auctoritate scitote pristinam recipere cō- munione, & in propriis restitui sedibus. Quoniā & prius, à tempore scilicet apostolorum, hæc sanctæ huic sedi cō- cessa sunt, & postea in memorata Nicæna synodo propter prauorum hominum infestationes, atque hæreticorū per- sequutiones: & insidiantium molimina fratrum, sunt con- corditer ab omnib⁹ roborata, vt magis singuli præuideāt, ne talia audeant perpetrare.

Vt accusatus vel iudicatus ab episcopis comprovincia- libus licenter appellet, & adeat Romanum pontificem. Cap. CLXXVI.

Cap. In-
ly papæ
8. Orien-
talib⁹ ept
scopis mis-
sum.

Ex decr.
Victoris
papæ. cū-
ctis fra-
tribus a-
lexādria,
cap. 1.

Placuit vt accusatus, vel iudicatus Episcopus à cōpro- uincialibus in aliqua causa episcopis licēter appel- let, & adeat apostolicæ sedis pontificem, qui aut per se, aut

per vicarios suos eius retractari negotium procuret. Et dum iterato iudicio pontifex causam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur episcopus quoniam quanquam comprouincialibus episcopis accusati causam pontificis scrutari liceat, non tamen definire inconsulto Romano pontifice permissum est, cum beato Petro apostolo non ab alio quam ab ipso dictum sit domino: Quaecumque ligaueris super terram, erunt ligata & in caelis: & quaecumque solueris super terram, erunt soluta & in caelis.

Vt per scripta nullius accusatio suscipiatur, eo absente qui accusatur. Cap. CLXXVII.

*Ex epist.
Steph. a.
papae cū-
ctis episco-
pis missa,
cap. 8.*

Per scripta enim nullius accusatio accusatore, & eo qui accusatur absentibus suscipiatur, sed propria voce, si legitima & condigna accusatoris persona fuerit, praesente videlicet eo quem accusare desiderat: quia nullus absens, aut accusari potest, aut accusare. Nullus tamē praefati ordinis vir accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, priusquam regulariter à suo primato vocatus sit, locūque defendēdi, aut inquirendi accipiat, ad abluenda crimina.

Vt difficiliore cause ad apicem Romanae sedis referantur, ut apostolico terminentur iudicio, cuius sedis auctoritate omnes Ecclesiae reguntur. Cap. CLXXVIII.

*Ex epist.
Anacle-
ti papae
omnibus
Episcopis
missa, ca.
14.*

Si quae verò causae difficiliore inter vos ortae fuerint, ad huius sanctae sedis apicem eas, quasi ad caput referre, ut apostolico terminentur iudicio: quia sic Deum, velle ab eoque ita constitutum esse, antedictis testimoniis declaratur. Haec verò apostolica sedes, cardo & caput factū est à domino, & non ab alio est constituta. Et sicut cardine ostium regitur, sic huius sanctae sedis auctoritate omnes Ecclesiae domino disponente reguntur.

Quòd omnes Episcopi possint appellare Romanam sedem in necessitatibus positi. Cap. CLXXIX.

*Ex decr.
Damasi
pap. Ste-
pha. epi-
sco. Afri-
cae missis,
cap. 9.*

Quam omnes appellare si necesse fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. Nam, ut nostis, synodū sine eius auctoritate fieri non est canonicum: nec episcopus nisi in legitima synodo, & suo tempore apostolica uocatione congregata, definitè damnari potest: neque vlla

vnquam concilia rata leguntur, quæ non sunt fulta apostolica authoritate.

De inducijs criminatorum episcoporum, quales esse debeant. Cap. CLXXX.

DE inducijs verò episcoporum, super quibus cõsuluitis diuersas à patribus regulas inuenimus institutas. Quidam enim ad repellenda imperitorum machinamenta, & suas præparandas responsiones, & testes confirmandos, & concilia episcoporum, atque amicorum quærenda, annum & sex menses mandauerunt concedi: quidam autè annum, in quo plurimi cõcordant. Minus verò quàm sex menses non reperi: quia & laicis hæc indulta sunt, quanto magis domini sacerdotibus? Nam & à nostris antecessoribus, atque reliquis sanctis patribus multoties inhiberetur est, ne quis domini sacerdotes detractionibus nõ ex radice charitatis prolatis vexet. Quiescite inquit, & nolite persequi eos, qui deo perfectè ministrant, quorù orationibus & terrena bella sedantur, & recedentium angelorum pelluntur incurfus, quique omnes dæmones corruptores precum assiduitate confundunt. Induciæ nanque non sub angusto tempore, sed sub longo spacio concedendæ sunt, vt accusati se præparare, & vniuersos communicatores in prouincijs positos conuenire, & testes præparare, atque contra insidiatores se pleniter armare, valeat. Iudices enim & accusatores tales esse debent, qui omnino careant suspicione, & ex radice charitatis suam desiderant promere sententiam.

De episcopo Centuriensi, qui causam suam in synodo agere rennerat. Cap. CLXXXI.

DE Quoduulteo etiam Centuriensi, quoniam aduersarius ipsius quum se petisset introduci ad concilium nostrum, interrogatus vtrum cum eo velleret apud episcopos experiri, primò promiserat, & alia die respondit hoc sibi non placere atque discessit: placuit omnibus episcopis, vt nullus eidem Quoduulteo communicet, donec causa eius qualem potuerit terminum sumat. Nam adimi ei episcopatum antequàm causæ eius exitus appareret, nulli Christiano videri iure potuerit.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*Iudicium episcopi qui pro crimine eiectus ab officio,
postea episcopium more prædonis inuasit.*

Cap. CLXXXII.

*Exregist.
ad Ioānē
episcopū
primum
Iustitia-
ne, cap.
17.*

Quando mala quæ poenitentia fletu purganda sunt
augentur excessibus, ita maior est delinquentibus
adhibenda correctio, ut & ipsi facinus suum pœ-
na saltem vindicante cognoscant, & alios ab illicitis ec-
clesiasticæ tuitionis timor inhibeat. Dilectissimus itaque
lator præsentium Nemesion ad nos veniens, indicavit, si-
cut & gestorum exemplaria quæ huc detulit continebant,
Paulum Doclauenæ ciuitatis episcopum, inter alia mala
in corporali crimine lapsum, à suis fuisse clericis accusa-
tum, atque habita cognitione, ita quod sine dolore dicere
non possumus, claruisse, atque insuper, postquam conui-
ctus est, etiam libellum illum, in quo ea de quibus accusa-
tus fuerat vera esse confessus est, obtulisse. Quæ de re sen-
tentia illum episcopali depositum, & se eius loco cum fra-
ternitatis vestrae consensu esse episcopum ordinatum: sed
nunc eundem Paulum cum auxilio seculariū iudicum ve-
nientem, episcopium more prædonis ingressum, ablati-
violenter rebus Ecclesiæ, ab eo se proiectum, & ad sum-
mam iniuriam ac necem penè perductum. Et quoniam tā-
tæ nequitia prauitas, nec dissimulanda nec leuiter agen-
da est, fraternitas vestra hæc omnia diligenter curet ad-
discere: & si ita se, ut edocti sumus, veritas habet, prædi-
ctum Paulum districta faciat executione compelli, ut quæ-
cunque abstulit, omni mora vel excusatione cessante re-
stituatur. Si verò nihil Ecclesiæ sed proprium se dixerit ab-
stulisse, quamuis graue & iniquum fuit, ut non à vobis vel
metropolitano eius hoc peteret, sed ausu temerario ma-
nu præsumeret agere: veruntamen si quid proprium tu-
lit, sub fraternitatis vestrae debet examinatione constare
si verum est. Sed & illud diligenter querendum est, si quid
malè de rebus dilapidauit Ecclesiæ, vel quod nunc abstu-
lit, hoc reformare, ac satisfacere, modis omnibus compelli-
latur. Si autem differre tentauerit, quousque omne quod
dilapidauit vel de substantia tulit Ecclesiæ restituatur, in
monasterium mittendus est, ut saltè coactus reddat, quod
malè auferre non tinuit. Quod si fortè, quod non credi-
mus, post depositionem suam inuerecundū ac mente per-

uerfa aliquid de episcopatu loqui atque rursus ad hoc qualibet aspirare præsumptione tentauerit, fraternitatis vestrae se contra improbitatem ipsius omnino vigor accendat, atque dominici corporis & sanguinis communione priuatum, in monasterium eum vsque ad diem obitus sui ad agendum curet pœnitentiam retrudendum: quatenus perpetrati sceleris maculas, dignis disceat fletibus emendare, quas magis in interitu animæ suæ nequiter augere desiderat. Suprascriptus autem dilectissimus frater noster Nemesion in suo loco & episcopatus officio proculdubio reformetur: & ne denuo hac de re inquietudinem ac molestiam patiatur, sollicitos vos esse necesse est: quia hoc non solum ad huius munitioem, verum etiã ad aliorum constat emendationem proficere, vt prauorũ hominum præsumptio nihil de cætero contra sacrorum canonum statuta, vel ecclesiasticam disciplinam vlllo modo habeat attentare.

Cur sancti apostoli eorumque successores voluerint difficile esse accusationem sacerdotũ. Cap. CLXXXIII.

Talia cogitantes sancti apostoli eorumque successores spiritu Dei repleti, malos homines præuidentes, & simplices considerantes, difficilem aut nõquam voluerunt esse accusationem sacerdotum, ne à malis potuissent euerti aut submoueri: quia si hoc facile concederetur secularibus & malis hominibus, aut nullus, aut vix perpauca remanerent, quoniam semper fuit & est, & quod peius est nimis viget, vt mali bonos insequantur, & carnales spirituales infestent. Idcirco, vt prædictum est, statuerunt ne accusarentur, aut si aliter fieri non posset, perdifficilis fieret eorum accusatio, & à quibus, vt supradictum est, non præsumeretur, neque à proprijs sedibus, aut Ecclesijs episcopi eiicerentur.

Si episcopus expulsus, ausus fuerit ingredi ciuitatem. Cap. CLXXXIII.

Si episcopus expulsus, ausus fuerit ingredi ciuitatem è qua repulsus est, vel exire de loco in quo degere iustus est, iubemus eum in monasterio in alia prouincia constituto tradi, vt qui sacerdotio peccauit, degens in monasterio corrigatur.

*Ex decre.
Fabiani
pape
Orientali.
episcopis
missis,
cap. 19.*

*Ex epist.
Bonifacij
pape, ad
episcopos
Gallie.*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De episcopis qui se viuentibus successores eligere de-
siderant. Cap. CLXXXV.*

Ex cōcil. Antioche. cap. 23. **E**piscono non licere pro se alterum successorem sibi constituere, licet ad exitum vitæ perueniat. Quod si tale aliquid factum fuerit, irritum esse huiusmodi constitutum. Seruetur autem ius ecclesiasticum id continens oportere non aliter fieri, nisi cum synodo & iudicio episcoporum, qui post obitum quiescentis potestatem habent eum qui dignus extiterit promouere.

*Vt episcopo viuento nullus superordinetur.
Caput CLXXXVI.*

Ex cōcil. Auernē. cap. 13. **V**T nullus viuento episcopo alius superponatur aut superordinetur episcopus, nisi forsitan in eius locum quem capitalis culpa deiecerit.

*Quod non liceat episcopo successorem eligere.
Cap. CLXXXVII.*

Ex cōcil. Spalensi. cap. 8. **E**piscopum non liceat ante finem vitæ, alium in loco suo constituere successorem. Si quis autem hoc usurpare tentauerit, talis constitutio irrita erit. Non ergo aliter fieri oportet, nisi cum consilio & iudicio episcoporum, qui post exitum præcessoris, potestatem habent dignum eligere.

Quod nusquam canones præcipiant, vt pro ægritudine episcopi, alius succedat, & si ipse pro sua molestia petierit, qualiter fieri possit.

Cap. CLXXXVIII.

Ex regist. Gregorij pape, ad Anatoliū Constantinopolitæ diaconū. **S**cripsit mihi dilectio tua me reuerēdissimo fratri meo Iohanni primæ Iustinianæ episcopo, pro ægritudine capitis quam patitur episcopum præcipere succedere: ne fortasse dum episcopi iura eadem ciuitas non habeat, quod absit, ab hoste depereat. Equidem nusquam canones præcipiunt, vt pro ægritudine episcopi episcopus succedat: & omnino iniustum est, vt si molestia corporis irruit, honore suo priuetur ægrotus. Sed suggerendum est, vt si quis in regimine ægrotat, dispensator illi talis requiratur, qui possit eius curam omnem agere, & locum illius in regimine Ecclesiæ ipso nō deposito cōseruare, vt neq; Deus omnipotēs offendatur, neq; ciuitas neglecta esse inueniatur.

De Ariminensi episcopo dolore capitis laborante, & in eius loco altero subrogato. Cap. CLXXXIX.

Q Valiter ordinati à nobis sacerdotis, corporis, quia *Ex regist. S. Gre. papa, ca. 238.* notū est, impediēte molestia Ariminensis Ecclesia pastorali haften^o ac sacerdotali sit regimine, destituta, dudū fraternitas vestra cognouit. Quē du habitatorū loci illius precibus permoti sapius hortaremur, vt si de eadem capitis, qua detinebatur, molestia melioratum se esse sentiret, ad suam auxiliante Deo reuerteretur Ecclesiam. Qui datis induciis, in hoc quadringennio expectatur. Qui dum cleri vel ciuium nōsque precibus arguetium instantius hortaremur, vt si valeret cum eis auxiliante domino remearet, datis scriptis supplicatione nos petit, vt quia ad eiusdem Ecclesiae regimen vel susceptū officium, pro eadē qua detinetur molestia, assurgere nullatenus posset, Ecclesiae ipsi ordinare episcopum deberemus. Vnde quia cunctarum Ecclesiarum iniuncta nos sollicitudinis cura cōstrigit, ne diutius gregi fidelium desit custodia pastoralis, illorum precibus huiusq; ex sui impossibilitate renūciatione compulsus, visum nobis est eidem Ariminensi Ecclesiae debere episcopum ordinari: & datis ex more praeceptis, clerum, plebēq; eiusdem Ecclesiae non destitimus admonere, quatenus ad eligendum sibi antistitem concordī prouisione concurrant. Hortamur ergo vt fraternitas vestra eum quem vno consensu omnes elegerint, sicut & ipsi à nobis poposcisse noscuntur, ad se faciat euocari. Quē cauta ex omnibus examinatione discutite: & si ea in eo, quae in contextu eptatici morte multata sunt, minimē domino fuerint opitulante reperta, atque fidelium personarum relatione eius vobis quoque vita placuerit, ad nos eum cum decreti pagina vestri, addita quoq; testificationis epistola destinate, quatenus eidem à nobis Ecclesiae, disponente domino, consecretur antistes.

De episcopo qui per infirmitatem in hebetudinem mentis inciderit. Cap. CXC.

VT si quis episcopus in infirmitate aut in aliquam hebetudinem sensus inciderit, aut officium oris amiserit, ea quae episcopis operari cōueniunt, presbyterū agere non permittat, sed episcopum, qui vicinus est vocet, cui quod in Ecclesia agendum fuerit, imponat. *Ex cōcil. Arausi. cap. 2.*

*Exregist.
cap. 233.
ad Ethe-
rium epi-
scopum.*

Quamuis triste nobis sit valde quod loquimur, atque
fraterna nos compassione potius urgeat quam ali-
quid de auditis definire permittat: suscepti ta-
men sollicitudo regiminis, cor nostrum instati pulsat acu-
leo, magnam nos Ecclesiis curam prospicere, & antequam
earum possit utilitas deperire, quid fieri debeat Deo au-
tore disponere. Peruenit igitur ad nos quibusdam refe-
rentibus, quendam episcopum ita passionem capitis in-
currisset: ut quod mente alienata agere soleat, gemitus &
fletus audire sit. Ne ergo languente pastore, grex, quod
absit, insidiatoris laniandus dentibus exponatur, vel Ec-
clesiae ipsius utilitates depereant, cauta nos necesse est
provisione tractare. Et ideo quia viuentem episcopum ab
officio suo necessitas infirmitatis non crimen abducit,
alium loco eius nisi recusante eo, nulla finit ratio ordina-
ri. Sed si interualla aegritudinis habere est solitus, ipse da-
ta petitione non se ulterius ad hoc ministerium, subuer-
tente infirmitate, posse fateatur adurgere, & alium loco
suo expetat ordinandum. Quo facto omnium solenniter
electione alter, qui dignus fuerit, episcopus ordinetur, sic
tamen ut quousque eundem episcopum in hoc seculo vi-
ta tenuerit, sumptus ei debiti de eadem Ecclesia ministrat-
ur. Enimvero si nullo tempore ad sanam mentis redit of-
ficio, persona fidelis ac vitae est probabilis eligenda, quae
ad regimen Ecclesiae idonea possit existere atque de ani-
marum utilitate cogitare, inquietos sub disciplinae vincu-
la restringere, ecclesiasticarum rerum curam gerere, &
maturum atque efficacem se in omnibus exhibere. Qui
etiam episcopo qui nunc aegrotat superstes, loco eius de-
beat consecrari.

*Ex decre.
Sixti pa-
pae 2. fra-
trib. per
Hispaniam
constitutis
missis,
cap. 7.*

De restitutis episcopis per Romanum pontificem.

Cap. CXCII.

Fratres vero quos timore terreno iniuste damnastis,
scitote a nobis iuste esse restitutos. Quibus ex autori-
tate sancti Petri, apostolica autoritate, omnia quae eis ab-
lata sunt integerrime reddi praecipimus, si non vultis &
vos & principes vestri a collegio nostro & membris Ec-
clesiae separari, iusto enim iudicio Dei datur plerunque

peccatoribus potestas, qua sanctos ipsius persequantur, ut qui spiritu Dei iuantur & aguntur, fiant per laborum exercitia clariores. Illi tamen qui hoc agunt, nullatenus euadent poenam, quia ut ait dominus, Væ illi per quem scandalum venit. Et quanquam iuxta saluatoris sententiam necesse sit venire scandala, væ tamen per quem veniunt. De occultis etiam cordis alieni temerè iudicare peccatum est, & cum, cuius non videntur opera nisi bona, iniquum est ex suspitione reprehendere: cum eorum quæ homini sunt incognita, solus Deus iudex sit iustus inspector & verus. Unde scriptum est: Incerta non iudicemus quoadusque veniat dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. Et quamuis vera sint, non tamen credenda sunt, nisi quæ certis iudiciis comprobantur, nisi quæ manifesto iudicio conuincuntur, nisi quæ iudicario ordine publicantur. Nullus ergo potest humano condemnari examine, quem Deus suo iudicio reseruabit. Hæc omnia summoperè sunt præcauenda, ne præsumptores esse videamur.

Vt sacerdotes domini, sicut vulgus facere solet, indicare præsumant, vel compellantur. Cap. CXCIII.

Sacramentum autem hætenus ab episcopis & reliquis Sordinibus exigi, nisi pro fide recta, minimè cognouimus, nec spontè eos iurasse reperimus. Summoperè ergo sanctus Iacobus apostolus prohibens sacramentum loquitur dicens: Ante omnia fratres mei nolite iurare, neque per cælum, neque per terram, neque per aliud quodcumque iuramentum. Sit autem sermo vester, est, est, non, non: ut sub iudicium non decidatis.

De episcopo sinistro rumore asperso, per sacramentum autem & purgato & absoluto. Cap. CXCIII.

HABET HOC PROPRIUM antiqui hostis inuidia, ut quos in prauorum actuum perpetrati- nem, Deo sibi resistente, decipere non valet, opiniones eorum falsa ad præsens simulando dilaceret. Quoniam igitur quædam contra sacerdotale propositum de Leone fratre & coepiscopo nostro sinister rumor asperferat, utrum vera essent, districta diutius fecimus inquisitione perquiri, & nullam in eo de his quæ fuerant dicta culpam

*Ex decr.
Cornelii
pape.*

*Ex re. ad
Iustinum
imperat.
c. 107. 6.*

inuenimus. Sed ne quid videretur omissum nostro potuisset cordi dubium remanere, ad beati Petri sacratissimum corpus districta eum ex abundanti fecimus sacramenta praeberere. Quibus praestitis, magna sumus exultatione gauisus, quod huiusmodi innocentia eius euidenter enituit. Pro qua re gloria vestra praedictum virum cum omni charitate suscipiat, reuerentiam ei qualem sacerdoti decet exhibeat, nec quaedam cordibus remaneat, de his quae iam sunt purgata, dubietas. Et ita superscripto vos episcopo deuotissime oportet in omnibus adherere, ut congrue decenterque Deum in eius persona videamini, cuius minister est, honorare.

*Ex regi.
Gregorii
pape ad
Andream
episcop.
Tarantin.
cap. 179*

Correctio episcopi qui concubinam habuit. Cap. CXCIV.

TRibunal iudicis aeterni securus aspiciet, quisquis reatus sui conscius digna eum modo poenitentia placare contendit. Habuisse te siquidem concubinam manifesta veritate comperimus, de qua etiam contraria est quibusdam nata suspicio. Sed quia in rebus ambiguis absolutum non debet esse iudicium, hoc tuae conscientiae elegimus committendum. Qua de re si in sacro ordine constitutus, eius te permixtione esse recolis maculatum, sacerdotij honore deposito, ad ministrandum nullo modo praesumas accedere, sciturus in animae tuae periculo ministrare, & Deo nostro te sine dubio reddere rationem, si huiusmodi sceleris conscius, in eo quo es ordine calans veritatem permanere volueris. Unde iterum adhortamur, ut si te deceptum hostis antiqui calliditate cognoscis, competentem eum dum licet poenitentia superare festines: ne cum eo particeps, quod non optamus, in die iudicij deputeris. Si vero huius reatus tibi conscius non es, in eo te necesse est quo es ordine permanere. Praeterea quoniam mulierem de matriculis contra ordinem sacerdotii caedi crudeliter fustibus deputasti, quam licet post octo menses, exinde minime arbitremur fuisse defunctam, tamen quia ordinis tui habere nolueris respectum, propterea duobus te mensibus ab administratione Missarum statuimus abstinere. In quibus ab officio tuo suspensum, flere te conuenit quod fecisti. Nam valde dignum est, ut postquam te ad vitae istius tranquillam rectitudinem laudabilium sacerdotum exempla non prouocant, saltem correctionis medicina compellat.

*De episcopo per sacramenta purgato et ab-
soluto. Cap. CXCVI.*

Menam verò reuerendissimum fratrem coepiscopumq; nostrum, postquam ea quæ de eo dicta fuerant requirentes in nullò inuenimus esse culpabilem: qui insuper ad sacratissimum corpus beati Petri apostoli sub iureiurando satisfaciens, ab his quæ obiecta eius opinioni fuerant se demonstrauit alienum: reuerti illum purgatum, absolutumque permisimus: quia sicut dignum erat, ut si in aliquo reus existeret, culpam in eo canonicè puniremus: ita dignum non fuit, ut eum adiuuante innocentia diutius retinere, vel affligere in aliquo deberemus.

Qualiter senex episcopus corripendus sit, quomodo mali eius consiliari excommunicandi. Cap. CXCVII.

Prædicator omnipotētis domini Paulus apostol^o dicit: Seniore[m] ne increpaueris. Sed hæc eius regula in eo referuanda est, cum culpa senioris exemplo suo non trahit ad interitum corda iuniorum. Vbi autem senior iuuenibus exemplum ad interitum præbet, ibi districta increpatione feriendus est. Nam scriptum est, Laqueus iuuenum omnes vos. Et rursum propheta dicit: Et peccator centum annorum maledictus est. Tanta autem nequitia ad aures meas de tua senectute peruenit, ut eam, nisi adhuc humanitus pensarem, fixa iam maledictione feriremus. Dictum quippe mihi est, quod dominicorum die, priusquam Missarum solennia celebrares, ad exarandam messem latoris præsentium perrexisti, post exarationem eius Missarum solennia celebraisti. Post Missarum solennia, etiam terminos possessionis illius eradicare minimè timuisti. Quod factum quæ pœna debuit insequi, omnes qui audiunt sciunt. Dubij autem de tanta hæc peruersitate fueramus, sed filius noster Cyriacus abbas à nobis requisitus, dum esset choralis, ita se cognouisse perhibuit. Et quia adhuc canis tuis parcimus, hortamur aliquando resipisce senex, atque à tanta leuitate morum & operum peruersitate compescere. Quanto morti vicinior efficeris, tanto fieri sollicitior atque timidior debes. Et quidem pœna sententiæ in te fuerat iaculanda, sed quia simplicitatem tuam cum senectute nouimus, interim tacemus. Eos verò quorum consiliis hæc egisti, in duobus mensibus excommunicatos esse decernimus, ita ut

*Ex re. ad
Brunhil
dã regi-
nam Frã-
corum,
cap. 132.*

*Ex regi.
cap. 37.*

fi quid eis intra duorum mensum spatium humanitus e-
uenerit, benedictione viatici non priuentur. Deinceps au-
tem ab eorum consiliis cautus existeret, te quoque sollicitè cu-
stodi: ne si eis in malo discipulus fueris, quibus magister
in bono esse debuisti, nec simplicitati tuæ, nec vltius se-
ne&uti parcamus.

*De purgatione Leonis papæ.
Cap. CXCVIII.*

*Iuramen-
tum Leo-
nis papæ.*

AVditum fratres charissimi, & diulgatum est per mu-
ta loca, qualiter homines mali aduersum me insurre-
xerunt, & dilatare voluerunt, & miserunt super me gra-
uia crimina. Propter quam causam iste clementissimus ac
serenissimus dominus rex Carolus vnâ cum sacerdotibus
& optimatibus suis, istam peruenit ad urbem. Quam ob-
rem ego Leo pontifex sanctæ Romanæ Ecclesiæ à nemine
iudicatus, neque coactus, sed spontanea mea voluntate puri-
fico me in conspectu vestro coram Deo & angelis eius, qui
conscientiam meam nouit, & beato Petro principe apo-
stolorum in cuius conspectu consistimus, quia istas crimi-
nosas & sceleratas res quas illi mihi obiiciunt, nec perpe-
traui, nec perpetrari iussi. Testis mihi est Deus, in cuius iu-
diciu venturi sumus, & in cuius conspectu consistimus:
& hoc propter suspiciones malas tollendas mea spontanea
voluntate facio, non quasi in canonibus inuentum sit, aut
quasi ego hanc consuetudinem aut decretum in sancta Ec-
clesia successoribus meis, nec non & fratribus, & coëpisco-
pis nostris imponam: sed vt melius à vobis abscindatis re-
belles cogitationes.

*Si quis ex ecclesiastico ordine damnatus fuerit à sy-
nodo, & ausus fuerit de sacro ministerio ali-
quid contingere. Cap. CXCIX.*

*Ex cõcil.
Antio-
cheno,
cap. 4.*

SI quis episcopus damnatus à synodo vel presbyter, aut
diaconus à suo episcopo, ausi fuerint aliquid de ministe-
rio sacro contingere, siue episcopus iuxta præcedentem
consuetudinem, siue presbyter aut diaconus, nullo modo
liceat ei nec in alia synodo restitutionis spem, aut locum
habere satisfactionis: Sed & communicantes ei omnes
abiici de Ecclesia, & maximè, si posteaquam didicerint

aduersum memoratos prolatam fuisse sententiam eisdem communicare tentauerint.

Si aliquis ex ecclesiastico ordine excommunicatus fuerit, & communicare præsumpserit, se ipsum damnat. Cap. CC.

Item placuit vniuerso concilio, vt qui excommunicatus fuerit pro suo neglectu, siue episcopus, siue quilibet clericus, & tempore excommunicationis suæ ante audientiam communionem præsumpserit, ipse in se damnationis iudicetur protulisse sententiam.

*Ex cōcil.
Africa.
cap. 29.*

*De ordinatis, si aliquis illorum percussor extiterit.
Caput CCI.*

His, à quibus domini sacramenta tractantur, iudicium sanguinis agitare non licet. Et ideo magnopere talis excessus prohibendus est, nec in discreto præsumptionis motibus agitati, aut quòd morte plectendum est, sententia propria iudicare præsumant, aut truncationes quibuslibet personis aut per se inferant, aut inferendas præcipiant. Quòd si quisquam horum immemor præceptorum, aut in Ecclesiæ suæ familiis, aut in quibuslibet personis tale aliquid perpetraverit, & concessi ordinis honore priuetur, & loco sub perpetuæ damnationis religetur ergastulo. Cui tamen communio exeunti de hac vita nõ neganda est, propter domini misericordiam.

*Ex cōcil.
Mogūti.
cap. 6.*

De episcopis sua manu cædentibus. Cap. CCII.

Non liceat episcopo manibus suis aliquè cædere. Hoc enim alienum à sacerdote esse debet.

*Ex decr.
Bonifacii
papæ.*

De episcopo qui seipsum & sibi commissos corrigere neglexerit. Cap. CCIII.

Qui nec regiminis in se rationem habuit, nec sua delicta deterit, nec crimen filiorum correxit, canis impudicus magis dicendus est, quàm episcopus.

Gre. dic.

De eadem re. Cap. CCIII.

Vtiliximia per cinerem humidum fluens lauat & non lauatur: ita bona doctrina per malum doctorem animas credentium lauat à sorde peccatorum.

*Ex dictis
Hieron.*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

De malo pastore quem suæ oues fugiunt. Cap. CCV.

Ex dictis August. **S**icut fugiunt oues vocem pastoris quem non cognoscunt, & deserta petunt, ita mali pastoris ouilia.

De illo qui nobilitatem Dei à se eicit. Cap. CCVI.

Gregori. dicit. **A**dam primus homo pro peccato de paradyso eiectus est, hoc est, qui nobilitatem Dei à se eicit, nobilitate loci priuetur.

Quòd non sint omnes filij sanctorum, qui tenent loca sanctorum. Cap. CCVII.

Hierony. dicit. **N**on facile est stare in loco Petri & Pauli, & tenere cathedram regnantium cum Christo: quia hinc dicitur, non sanctorum filij sunt qui tenent loca sanctorum, sed qui exercent opera eorum.

Quòd nullus ex genere nec ex loco gloriari debeat. Cap. CCVIII.

Gregori. dicit. **N**os qui præsumus non ex locorum nec generis dignitate, sed morum nobilitate innotescere debemus, nec vrbium claritate, sed fidei puritate.

De sacerdotibus qui ouibus suis mala exempla præbent. Cap. CCIX.

Ex dictis August. **N**emo quippe amplius in Ecclesia nocet, quàm qui peruersè agens, nomen vel ordinem sanctitatis & sacerdotis habet. Delinquentem namque hunc redarguere nullus præsumit: & in exemplum culpa vehementer extenditur, cùm pro reuerètia ordinis peccator honoratur.

Vt tantùm curam rerum ecclesiasticarum episcopus habeat. Cap. CCX.

Ca. apost. A. **O**mnium negociorum ecclesiasticorum curam episcopus habeat, & ea velut Deo contemp'ante dispenset, nec ei liceat ex his aliquid omnino contingere, aut parentibus propriis quæ Dei sunt condonare. Quòd si pauperes sunt, tanquam pauperibus subministret: ne eorum occasione Ecclesiæ negocia depredentur.

De vsu pallij ne à metropolitanis præsumptiuè utatur. Cap. CCXI.

Ex decre. Honor. papa, cap. 3. **Q**vicunque sanè metropolitanorum per plateas, vel in litaniis vti pallio præsumperit, & non tantùm in præcipuis festiuitatibus, & ab apostolica sede indictis temporibus, ad Missarum solummodo solennia,

careat illo honore: & prout beatus papa Gregorius ad Ioannem Panornium episcopum, & Marinianū scribit Raennatem episcopum, quia graue iugum atque vinculum ceruicis non pro ecclesiastica, sed pro quadam seculari dignitate defendit, permiffa, qua abutitur, dignitate careat: quoniam iure priuilegium meretur amittere, qui audacter vsurpat illicita.

Quod episcopus res sua Ecclesiae, nisi cum suo prius commutet, testamento legare non possit. Cap. CCXII.

SI quis episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici iuris proprietate legauerit, aliter non valebit, nisi tantum de iuris proprii facultatibus suppleuerit. *Ex cōcil. Agathē si, cap. 6.*

De episcopo qui res sua Ecclesiae parentibus suis indiscretè tribuit. Cap. CCXIII.

VT episcopi in rebus Ecclesiae circa propinquos suos exponendis reprehensionem caueant, & vt discretionis modum teneant. *Ex cōcil. Spalensi, cap. 10.*

De eadem re. Cap. CCXIII.

Quoniam multi episcoporum amore propinquorum suorum de rebus sibi cōmendatis, suo aut quolibet amicorum nomine pradia & mācipia emunt, & vt in propinquorum suorum ius cedant, statuunt, & ob hoc iura ecclesiastica conuelluntur, & ministeriū sacerdotale fuscatur, imò à subditis detrahitur, & contemnitur: placuit omnibus, vt deinceps auaritiā hoc genus caueatur. Fixumq; ab hinc & perpetuò mansurū esse decreuimus, vt episcopus res sui iuris, quas aut ante episcopatū, aut certè in episcopatu hæreditaria successione acquisiuit, secundū auctoritatem canonicā quicquid vult, faciat & cui vult, cōferat. *Ex eodē, cap. 5.*

Postquam autē episcopus factus est, quascunque res de facultatibus Ecclesiae, aut suo, aut alterius nomine, qualibet conditione cōparauerit, decreuimus, vt non propinquorum suorum, sed in Ecclesiae cui præest, iura deueniant.

Ne episcopus de rebus viduatae Ecclesiae quicquam alienare præsumat. Cap. CCXV.

SI quis episcopus nulla ecclesiasticæ rationis necessitate cōpulsus, in suo clero aut vbi fortè nō est presbyter, de rebus ecclesiasticis aliquid præsumpserit vendere: res ipsas Ecclesiae restaurare cogatur, & in iudicio episcoporum deiiciatur auditus, & tanquam furti aut latrocinij

reus suo priuetur honore.

*De illis qui ad sacerdotum exequias venire
contemnunt. Cap. CCXVI.*

*Ex cōcil.
Toleta-
no. 8. ca.
3°*

EA quæ competunt honestati, contingit sæpe quorundam desidia non impleri. Proinde, quia notū est, quæ dignitas in exequiis morientis episcopi ex canonibus cōseruetur, traditione moris antiqui hoc tantū adiicimus, vt si quis sacerdotum secundum statuta Valentini concilii ad humanda defuncti episcopi membra venire cōmonitus, pigra voluntate distulerit, appellatibus clericis obuentis episcopi apud synodum, siue apud metropolitanū episcopum tempore anni vnus, nec faciendi Missam, nec communicandi habeat omnino licentiam. Presbyteri autem siue cæteri clerici, quibus maior honoris locus apud eandē Ecclesiam fuerit, cuius sacerdos obierit, si omni sollicitudine pro exequiis iam mortui, aut continuò antistitis morituri, ad commonendum vicinum episcopum tardè inueniantur, aut per quamcūque molestiam animi id negligere comprobētur, totius anni spatio ad pœnitentiam in monasteriis deputentur.

Vt quicquid episcopo relinquitur, id emissum in facultates Ecclesiæ computetur. Cap. CCXVII.

*Ex cōcil.
Agathēsi*

Pontifices verò, quibus in summo sacerdotio cōstituti ab extraneis, duntaxat donatur aliquid, vel cum Ecclesia aut sequestratim dimittitur aut donatur: quia hæc illi qui donat pro redemptione animæ suæ, non pro commodo sacerdotis probatur offerre, non quasi suum, sed quia id emissum in facultates Ecclesiæ cōputetur: quia iustum est, vt sicut sacerdos habet quod Ecclesiæ dimissum est, ita & Ecclesia habeat, quod relinquitur à sacerdote.

*Vt nullus Episcopus, nisi cum consilio cæterorum episcoporum & principis in hostem ire debeat.
Cap. CCXVIII.*

Cap. Caroli imperatoris de Episcopis Aquisgrani colaudatū

Carolus gratia Dei rex, regniq̄ue Francorum rector & deuotus sanctæ Ecclesiæ defensor, atque adiutor in omnibus apostolicæ sedis. Hortatu omnium fidelium nostrorum, & maximè episcoporum, ac reliquorum sacerdotum consultu, seruis Dei per omnia omnibus armaturarum portare vel pugnare, aut in exercitum, & in hostē pergere

re omnino prohibemus, nisi illis tantūmodo, qui propter diuinum ministerium, Missarū scilicet solennia adimplēda, & sanctorū patrocina portanda ad hoc electis, id est, vnū vel duos episcopos cū capellanis presbyteris. Et vnusquisq; princeps vnū presbyterū secum habeat, qui peccata confitentibus iudicare, & indicare pœnitentiam possit.

De eadem re.

Cap. CCXIX.

Secunda vice propter ampliorem obseruantiam apostolica authoritate, & multorum episcoporū admonitione instructi, sanctorum quoque canonum regulis edocti, consultu videlicet omnium nobilium nostrorum nosmetipsos corrigentes, posterisque nostris exemplum dantes, volumus vt nullus sacerdos in hostem pergat, nisi duo vel tres tantū episcopi, electione cæterorum propter benedictionem, prædicationem, populiq; reconciliationem, & cum illis electi sacerdotes, qui bene sciant populis pœnitentiam dare, Missas celebrare, de infirmis curam habere, sacratique olei cum sacris precibus vnctionē impendere, & hoc maximè præuidere, ne sine viatico quis de seculo recedat.

Cap. eiusdem.

De eo si quis ab apostolico falsam detulerit epistolam.

Cap. CCXX.

In memoriam beati Petri apostoli honoremus sanctam Romanam & apostolicam sedem vt quæ nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esse debet magistra ecclesiasticæ rationis. Quare seruanda est cum mansuetudine humilitas, vt licet vix ferendum ab illa sancta sede imponatur iugum conferamus, & pia deuotione toleremus. Si verò, quod non decet, quilibet siue sit presbyter, siue diaconus aliquam perturbationem machinando, & nostro ministerio insidiando redarguatur falsam ab apostolico detulisse epistolam, vel aliud quid quod inde non conuenerit, falsa fide, & nō integra circa apostolicum humilitate: penes episcopū sit potestas, vtrū eum in carcerem, aut in aliam detrudat custodiam, vsquequo per epistolam, aut per idoneos suæ partis legatos apostolicam interpellet sublimitatem, vt potissimum sua sancta legatione dignetur decernere, quid de talibus iusto ordine lex Romana statuatur, vt & is corrigatur, & cæteris modus imponatur.

Ex cōcil. Triburicē si, ca. 30. cui interfuit rex Arnolphus.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

De accusatis episcopis. Cap. CCXXI.

*Ex decre.
Felicis pa-
pae. ca. 4.*

SI primates accusatores episcoporum cum eis pacifice re familiariter minimè potuerint, tunc tempore legitimo eos ad synodum canonicè conuocatam, nò infra angusta tēpora canonicè conuocent, & prius eis per scripta significant quod eis opponitur, vt ad responsonem parati adueniant. Nam si aut vi, aut timore eiekti, aut suis rebus expoliati fuerint, nec canonicè vocari ad synodum possunt, nec respondere æmulis debent antequam canonicè restituantur, & sua omnia eis legaliter reddantur.

Quòd non ita in ecclesiasticis agendum sit negocijs sicut in secularibus. Cap. CCXXII.

*Ex decre.
eiusdem,
cap. 16.*

Non enim in ecclesiasticis agendum est negocijs, sicut in secularibus. Priusquàm legibus vocatus venerit, vt quum in foro decertare cœperit aliquis, non licet ante peractā causam recedere. In ecclesiasticis verò causa dicta recedere licet, si necesse fuerit, aut si se pregruari viderit.

Quòd nulli papa viuentis alium eligere liceat. Cap. CCXXIII.

*Ex decre.
Symma-
chi papae
cap. 3.*

Si quis presbyter aut diaconus, aut clericus papa incolu mi, & eo inconsulto subscriptionem pro Romano pontificatu cōmendare, aut pitacio promittere, aut sacramentum præbere tentauerit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare, atq; decernere, loci sui dignitate & cōmunionem priuetur.

De sessione episcopi. Cap. CCXXIII.

*Ex cōcil.
Cartha-
gi.*

In Ecclesia in confessu presbyterorum, episcopus sublimior sedeat.

Item de ordinatione episcopi. Cap. CCXXV.

*Ex dictis
Theodo-
ri archi-
episcopi.*

In ordinatione episcopi, ipse qui ordinat Missam celebrare debet, & qui ordinatur similiter.

Quæ sacerdotes Dei declinare debeant. Cap. CCXXVI.

*Ex cōcil.
Turonē.
cap. 1.*

Quæcunque ad aurium, & ad oculorum pertinent illecebras, vnde vigor animi emolliri posse credatur, vt de aliquibus generibus musicorū, aliisque nō

nullis rebus, omnes dei sacerdotes se abstinere debēt: quia per aurium, oculorumque illecebras vitiorum turba ad animum ingredi solet, histrionū quoque turpium & obscœ norum insolentias iocorum, ipsi animo effugere, cæterisque sacerdotibus effugienda prædicare debent.

De hereditate episcopi, cæterorumque ecclesiasticorum.
Cap. CCXXVII.

SED & hoc ibidem inuentū est de episcopis, presbyteris & clericis, si hereditatē à domino rege, vel ab alio principe, vel amico suo, seu per hereditariam sortem sibi deuenerit, vel adquisierunt, donare eis liceat hanc cui uerint, dum uiuunt pro remedio animæ, ad Ecclesiā quācunque elegerint, vel cōsanguineis suis vel amicis. Sin autem antea obierint, quā firmiter perfecerint: altari cui seruiunt omnia perpetuò sanctificentur, & in ius tradantur. Similiter de presbyteris statutum est. Hildibertus Moguntinensis archiepiscopus subscripsit. Robertus Treuerensis archiepiscopus subscripsit. Vnni Hameburgēsis archiepiscopus subscripsit. Adaluardus Fardinēsis episcopus subscripsit. Richuuynus Argentinēsis episcopus subscripsit. Notingus Constantiensis episcopus subscripsit. Vneuanus Padarbrunnensis episcopus subscripsit. Vdoricus Augustensis episcopus subscripsit. Bernhardus Haluuartanensis episcopus subscripsit. Rumaldus Minugardenouuardenensis episcopus subscripsit. Eberis Mindunēsis episcopus subscripsit. Necnon & abbates cum cæteris sacri ordinis uiris subscripserunt.

Ex cōcil. apud Altheim habito, cap. 37. cui interfuit rex Conradus.

Ne episcopi propter suam quietem plebem sibi cōmissam negligere præsumant. Cap. CCXXVIII.

PROUIDENDUM est, ne episcopi propter suam quietē ad remotiora loca secedentes, & suum ministerium negligentes, proprias deserant ciuitates: sed aut parochias suas cum officii efficacia circumeant, aut cum religione in suis ciuitatibus canonicè cum filiis suis degant. Presbyteros etiam sibi commissos, doctrina, castitate, & sobrietate, atque hospitalitate secundum suum ministerium ornari compellant.

Ex cōcil. apud Sarnadardum, presente Carolo rege, cap. 5.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

*De episcopis qui non visitatis parochijs precium
seruitutis requirunt. Cap. CCXXIX.*

Ex cōcil. Triburijs habito re pore Ar nolphi re gis, ca. 26 **D**ELATA est coram sancta synodo querimonia plebium, eò quòd sint quidam episcopi nolentes ad parochias dicandū, vel ad confirmandum suas per annum parochias circumire: qui tamen exigant, vt mansiones, quibus in professione vti debuerant, alio precio redimant, qui parare debent. Quæ duplex infamia, & negligentia, & auaritia sanctæ synodo horrore fuit magno: & statuerunt, ne quis ultra exerceat id cupiditatis ingenium, & vt sollicitiores sint episcopi de suis gregibus visitandis.

De purgatione episcoporum. Cap. CCXXX.

Ex cōcil. apud Althabito presente Conrado rege, cap. 16. **S**Tatuimus propter Dei dilectionem, & proximi, & fidelium honorem catholicorū, & præcipue ob multitudinem, scandala eruenda, & funditus extirpanda, & perturbationes quæ nouiter exorta sunt, & oriuntur: necnon vt omnes sciāt nos episcopos, tales Dei misericordia nequam esse quales dicimur, exemplum sancti Leonis papæ, qui supra quatuor Euangelia iurans, coram populo se purgavit, sequi & imitari, salua tamen authoritate canonica

*De eo qui ex monacho factus fuerit Episcopus.
Cap. CCXXXI.*

Ex eodē cōcil. presente rege Cōrado, ca. 36 **S**Tatutum & rationabiliter secundum sanctos patres synodo est firmatum, vt monachus quem canonica electio à iugo regulæ monasticæ professionis absoluit, & sacra ordinatio de monacho episcopum facit, velut legitimus hæres paternam sibi hæreditatem postea iure vendicandi potestatem habeat. Sed quicquid acquisierat, vel habere visus fuerat, monasterio relinquat, & abbatis sui, qui fuerat secundum regulam sancti Benedicti, arbitrio. Postquam enim episcopus ordinatur, ad altare, ad quod sanctificatur & titulatur, secundum sacros canones quod accipere poterit, restituat.

*De illo qui de aliqua hæresi infamatur, quòd in sacro
conuentu formulam istius professionis recitare debeat. Cap. CCXXXII.*

Ex epist. Cyril. ad Ioannem Antioch.

EGO N. hac scriptura quam manu mea perscripsi profiteor sequens sanctum iudicium patrum Nicæni

synodi trecentorum decem & octo, vel Chalcedonenſis ſynodi vniuerſale concilium, cuius definitionem ſedes apoſtolica confirmauit: Quòd etiam beatiffimi papæ Leonis epiſtola ad ſanctæ memoriæ Flauianum Conſtantinopolitanae vrbiſ epiſcopum noſtrum data prædicatione lucidiſſimæ veritatis expoſuit. Conſiteor vnum eundemq; dominum noſtrum Ieſum Chriſtum vnigenitum Dei patris perfectum: eundem in deitate perfectum, eundem in humanitate Deum verè, & hominè verè. Ipſum eundemq; ex anima rationali & carne conſubſtantialè patri ſecundum deitatè, conſubſtantialem nobis eundem ſecundum humanitatem, in omnibus ſimilè nobis abſque peccato: ante ſecula quidem de patre genitū ſecundum deitatem: in nouiſſimis verò diebus eundè propter nos, & propter noſtram ſalutem de virgine Mariâ, quæ eundè Deum peperit ſecundū humanitatem, vnum eundemq; Chriſtum filium Dei dominum vnigenitum in duabus naturis, incoſufè, incouertibiliter, indiuiduè, & inſeparabiliter cognitū, nequaquam naturarum differentia ſublata propter vnitionem, ſed potius ſalua manente proprietate vtriuſq; naturæ, in vnâ non in duas concurriſſe perſonas. Sed vnū eundemq; filium vnigenitum Deum, verum dominum Ieſum Chriſtum, ſicut olim prophetæ de eo, vel ipſe nos Chriſtus per ſemetipſum dominus erudiuit. Qui autem ita non ſentiunt, cum Neſtorio & Eutyche, vel eorum ſectatoribus æterno anathemate dignos eſſe pronuncio.

De damnatus epiſcopis, & poſt reconciliatus.

Cap. CCXXXIII.

Ioannes Chryſoſtomus à duabus ſynodis orthodoxorum epiſcoporum fuit diiudicatus, ſed iterum fuit reſtitutus. Marcellus epiſcopus Anciræ Galatiæ deſiſtus fuit, ſed poſtmodum proprium recepit epiſcopatum. Aſclepius diiudicatus à ſynodo, Eccleſiam ſuam poſtea recepit. Lucianus epiſcopus Adrianopolites damnatus à papa Iulio, recepit Eccleſiam ſui epiſcopatus. Cyrillus Hieroſolymitanus epiſcopus deſiſtus fuit, poſtea reconciliatus eſt Eccleſiæ ſuæ. Simili modo & Polychronium eiufdem Eccleſiæ Hieroſolymitanæ pōtificem Xiſtus papa damnauit, & iterum ipſe eum reconciliauit. Innocentius papa Fotinum damnauit epiſcopum, ſed ipſe

F iij

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

postea eum in propriū restituit locum Ecclesiae suae. Misenum episcopū à Felice papa damnatū, Gelasius papa successor illi⁹ & cōmunicauit, & Ecclesie suae restituit. Leon-
tius dum esset presbyter depositus fuit, sed postea in Antiochia patriarcha extitit. Gregorius verò quartus papa Theodosiū, quē Eugenius eius antecessor presbyterij honore priuauerat, sanctae Ecclesiae Signinae cōsecrauit episcopum. Ybas nāq; episcopus diiudicatus fuit, sed sancta synodus canonicē suā illi restituit Ecclesiam. Rothadum verò episcopum sanctae Sueffoniensis Ecclesiae à synodo cui Carolus interfuit rex condemnatum, & Soffrenum Placentinum episcopum meritò reprobatum, Nicolauum papa ambos reconciliauit.

De episcoporum transmutatione.

Quia verò episcoporum plurimi ex aliis ciuitatibus ad alias propter necessitatē seu vtilitatē tēporū sum migrati & transmutati, quorū nomina hęc sunt. Perigenes in Petris est ordinatus episcopus, sed quoniam ciues eius ciuitatis eū suscipere noluerūt, Romanae ciuitatis episcopus iussit eū in thronizari in Corintho metropoli, defuncto eius episcopo, eiq; donec vixit Ecclesie praefuit. Dositheū Seleutiae episcopū, Alexander Antiochenus episcopus in Tharsum Siliciae trāsmutauit. Reuerētius ab Argis phoeniciae in Tyrū trāsmigratus est. Ioānes de Gordolinia mutatus est in Proconixum, & ei praesedit Ecclesiae. Palladius ab Helinopoli mutatus est in Asponā. Alexander ab alia Helinopoli, in Andrinopolim mutatus est. Gregorius Nazāzenus prius ciuitatis Capadociae fuit episcopus quae Sasima dicitur, deinde à beato Basilio & aliorum episcoporum consensu in Anzianco cōstitutus est. Meletius prius Sebastiae Ecclesiae praefuit, & postea Antiochiae praeful est constitutus. Theusebius ab Apamia Asiae transferretur in Eudoxiopolim, quae dudum Salambria vocabatur. Polycarpus de vrbe ante Pristena Misiae, in Nicopolim Thraciae mutatus est. Hierophilus de Trapezopoli Frisiae trāsmigratus est in Platinopolim Thraciae. Optimus ab Agardamia Frigiae, in Antiochia Pisidiae trāsmigratus est. Siluanus à Philippopoli Thraciae mutatus est in Troada

FINIS LIBRI PRIMI.